

در صفحات بعد
می‌خوانید

توسط پژوهشگاه راه‌اندازی شد

۲ اولین فروشگاه جامع کتب
علوم انسانی

با هدف پوشش اخبار حوزه علوم انسانی

۳ هفته‌نامه الکترونیک قاف هر
هفته منتشر می‌شود

ویژه‌نامه هفته پژوهش

۴ هفته پژوهش امسال چگونه
گذشت؟

از تمثیلات مانوی تا
پایگاه‌های اینترنتی ضد شیعه

۷ خلاصه چند سخنرانی منتخب

مجموعه گزارش‌های خبری از

۹ کنفرانس بین‌المللی
فلسفه دین معاصر

گزارش فعالیت‌های واحد آموزش ضمن
خدمت کارکنان

۱۷ ۵۳ درصد رشد در برنامه‌ها

کسب یک افتخار دیگر

۱۹ دکترایشانی برگزیده
جشنواره فارابی شد

کتاب و مجلات جدید در اختیار علاقه‌مندان

۲۱ تازه‌های انتشارات

گزارش از پرتال جامع علوم انسانی

۲۶ بیش از ۲۵ هزار بازدید
در هر روز

در دو ماه گذشته برگزار شد

۲۷ کارگاه‌های تخصصی
متنوع در پژوهشگاه

توسط پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی برگزار می‌شود

اولین کنفرانس بین‌المللی جنبش‌های اسلامی معاصر در اندیشه و عمل

نخستین کنفرانس بین‌المللی جنبش‌های اسلامی معاصر در اندیشه و عمل با محور «اخوان المسلمین و جنبش‌های اسلامی همسو» هفتم و هشتم اردیبهشت سال آینده در پژوهشگاه برگزار می‌شود. هم‌اکنون فراخوان این کنفرانس منتشر شده و به زبان‌های انگلیسی و عربی برای مراکز علمی و دانشگاهی معتبر جهان ارسال شده است. ۱۵ اسفند آخرین مهلت دریافت چکیده مقالات است و تا ۲۰ اسفند فهرست مقالات پذیرفته شده اعلام خواهد شد. پذیرفته‌شدگان تا ۲۰ فروردین ۱۳۹۲ فرصت خواهند داشت اصل آثار خود را ارسال نمایند.

مقالات باید در قالب فایل word حداکثر در زمان بندی اعلام شده و منحصر از طریق سایت کنفرانس ارسال شود.

خلاصه مقالات نیز لازم است حداقل ۱۵۰ و حداکثر ۳۰۰ کلمه بوده و شامل نام و نام خانوادگی نویسنده، موقعیت و درجه علمی، محل فعالیت، خلاصه سوابق علمی پژوهشی، اطلاعات و شماره تماس پژوهشگر در حداکثر ۳۰۰ کلمه باشد.

اخوان المسلمین و جنبش‌های اسلامی همسو: مباحث تاریخی، منشاء، تاسیس، تکامل و اشاعه جنبش اخوان المسلمین، منشاء، تاسیس، تکامل و اشاعه جنبش‌های همسو با اخوان المسلمین، اخوان المسلمین و جنبش‌های اسلامی همسو و در عرصه فکر، اخوان المسلمین و جنبش‌های اسلامی همسو و مسایل جامعه، تربیت جامعه یا تغییر حکومت؛ مفهوم شهروندی؛ مطالبات سکولار زنان؛ اصلاح اجتماعی؛ قومیت و نژاد، اخوان المسلمین و جنبش‌های اسلامی همسو و مسایل سیاست، اخوان المسلمین و جنبش‌های اسلامی همسو و مسایل فرهنگ، حقوق و قضا و ... تعدادی از محورهای این کنفرانس هستند.

اطلاعات بیشتر شامل شرح جزئیات محورها، شیوه دقیق ثبت نام، تاریخ‌های قمری و میلادی و ... در سایت کنفرانس به نشانی islamicmovements.ir در دسترس است. علاقه‌مندان می‌توانند از طریق مکاتبه با نشانی الکترونیک islamicmovements@ihcs.ac.ir یا تماس با شماره ۸۸۳۱۷۱۹۴ نیز از جزئیات بیشتر کنفرانس مطلع شوند.

اولین فروشگاه جامع کتب علوم انسانی راه اندازی شد

نخستین فروشگاه جامع کتب علوم انسانی کشور به همت پژوهشگاه در خیابان کریم خان تهران راه اندازی شد. این فروشگاه و نمایشگاه دائمی علاوه بر عرضه آثار منتشر شده توسط انتشارات پژوهشگاه، آثار ناشران برتر کشور در حوزه علوم انسانی را نیز عرضه می کند.

این نمایشگاه فروشگاه کتاب پژوهشگاه که به تازگی در خیابان کریمخان در فضایی مناسب و در خور نام و شأن پژوهشگاه راه اندازی شده، از همکاران و همچنین کلیه پژوهشگران دعوت کرده آثار منتشر شده خود را برای عرضه معرفی کنند. در اطلاعیه فروشگاه با اشاره به اینکه این واحد آماده فروش و عرضه کلیه کتابهای پژوهشگاه از ناشران معتبر دیگر در حوزه علوم انسانی است، آمده: «بدینوسیله از اعضای محترم هیئت علمی و همکاران عزیزی که آثار ایشان از سوی ناشران دیگر منتشر شده است دعوت می شود در صورت تمایل برای عرضه و فروش آثار خود مشخصات کتاب شان را اعلام کنند.

همچنین پژوهشگاه علوم انسانی به مناسبت هفته کتاب از ۲۰ آبان تا دوم آذر نمایشگاه تخصصی کتب علوم انسانی برگزار کرد. در این نمایشگاه علاوه بر کتاب های منتشر شده توسط پژوهشگاه، آثار منتشر شده ۱۰ ناشر دیگر نیز با تخفیف ۱۰ تا ۸۰ درصدی ارائه شد.

علاقه مندان کتاب های منتشر شده از سوی انتشارات دانشگاه تهران، دانشگاه امام صادق، سروش سازمان صدا و سیما، فرهنگستان زبان و ادب فارسی، پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، دانشگاه ادیان، معاونت حقوقی نهاد ریاست جمهوری، مجلس شورای اسلامی و بوستان کتاب قم را از این نمایشگاه تهیه کرد[۱]

دو تفاهمنامه جدید امضا شد

در چارچوب اصل ضرورت توسعه همکاری علمی بین مراکز مختلف آموزشی، پژوهشی و اجرایی جهت بهره مندی از ظرفیت ها و توانمندی های متقابل، تفاهم نامه ای بین پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی و جامعه مدرسین حوزه علمیه قم امضا شد. بر این اساس طرفین در مورد همکاری و مشارکت در زمینه طراحی و اجرای طرح های پژوهشی مشترک، برگزاری سخنرانی ها، گردهمایی های علمی، برنامه ریزی و برگزاری کارگاه های آموزشی، تبادل اطلاعات علمی و فراهم نمودن امکان دسترسی آسان به منابع علمی، همکاری در زمینه برنامه ریزی، تالیف و ترجمه متون علوم انسانی، همکاری در زمینه انتشار نشریات علمی، فراهم کردن زمینه بهره برداری از ظرفیت های هیات علمی دو طرف، همکاری در زمینه به روز رسانی اساتید، مدرسان و پژوهشگران و همکاری برای بهبود سیستم های مدیریت آکادمیک توافق کردند.

همچنین در جلسه ای بین پژوهشگاه و سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه ها (سمت) با هدف همکاری های علمی و پژوهشی برگزار شد. در این جلسه آقایان دکتر شهرام یوسفی فر، دکتر یوسف محمد نژاد، دکتر عبدالله قنبرلو و خانم دکتر زهرا حیاتی به عنوان نمایندگان پژوهشگاه حضور داشتند. پس از توافقات اولیه در خصوص همکاری های مشترک، خانم زهرا حیاتی بعنوان نماینده پژوهشگاه برای اجرایی کردن محورهای تفاهم نامه معرفی شد[۲].

[۱] دومین فراخوان طرح های نرم افزاری در حوزه زبان و ادبیات فارسی و نخستین نشست تخصصی در زمینه ادبیات و رایانه با مشارکت پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، «قطب علمی تحقیق در متون حکمی و عرفانی»، «مرکز پژوهشی نسخه پژوهی و تصحیح متن» دانشگاه اصفهان و «انجمن ترویج زبان و ادب فارسی برگزار می شود. آخرین مهلت ارسال آثار به دبیرخانه نیمه اسفند امسال و زمان برگزاری آن نیمه اردیبهشت سال ۹۱ در اصفهان است. علاقمندان می توانند برای شرکت در فراخوان، فرم ارسال طرح برای دومین فراخوان را از سایت www.ceplir.ir دریافت کرده کرده و تا پایان روز ۱۵/۱۲/۱۳۹۱ به آدرس farakhan2@ceplir.ir پست الکترونیکی ارسال نمایند.

از سوی معاونت پژوهشی منتشر شد

گزارش فعالیت های علمی پژوهشی در سه ماهه دوم سال

گزارش فعالیت های علمی پژوهشی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی را در سه ماهه دوم سال ۱۳۹۱ بر اساس گزارش های اعضای هیات علمی که بصورت فصلی ارائه می کنند، منتشر شد.

بر اساس این گزارش در سه ماهه دوم سال ۱۳۹۱ تعداد ۷۴ طرح پژوهشی توسط اعضای هیات علمی اجرا شده، یعنی به طور متوسط هر عضو هیات علمی ۱ طرح پژوهشی.

همچنین در سه ماهه مذکور، بطور کلی اعضای هیات علمی پژوهشگاه ۱۰ عنوان کتاب، ۳۳ عنوان مقاله و ۳۶ عنوان سخنرانی گزارش نموده اند که بیشترین تعداد کتاب مربوط به پژوهشگاه زبانشناسی بوده است. در بخش مقالات نیز پژوهشگاه های ادبیات با ۹، علوم اجتماعی با ۷، تاریخ و زبانشناسی با ۵ مقاله بیشترین فعالیت را داشته اند. همچنین بیشترین تعداد مقالات ارائه شده در همایش ها، نشست ها توسط اعضای هیات علمی پژوهشگاه های ادبیات با ۱۰، علوم اجتماعی با ۹ و زبانشناسی با ۴ مقاله بوده است.

همچنین بر اساس جداول و آمار موجود در این گزارش طی سه ماهه دوم ۲۳ سخنرانی، ۹ درسگفتار، ۴ کارگاه، ۳ نشست تخصصی و ۱ همایش در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی انجام شده است. [۱]

غرفه پژوهشگاه در نمایشگاه اجلاس بیداری اسلامی

«اجلاس بیداری اسلامی و اساتید مسلمان» روزهای ۲۰ و ۲۱ آذرماه در تهران با حضور مهمان هایی از ایران و جهان با هدف ایجاد وحدت میان مسلمانان در راستای پیشبرد موضوع بیداری اسلامی برگزار شد.

در این اجلاس علاوه بر اساتید دانشگاه ها و مراکز پژوهشی ایران، مهمانانی از کشورهای مصر، پاکستان، عراق، لیبی، اندونزی، هندوستان، فرانسه، سودان و... حضور داشتند تا ضمن مشورت و همفکری جهت ایجاد هماهنگی میان نخبگان مسلمان در سراسر جهان، نظرات خود پیرامون موضوع «بیداری اسلامی» را بیان کردند.

همچنین در این اجلاس «اتحادیه جهانی اساتید مسلمان» نیز تشکیل شد. یکی از بخش های جنبی اجلاس، نمایشگاهی از دستاوردها و توانمندی های دانشگاه ها و مراکز علمی ایران بود که پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی نیز در این نمایشگاه غرفه ای داشت.

با مشارکت پژوهشگاه:

دو همایش ملی برگزار شد

همایش ملی «چالش‌ها و راهکارهای توسعه تحصیلات تکمیلی پژوهش محور در ایران» آذر ماه سال جاری در دانشگاه علم و فرهنگ برگزار شد. این همایش با مشارکت پژوهشگاه و با هدف تبیین کارکرد تحصیلات تکمیلی پژوهش محور در تولید علم و تحقق جنبش نرم افزاری، بررسی فرصت‌ها و چالش‌های توسعه تحصیلات تکمیلی پژوهش محور در کشور، ضرورت پرداختن به تحصیلات تکمیلی پژوهش محور در سیاست‌های کلان کشور و شناسایی موانع و تنگناهای توسعه کمی و کیفی تحصیلات تکمیلی پژوهش محور در ایران برگزار شد. نقش تحصیلات تکمیلی پژوهش محور در تولید علم و فناوری، ارتباط علم و فناوری با تحصیلات تکمیلی پژوهش محور، ارتباط علم و فناوری با تحصیلات تکمیلی پژوهش محور، تحلیل وضعیت کنونی تحصیلات تکمیلی پژوهش محور در ایران، موانع و تنگناهای پیش روی توسعه تحصیلات تکمیلی پژوهش محور، نقاط قوت و ضعف تحصیلات تکمیلی پژوهش محور در ایران چالش‌ها، فرصت‌ها و ظرفیتهای پیش رو در توسعه تحصیلات تکمیلی پژوهش محور تعدادی از محورهای این همایش بودند. همچنین نخستین همایش دولت محلی کارآمد از سوی انجمن ژئوپلیتیک ایران، خانه اندیشمندان علوم انسانی و شهرداری تهران با حمایت پژوهشگاه علوم انسانی و ۱۰ نهاد و سازمان دیگر برگزار شد.

چه آثاری منتشر می‌شوند؟

گزارش آخرین جلسه شورای انتشارات پژوهشگاه

شورای انتشارات پژوهشگاه در مهر ماه با حضور کلیه اعضا تشکیل جلسه داد. در این جلسه که دکتر آیت‌اللهی، دکتر یوسفی‌فر، دکتر رادفر، دکتر عاصی و آقایان رضائی و زعفرانچی حضور داشتند، مقرر شد کتاب‌های بررسی جامع متون درسی زبان روسیه تالیف حسین غلامی و آزاده مزینی، فرهنگ گفتار روسی، تالیف تکاچ و ترجمه محسن معظمی، آداب و رسوم مردم پاکستان تالیف زیب النسا علیخان و نیکلای گومیلیوف و مشرق زمین تالیف دکتر مرزیه یحیی‌پور، دکتر جان‌الله کریمی و زینب صادقی با کمک مالی مولفان منتشر شود. همچنین مصوب شد اثر مرحوم استاد همایی با عنوان یادداشت‌های قواعد فقه و اصطلاحات با حمایت پژوهشگاه تاریخ علم به چاپ برسد.

اعضای شورا ضمن بررسی کار ترجمه آقای علی نورزاد با عنوان روسری، ممانعت و آزادی در باره حجاب و پوشش زنان مسلمان تالیف خانم عایشه کائو، کتاب آقای فیاض زاهد با عنوان فلسفه تاریخ مورد تصویب، پایان‌نامه خانم سمانه فاطمی با عنوان دینداری و مدرنیته از نظر نصر و سروش و اثر آقای محمد مهیار با عنوان فرهنگ توصیفی دستور زبان و علائم وابسته را بررسی و انتشار آنها را تایید نکردند.

مجموعه مقالات مرحوم دکتر حسینی نیز با عنوان دفتر تربیت که پس از اعمال اصلاحات داور مجدد به شورا ارسال شده بود، مورد تأیید قرار گرفت، اما چاپ مجموعه مذکور به بهبود وضعیت بودجه‌ای پژوهشگاه موکول شد و چاپ مجموعه نشست‌های تخصصی دکتر پورحسن با عنوان درسنامه فلسفه دین (مسئله‌شیر) به تصویب رسید.

در این جلسه کتاب آقای فرزاد جعفری با عنوان فرائد فرهنگ واژگان دشوار و نوادر قرآن کریم، متن ترجمه کتاب عصر ساسانی، ترجمه دکتر ایمان پور و کیومرث علی زاده، کار اسناد مربوط به آیت‌الله بروجردی گردآوری رحیم روح بخش، کتاب آقای دکتر مهدوی‌زادگان با عنوان کدام حکمت کدام حکومت و کار آقای بهمن پور با عنوان نسیم ابدیت شرایط بعد از مرگ به داوری سپرده شد.

هفته نامه الکترونیک قاف هر هفته منتشر می‌شود

هفته نامه «قاف» هر هفته توسط پژوهشگاه منتشر می‌شود. قاف یک مجله الکترونیک در حوزه اخبار علوم انسانی کشور است که شنبه هر هفته منتشر می‌شود. در این صفحه الکترونیک، لینک‌های متعددی وجود دارد که مخاطبان در صورت کلیک کردن بر روی هر یک از آنها، به صفحات اینترنتی آن وصل می‌شوند. این مجله هفتگی حاوی گزیده‌ای از اخبار، گزارش‌ها، یادداشت‌ها، گفت و گوها و همه اتفاقاتی است که در حوزه علوم انسانی رخ می‌دهد. قاف به صورت ایمیل به اعضای بانک اطلاعاتی پژوهشگاه ارسال و نسخه‌ای از آن نیز در سایت پژوهشگاه منتشر می‌شود. تا کنون ۱۰ شماره از این هفته نامه منتشر شده است. چنانچه می‌خواهید، قاف را برای کسی ارسال کنید، کافی است نشانی ایمیل گیرنده را به روابط عمومی پژوهشگاه اعلام نمایید.

منابع جدید در کتابخانه

به روز رسانی کتابخانه مرکزی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی همچنان ادامه دارد. در ماه‌های گذشته نیز طبق روال عادی عناوین زیادی کتب فارسی و لاتین به کتابخانه اضافه شدند. فهرست کتاب‌های جدید تهیه شده از طریق اتوماسیون اداری و به صورت منظم برای همکاران ارسال می‌شود. از طریق لینک کتابخانه در سایت پژوهشگاه نیز امکان جستجو در منابع قبلی و جدید و برای همه علاقه‌مندان فراهم است. در یک ماه گذشته همچنین پایان‌نامه‌های جدید پذیرفته شده که در پژوهشگاه تالیف و داوری شده‌اند، به بانک پایان‌نامه‌های این کتابخانه افزوده شده است.

بررسی تاثیر نظریه‌های فلسفه علم بر شکل‌گیری برنامه فلسفه برای کودکان و نوجوانان (فبک)، بررسی سنت نگارش هیئت در دوران اسلامی به همراه تصحیح، ترجمه، شرح و پژوهش تطبیقی رساله منتهی الادراک فی تقاسیم الافلاک، نوشته بهاءالدین خرقی، بررسی عناصر داستان در سه اثر از جمال میرصادقی (در ازای شب، بادها خبر از تغییر فصل می‌دهند، اضطراب ابراهیم، تحلیل و مقایسه‌ای آرای ابن سینا و ابوالبرکات بغدادی در حوزه طبیعیات، نقش رهیافت‌های متافیزیکی و معرفت‌شناختی در شکل‌گیری مکانیک کوانتومی استناد دارد، نگرش‌های فلسفی سیاسی در آرای صدر المتألهین و نمادهای اساطیری در یافته‌های باستانی جبرفت تعدادی از این پایان‌نامه‌ها هستند.

پوستر و بروشور سایت منتشر شد

سایت پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی هم‌اکنون بیش از ۶ هزار بیننده در روز در ردیف سایت‌های پربازدید مراکز پژوهشی و دانشگاهی قرار دارد. به همین دلیل و در راستای معرفی بیشتر این سایت، بروشور و پوستر تهیه و توزیع شده است. در بروشور ۶ صفحه‌ای، ضمن معرفی کلی سایت، تمام امکانات آن در ۱۴ عنوان جداگانه معرفی شده است. پوستر نیز معرفی اجمالی و مرور کلی امکانات و خدمات سایت است. این بروشور و پوستر برای مراکز علمی و دانشگاهی کشور ارسال شده است. همکاران محترم چنانچه پیشنهادی برای ارسال آنها یا دیگر محصولات منتشر شده در خصوص معرفی پژوهشگاه دارند، به روابط عمومی اعلام کنند.

هفته پژوهش

امسال نیز، مانند سال های گذشته هفته پژوهش در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی برگزار شد. همکاران بخش ها و گروه های مختلف برنامه های متنوعی برگزار کردند. تقدیر از پیشکسوتان، برگزیدگان و کارمندان، حضور در نمایشگاه و برگزاری چندین سخنرانی بخشی از برنامه های برگزار شده بود. آنچه در ادامه می خوانید خلاصه تعدادی از سخنرانی های ایراد شده در این هفته است

این مراسم دکتر شهرام یوسفی فر گزارشی از فعالیت های معاونت پژوهشی در یک سال گذشته ارائه داد. همچنین دکتر تقی پور نامداریان استاد و پژوهشگر پیشکسوت زبان و ادبیات فارسی سخنرانی کرد. دکتر مهدی معین زاده در خصوص انتخاب پژوهشگران برگزیده توضیحاتی ارائه کرد. وی توضیح داد که در سالهای اخیر بمناسبت هفته پژوهش از کارشناسان شایسته تقدیر نیز با تقدیم هدایایی قدر دانی بعمل می آمد. بدان سبب که معیارهایی متقن برای چنین انتخابی پیش بینی نشده بود، غالباً بر سر این مسئله مناقشه ها می رفت. بهمین جهت در سال جاری انتخاب کارشناسان شایسته تقدیر و تقدیم هدایا به استخراج معیارهای قرین واقعی از تجمع فرم های ارزشیابی سالانه کارمندان در سال ۹۱ و لحاظ جنبه های پژوهشی کار آنان موقوف شد. دکتر مصطفی عاصی استاد زبان شناسی و رئیس پژوهشکده زبان شناسی، دکتر بهاره نصیری استادیار گروه بررسی مسائل زنان، دکتر آریتا افراشی استاد پژوهشکده زبان شناسی و دکتر مهرنوش هدایتی استادیار گروه فبک پژوهشگران برگزیده امسال در پژوهشگاه بودند که لوح تقدیر و هدایایی از دکتر آیت الهی دریافت کردند.

برنامه های هفته پژوهش و فناوری از ۲۵ آذرماه و با تجلیل از ۱۱۰ پژوهشگر و فناور برتر کشور در مرکز همایش های بین المللی دانشگاه شهید بهشتی آغاز شد. نمایشگاه دستاوردهای پژوهش و فناوری در دو بخش معرفی ۱۲۰ محصول از میان محصولات شرکت های دانش بنیان و بخش فن بازار روز ۲۵ آذرماه در دانشگاه شهید بهشتی افتتاح و همزمان در این روز از ۱۴ طرح برتر پژوهشی رونمایی شد و چهل و سومین گردهمایی معاونان پژوهش و فناوری دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی نیز در همین روز برگزار گردید. در هفته پژوهش امسال که با شعار محوری "پژوهش تقاضا محور و تولید دانش بنیان زیربنای اقتصاد مقاومتی" برگزار شد و در نمایشگاه هفته پژوهش پژوهشگاه علوم انسانی امسال نیز مانند سال های گذشته حضور فعالی داشت. در نمایشگاه امسال علاوه بر غرفه اصلی نمایشگاه، در بخش طرح های کلان ملی نیز پژوهشگاه با ارائه طرح مطالعات امنیت اجتماعی، حضور داشت. علاوه بر این مراسم تجلیل از پژوهشگران برتر و نمونه پژوهشگاه، با حضور اعضای هیئت رئیسه، اعضای هیئت علمی، کارشناسان و کارکنان برگزار شد. در

دکتر آیت الهی در مراسم تقدیر از پژوهشگران برتر:

تنظیم برنامه ۵ ساله مهمترین دستور کار ما در سال آینده است

پژوهشگاه برگزار کرده اید را مشاهده کرده اند. الحمد لله هم اکنون مراجعه زیادی به خدمات آموزشی و پژوهشی پژوهشگاه از جمله سایت، پرتال و کتابخانه صورت می گیرد که جای شکر دارد. این ها موهن زحمات شماست. روز پژوهش بهانه خوبی است که ما یکبار دیگر این فعالیت ها را بازبینی کرده ایم. الحمد لله ساختار جدید پژوهشگاه را تدوین کنیم. ساختار جدید یک سالی هست که دارد در وزارتخانه می رود و می آید که ان شاء الله به زودی نهایی می شود. یک تغییر و تحول اساسی خواهیم داشت یعنی همه اعضا جاهایشان در پژوهشگاه تغییر می کند و در موقعیت جدید خواهند بود. یکی دیگر از کارهایی که انجام شد و خیلی هم سختی کشیدیم برنامه ۵ ساله پژوهشگاه بود که ۲-۳ تا تجربه ناموفق داشتیم. بالاخره تجربه نهایی نتیجه داد. این برنامه را هم ما با کمک خود شما و بر اساس مشاوره های خودتان تنظیم کرده ایم. کارگاه ها هم یکی دیگر از توفیقات ماست. یک کارگاه بعضی وقت ها می بینید که حدود ۱۰۰ نفر آدم می آیند و پولش را هم می دهند. این یعنی شما این قدر اعتبار دارید که یک کارگاه گذاشته می شود حاضرند پول بیشتر هم بدهند. چرا؟! اعتبار است دیگر!

کنم. بعضی وقت ها در پژوهشگاه دلسوزی بعضی از شماها نسبت به من بیشتر بود، این زحمات یعنی اینکه اعتقاد به کارتان دارید. بعضی از دوستان می گفتند سال اول ما باید التماس می کردیم تا یک پژوهشکده سخنرانی برگزار کنند. این در حالی است که هیئت علمی هر روز باید سخنرانی داشته باشد و بقیه اعضا هم در ارتباط با هم باشند. بالاخره باید بنشینید و نشست های علمی بگذارید. الان دیگر الحمد لله کارها نظم و قوام گرفته است. هر روز صبح که به سایت مراجعه می کنم می بینم که امروز ۳-۴ تا سخنرانی است. توفیقاتی که الحمد لله در این پژوهشگاه بوده زیاد است. الان روزی ۳۰ هزار نفر از اقصی نقاط دنیا و از ۱۸۰ کشور دنیا دارند از پرتال جامع علوم انسانی استفاده می کنند. آمار نشان داده است که گاهی ظرف ۲ هفته ۴۵۰ نفر نشستند اند سخنرانی که شما در

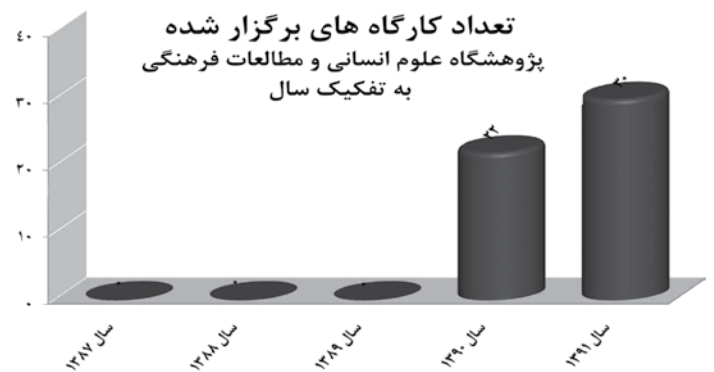
کرد و گفت: آرزوی ما تا سال گذشته این بود که پژوهشگاه به عنوان مرکز تحقیقات علوم انسانی کشور، محوریت و مرجعیت علمی داشته باشد. همکاری تمامی اعضای پژوهشگاه باعث شد تا پژوهشگاه مرجعیت یابد. برای نمونه این موضوع که برای تشکیل دانشگاه فرهنگیان و پژوهشگاه علوم قضایی قوه قضائیه از تجربیات پژوهشگاه علوم انسانی کمک می گیرند و یا اینکه دانشگاه های معتبری چون دانشگاه زنجان در حوزه پژوهش از دستاوردهای پژوهشی ما بهره می گیرند همه نشانه مرجعیت پژوهشگاه در حوزه پژوهش علوم انسانی است. این وضعیت پژوهشگاه در نهاد علمی کشور نعمت بسیار بزرگی است که مرهون زحمات شماست. شما بدانید که بنده همه این زحماتی که شما می کشید را می فهمم اما خیلی از مواقع نمی توانم مستقیم تشکر

دکتر آیت الهی در مراسم تجلیل از پژوهشگران برتر پژوهشگاه، ضمن مرور فعالیت های انجام شده در یک سال گذشته، از همکاران خواست تدوین برنامه ۵ ساله و برنامه ریزی برای جذب بودجه خارج از پژوهشگاه را به عنوان برنامه اصلی سال آینده در دستور کار خود قرار دهند. متن سخنان دکتر آیت الهی را بخوانید: دکتر آیت الهی دستاوردهای پژوهشی پژوهشگاه علوم انسانی را مثبت و ارزنده توصیف کرد و ضمن تقدیر از زحمات دکتر یوسفی فر، معاونت پژوهشی گفت: پژوهشگاه اوایل سال گذشته هیچ مجله علمی پژوهشی نداشت اما هم اکنون ۲۰ مجله علمی پژوهشی و یک مجله علمی و ترویجی داریم. رئیس پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی به قطب شدن پژوهشگاه در حوزه علوم انسانی کشور اشاره

همه چیز بهتر شده است

در نشست هفته پژوهش، دکتر یوسفی فر نیز ضمن ارائه گزارشی از فعالیت های انجام شده در معاونت پژوهشی و آماری از وضعیت کنونی فعالیت های پژوهشی در پژوهشگاه، مقایسه ای نیز با سال های قبل داشت. بر اساس گزارش دکتر یوسفی فر تعداد مقالات چاپ شده اعضای هیات علمی از ابتدای سال تا کنون ۵۰ و در سال گذشته ۱۳۲ بوده است. در حالیکه در سال ۸۷ این عدد ۲۸ بوده است. تعداد مقاله های ارائه شده (سخنرانی) اعضای هیات علمی نیز تا ماه گذشته ۶۵ مورد بوده است. این آمار در همه سال گذشته ۹۰ و در سال ۸۹ فقط ۳۵ مورد بوده است. تعداد کتاب های چاپ شده اعضای هیات علمی فقط در ماه های ابتدایی امسال ۲۸ عنوان بوده، یعنی بیشتر از دو برابر همه این آمار در سال ۸۷. مقایسه تعداد طرح های پژوهشی مصوب درون سازمانی امسال و سال های قبل نیز نشانگر پیشرفت است. این آمار از سال ۸۷ تا ۹۰ به ترتیب ۱۲، ۱۷، ۲۵ و ۴۲ بوده و در شش ماهه اول سال نیز به ۲۴ رسیده است. تعداد کتاب های چاپ شده انتشارات از ابتدای امسال هم ۳۵ مورد بوده که با توجه به وضعیت انتشارات در کشور و رکود نسبی نسبت به سال های قبل عدد قابل قبولی است. این عدد در دو سال گذشته به ترتیب ۸۸ و ۵۰ بوده است.

گزارش دکتر یوسفی فر همچنین در مورد نشست ها، در سگفتارها، سخنرانی ها، کارگاه ها، همایش ها و ... پیشرفت جدی را نشان می دهد. در یک نمونه نمودار مقایسه ای وضعیت کارگاه های امسال و ۴ سال گذشته را ببینید.

جلسه بگذاریم. بعضی وقت ها هر روز باید جلسه بگذارید و ۲ ساعت باید بنشینید با هم صحبت بکنید که اطلاعات را از جاهای مختلف بگیرید که ببینید در مملکت چه کسانی کار می کنند؟ دوم همه کارهای مان ناظر به یک نیاز بیرونی باشد، از یک جهت دیگر و آن اینکه شاید امسال هم دقت کردید که ما رفته رفته باید اتصال به بودجه نفت کم بکنیم. مثلا می گویم بودجه نفت، یعنی بودجه دولتی.

سال آینده ما بودجه مان را در حدود ۳۰-۴۰ درصد کمتر از امسال اعلام کرده اند! یعنی شما باید از همین الان فکر کنید که چه کار کنیم که بودجه مان ۳۰ درصد کمتر می شود. ان شاء الله امیدوارم که فعالیت هایمان ۲ برابر بشود. یعنی چی؟ جایی باید بودجه هایی را از جای دیگر در بیاوریم، بودجه ها را از کجا در بیاوریم؟ نیازهای جاهای دیگر را تامین کنیم. می شود چنین کاری کرد و این ان شاء الله بخش مهم کارش افتاده گردن دوستانی که توی معاونت پژوهشی دارند زحمت می کشند و چنین کاری را دارند انجام می دهند و رفته رفته پژوهش های ما به سمتی برود که الان نیازهای کشور است.

پس اگر بخواهیم آرزوهای خود را برای سال آینده بگویم یک آرزوی اولیه ما تدوین برنامه ۵ ساله ای که سال آینده چه آیت الهی باشد و چه فلان شخص باشد یا نباشد، بداند چه کار می خواهد بکند. خداوند به همه ما توفیق خدمت در راه کسب رضای خودش را عطا بفرماید.

والسلام علیکم ورحمة الله و برکاته

و این اعتبار گسترش هم پیدا کرده، ما الان مرتب مهمان خارجی داریم. الان برای خیلی ها جا افتاده که پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی استوانه علوم انسانی منطقه و خاورمیانه است و بقیه هم همین طور نگاه می کنند. از مصر و از سوریه و از جاهای دیگر آمده اند و از همه جا با اعجاب نگاه می کردند که این ها این طوری کار می کنند. از آلمان و جاهای دیگر.

اما ما برای سال آینده باید چه کار بکنیم؟ سال اول حضور در اینجا آرزو کردیم که همه به مقالات علمی و پژوهشی برسند. این برای بعضی ها غیر واقعی و حتی خنده دار می آمد. اما امروز الحمدلله ما افرادی داریم که تمام این توفیقات را روز به روز بیشتر دارند. دقت کنید که مقاله علمی و پژوهشی یعنی یک ایده جدید تولید می شود. با این ۲۱ مجله ما، ما می توانیم ادعا بکنیم که هر روز کاری توی پژوهشگاه یک ایده جدید متولد شده، تقریبا و همه سعی و تلاش مان را هم کرده ایم که مجلات علوم انسانی ما از لحاظ کیفیت رو دست نداشته باشد.

حالا هم برای سال آینده آرزو می کنیم که ان شاء الله برنامه ۵ ساله مان را تدوین کنیم. خواهیم این است که از همین الان فکر کنید. البته بعضی پژوهشکده ها و گروه ها شروع کرده اند. هم پژوهشکده ها و هم گروه ها حتما یک برنامه ۵ ساله برای خودشان داشته باشند. برنامه ۵ ساله ای که معلوم باشد که در این ۵ ساله آینده به کجا می خواهند برسند و چه تأثیری را می خواهند بگذارند. این یکی از مهمترین مسائلی است که همه همکاران باید در دستور کار خودشان قرار بدهند. این کار به این نیست که ۲ هفته یکبار

هفته ای برای پژوهش

تقی پورنامداریان

عضو هیات علمی پژوهشگاه علوم انسانی

گمان می کنم نیازی به تکرار نباشد که هر پژوهشی برای وصول به ذره ای از حقیقت است، حقیقتی آن قدر بزرگ که کل کوشش و تلاش انسان ها از بدو تولد بر کره خاک تا انتهای جهان، آگاه و ناآگاه برای دستیابی به آن بوده است.

مهم نیست ما در چه زمینه ای پژوهش می کنیم موضوع پژوهش هر چه باشد خواه علوم خاص، خواه علوم انسانی همه پله های تجربه هایی هستند که معراج انسان را به قله کمال انسانیت که قله ربوبیت هم هست ممکن می سازد. پیشرفت حیرت انگیز و عظیمی که با فعلیت یافتن جزئی از این حقیقت، انسان به آن دست یافته است.

بی گمان بخش عظیم آن در سایه پژوهش به دست آمده است. پژوهشگران حقیقت را ابداع نمی کنند، ابداع صنعت خداست آنان حقایق منتشر در کائنات را کشف می کنند. پژوهش رسالتی عظیم و مقدس است. بر آوردن این رسالت عظیم مستلزم ریاضتی عظیم است که در آموختن مداوم، تأمل عمیق و کوششی حماسی تحقق می یابد. فداکردن این رسالت در پای تعلقات حقیر و دلخوشی های نازل خیانت به حقیقت است. از خودگذشتگی برای کشف حقیقت مستلزم فراغت خاطر از نیازهای عاری از آزاولیه است. آیا تحقق نیافتن این از خودگذشتگی از مسئولیت گریزی ماست یا از مسئولیت ناپذیری نهادهای پژوهشی؟

باید برای حل این مسئله فکری کرد تا سرقت در پژوهش چون سرقت های دیگر رایج نشود تا زمانی که رساله و مقاله و کتاب را بعضی برای رسیدن به مال و جاه یا پول خریداری یا با ترفندهای زیرکانه سرقت می کنند، تا زمانی که پژوهشگرانی پیدا می شوند که کتاب و مقاله را برای آن نمی نویسند تا حقیقتی را بیان کنند، بلکه می نویسند تا در ارتقاء و ترفیع امتیاز کم نیاورند، حقیقت به جای ظهور، به مخفیگاه انزوای می گریزد. جو فرهنگی مسمومی از این دست را چاره چگونه باید کرد؟

چاره محتاج تأملی صمیمانه است، ما پژوهشگران باید هر چه بیشتر بیاموزیم تا خود را برای رسالتی که داریم آماده کنیم و ذهن خود را در نتیجه وسعت آموزش چنان فرهیخته کنیم که از وسوسه های نام و جاه قلابی متاثر نشویم. نهادهای فرهنگی نیز باید بکوشند تا فضای فرهنگی جامعه چنان مصفا شود که نااهلان را فرصت آلوده کردن آن نماند و مجال رشد برای آنان که اهلیت دارند تنگ نگردد. بنده البته متوجه قدم های مثبتی که برای گسترش دانش و آموزش برداشته می شود، هستم. امیدوارم این قدم ها که گاه به اقتضای وقت با معیار سرعت و سود همراه می شود، رفته رفته راست راه تر و استوارتر شود.

تشویق پژوهشگران در هفته پژوهش خود گامی روی به سوی صلاح است که امید است سبب تشویق هر چه بیشتر پژوهشگران و تلاش آنان برای کشف حقیقت گردد. هر کوششی برای فعلیت یافتن جزئی از حقیقت نامتناهی بالقوه خدمتی است به انسان و حقیقت؛ آن روز که انسان تمام حقیقت را کشف کند، پایان رسالت انسان در کائنات خواهد بود؛ روزی که انسان ها چون سی مرغ در برابر سیمرغ قرار می گیرند تا خود را در او و او را در خود ببینند و لذت قدسی وجود یک را در دو تجربه کنند.

قدرشناسی از پژوهشگرانی که حق پژوهش را به اندازه وسع خود چنان که باید ادا کرده اند اگر چه گامی کوتاه است، اما بنده آرزو دارم که این گام ها مقدمه گام های بلندتری باشد که پژوهش را در کشور ما اعتبار و ارزش ببخشد و پژوهشگران را در کشف حقیقت کوشا تر سازد و عشق به پژوهش را بیرون از هر توقعی در آنان تقویت کند و تحقق آنچه انجام وظیفه دیگران است اسباب دلمشغولی آنان نگردد. هفته پژوهش را به پژوهشگران تبریک می گویم و آرزو دارم در وظیفه خطیری که بر عهده گرفته اند هر روز موفق تر شوند.

بودجه‌های پژوهش، محصول محور نیست

دکتر حمید رضا آیت اللهی رییس پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی در روزهای شلوغ نمایشگاه مطبوعات مهمان غرفه خبر آنلاین شد. خبرنگار این سایت خبری تلاش کرد گفتگویی متفاوت و به دور از سؤالات معمول در حوزه علوم انسانی با رییس پژوهشگاه داشته باشد؛ گفتگویی در مورد کاهش بودجه‌های پژوهشی و آینده پژوهش در کشور... متن گفتگوی سایت خبر آنلاین را بخوانید.

با این شرایط گویا بودجه‌های پژوهش به شدت کم شده و در بعضی از سازمان‌ها حتی این بودجه‌ها قطع شده به عنوان رئیس پژوهشگاه علوم انسانی به نظر شما این کاهش بودجه‌ها و عدم تخصیص بودجه مناسب به بخش پژوهش ممکن است چه عواقبی به بار بیاورد؟ یکی از چیزهایی که معمولاً خودش را نشان نمی‌دهد اما در کارها از همه بیشتر اهمیت دارد پژوهش است. شما اگر جایی پژوهشی را انجام ندهید می‌گویید ما ۲۰ سال پژوهش نکردیم و ۱۰ سال هم رویش، طوری نشد که در صورتی که اگر پژوهش نکنیم تازه متوجه می‌شویم که چه کارهای بزرگی می‌شود انجام داد که انجام ندادیم. اثری که پژوهش می‌گذارد اثر دراز مدت است. از آن طرف معمولاً خیلی‌ها دنبال این هستند که مشکلات را با ساده‌ترین روش حل کنند و همین باعث می‌شود که به پژوهش توجه کافی نشود ولی یک دفعه می‌بینید که ۵ سال دیگر کاری که با پژوهش شتاب ۲ برابر پیدا می‌کرداقت می‌کند.

در بسیاری از مواقع هم پژوهش‌هایی داریم که ظاهرش چیزی را نشان نمی‌دهد ولی درآمدهای زیادی را به همراه می‌آورد. روی همین حساب هست که توی دنیا ملایک اینکس کشور پیشرفته است در صد بودجه‌های پژوهشی است. در صد بودجه‌های پژوهشی به چه معنایی؟ به معنای اینکه یک بودجه پژوهشی که یک مملکت برایش خرج می‌کند و کاری که مملکت دارد برایش خرج می‌کند نشان می‌دهد که ۵ سال دیگر این کشور به کجا می‌خواهد برسد و این مشکل متأسفانه بعضی وقت‌ها در کشورهای جهان سوم بیشتر است و ما هم در کشور خودمان این احساس را نمی‌کنیم ولی خب به همین علت پژوهش‌ها متوقف می‌شود. مثلاً فرض کنید که ۶ ماه یک پژوهشی متوقف شود وقتی که دوباره می‌خواهد راه بیافتد دوباره ۶ ماه دیگر باید کار کند تا به همان جابرسند. یعنی حساب کنید یکسال کل کشور عقب می‌افتد و اگر بنا باشد من ۲۰ سال همین طوری که هستم در کشور رفتار کنم هیچ وقت پژوهش نتیجه نمی‌دهد، پادم

هست که یکی از وزرای آموزش عالی با معاونین شان رفته بود خدمت آقا و به آقا گفته بودند که بله ما فعلاً در طرح ریزی بودجه می‌خواهیم یک مقدار از بودجه‌های پژوهشی را کم کنیم، تا این را گفتند آقا فرمودند که نه تنها نباید کم کنید بلکه باید جاهای دیگر را بزنید و بودجه‌های پژوهشی را اضافه کنید البته یکی از انتقاداتی که همیشه به بودجه‌های پژوهشی می‌شود این است که در بسیاری از مواقع پژوهش‌ها متأسفانه به

نتیجه عملی نمی‌رسد و به اصطلاح تنها بودجه هدر می‌دهند.

قبول دارم که بعضی پژوهش‌ها بودجه‌ها را هدر می‌دهند. مثلاً باید فلان پژوهش را انجام بدهند می‌بینید به جای این که صرف پژوهش و رسیدن به نتیجه بشود صرف کارهای جانبی شده است. در بعضی مواقع هم خرج‌های پژوهش خیلی زیاد است. مثلاً فرض کنید ۵۰۰ میلیون بودجه پژوهشی می‌دهند و بعد از یک سال مثلاً که می‌گویند نتیجه این پژوهش کو؟ پژوهش خروجی ندارد. علت اصلی که ما در ایران مشکلات پژوهشی داریم این است که بودجه‌های پژوهشی اختصاص به صورتی نیست که ناظر به نیازهای جامعه باشد و چون ناظر به نیازهای جامعه نیست بنابراین خیلی جاها بودجه‌های پژوهشی هدر می‌رود. ماده ۱۲ برنامه بودجه که حذف شد چون تعداد زیادی شان چیزهایی بودند که هیچ‌گونه اثری نداشتند و فقط یک سری افرادی می‌آمدند یک سری کارهایی می‌کردند و آخرش هم خروجی خاصی تحویل نمی‌داد. من خیلی از جاهایی که بودجه پژوهشی داشتند به آن‌ها گفتم که چه کار کردید؟ گفت ۲ سال است که ما همه استادها را جمع کردیم و نوشتیم ایم و این کارها را کردیم. گفتم خب حالا چی کار کردید؟ آخر کار می‌گوید که من ۵ تا کتاب داده‌ام بیرون.

یعنی پژوهش‌ها عملیاتی نیست؟

بله و بودجه‌ها عملیاتی نیست. نحوه بودجه ریزی در این مورد، توی مملکت ما باید عملیاتی باشد و به خاطر همین هم هست که الان وضعیت این است. بنابراین این بودجه‌های پژوهشی خوب مصرف نمی‌شود و اختصاص داده نمی‌شود و بقیه هم که کار می‌کنند کار چندانی از تویش بیرون نمی‌آید.

به نظر شما چطور می‌توانیم بودجه‌های پژوهشی را هدفمند کنیم؟

ببینید در حال حاضر به شما می‌گویند که این نیازها را برآورده کنید. من باید بگویم که باشد. ما بودجه‌هایمان حمایتی است.

مشکل ما توزیع علم است، نه تولید آن

● یکی از مشکلات حوزه پژوهش کشور پراکنده بودن نهاد های متولی است. اگر همه این ظرفیت‌ها تجمیع شود، بسیاری از مشکلات حل خواهد شد. زمانی که مسئول کمیسیون علوم انسانی و معارف و هنر بودم به تمام موسسات را نوشتم که شما هر پژوهشی که تا حالا کرده‌اید و می‌کنید اطلاعاتش را به ما بدهید. اطلاعات را جمع کردم و با هم تجمیع کردم و بعد دوباره به خودشان برگرداندم. هیچ کار دیگری هم نکردم. به آن‌ها گفتم که توی مملکت ۲۰ جای مختلف این طرح‌های اقتصادی را کار کردند. حداقل اطلاع داشته باشید که این کار را دارند می‌کنند.

باید شبکه ارتباطی قوی بین پژوهش‌ها باشد. برای آقای رئیس جمهور هم طرح شبکه ارتباطی را فرستادم که دستور دادند سریعاً کاری کنید که این شبکه ارتباطی برقرار بشود که بعد آمد در وزارت علوم که دیگر گم شد. بقیه گفتند که شبکه معنی ندارد و نمی‌شود و از این حرف‌ها در صورتی که هیچ کار خاصی نمی‌خواهد این یک کار خدماتی است که هزینه زیادی هم نمی‌طلبد این شبکه‌های وسیع اطلاعاتی کار بسیار مهمی می‌تواند باشد. وقتی شبکه‌های اطلاعاتی به وجود بیاید این سیستم‌های گردش علم، گردش علم توی مملکت ما بهتر می‌شود. من الان مشکل مملکت را تولید علم نمی‌دانم، توزیع علم می‌دانم. بارها این را عرض کرده‌ام و این شبکه‌ها می‌توانند توزیع علم را انجام می‌دهند و بعد می‌توانند هم افزایشی مرتب ایجاد کنند.

بودجه‌هایمان محصول محور نیست. اما اگر بیابند و بگویند که ما از شما این کار و این کار را می‌خریم و قیمت این کارها هم این است و آخر هم اگر کار را تحویل ندادند بگویند که شما بنا بود که کار را تحویل دهید و بودجه‌ای تعلق نگیرد هدفمند می‌شود بودجه‌های ما اگر به این سمت برود عملیاتی می‌شود و یقیناً بسیاری از این بودجه‌ها بهره‌وری اش هم خیلی بالا می‌رود.

با توجه به کاهش بودجه چه مشکلاتی برای شما به وجود آمده است؟

ما در حال حاضر در پژوهشگاه دنبال این هستیم که بتوانیم حقوق معمول آدم‌هایی که توی پژوهشگاه هستند را بدهیم تازه آن هم حداقلش را. یعنی اضافه کار نه، چیزهای دیگر نه، ضمن این که ما در تلاشیم تا آخر ماه همین مقدار را هم بدهند که نمی‌دهند. حتی ما می‌خواستیم تعدیل نیرو کنیم گفتند که نه. البته به شما بگویم که یک برکاتی هم دارد. یواش یواش موسسات پژوهشی وابستگی‌هایشان را به بودجه‌های مستقیم از دست می‌دهند و می‌روند به سمت اینکه بودجه را متناسب با نیازها بگیرند و بعد بروند با جاهای مختلف صحبت بکنند و بتوانند نیازهای آن‌ها را برطرف کنند. این مزیت را هم می‌تواند داشته باشد.

مثلاً یکی از چیزهایی که تحت تاثیر قرار می‌گیرد این است که می‌شود مجلات را از حالت کتابی در بیاورم و آنلاین کنیم دوم اینکه برای فروش مجلات فکر کنم. هیچ کس توی مملکت ما برای فروش مجلات علمی فکر نمی‌کند در حالی که همه جای دنیا مجلات علمی را به قیمت‌های گزاف می‌فروشند. یک شماره مجله مثلاً ۱۵۰ صفحه‌ای را مثلاً ۱۰۰ دلار می‌فروشد.

با توجه به وضعیت بودجه پژوهش، شما آینده را چطوری پیش بینی می‌کنید؟

به نظر من اول از همه پژوهش‌های زائد خود به خود حذف می‌شوند. این یک نکته مثبت است هر چند من نباید این

حرف را بزنم ولی پژوهش‌های زائد و پژوهش‌هایی که معمولاً نمی‌توانند خروجی خوبی داشته باشند شاید حذف بشوند. از آن طرف در دعوایی که برای اختصاص بودجه هست استفاده از قدرت‌ها زیاد می‌شود یعنی ما از قدرت استفاده می‌کنیم که بودجه بهتری جذب کنیم این هم یک خطر دیگر است یعنی از یک جهت نقطه قوت است که یک سری افرادی به طور طبیعی که این‌ها دارای پژوهش موثر نبوده‌اند حذف می‌شوند و از یک طرف می‌تواند یک ضرر باشد و آن اینکه بودجه‌های پژوهشی به سمت کانون‌های قدرت جمع بشوند.

خلاصه چند سخنرانی منتخب

برگزاری سخنرانی‌های تخصصی و علمی در سال‌های اخیر همواره مورد توجه پژوهشگاه بوده و هم‌اکنون یکی از شناسه‌های پژوهشگاه در فضای علمی کشور است. از فروردین تا آذرماه امسال ۸۳ سخنرانی در پژوهشگاه برگزار شده است. این آمار در همه سال گذشته ۹۵ و در تمام سال ۸۹ هم ۸۸ مورد بوده است. شاید پژوهشگاه در سال ۸۸ توانسته بود ۲۵ سخنرانی برگزار کند و در سال ۸۷ اصولاً هیچ سخنرانی‌ای برگزار نشده بود. همه این‌ها نشان‌دهنده تلاش همکاران در گروه‌ها و پژوهشکده‌های مختلف است. آنچه در ادامه می‌خوانید خلاصه تعدادی از سخنرانی‌های برگزار شده اخیر است. همکاران محترم برای درج خلاصه سخنرانی گروه‌های خود در خبرنامه و سایت، لطفاً مطالب مورد نظر را بعد از برگزاری سخنرانی به روابط عمومی تحویل دهند.

دکتر فاطمه برات لو / ششم آبان:

مروری اجمالی بر مفهوم نظارت

آن نظارت اثربخش بوده است. همچنین نظارت فرآیندی است رسمی، بر اساس ارتباط سرپرست (در این جا نظارت کننده) با فرد مورد نظارت (در این جا نظارت شونده)؛ این فرآیند درون یک رابطه حرفه‌ای رخ می‌دهد. عملکرد نظارت در این حالت همانند یک دریچه حفاظتی برای بهبود و اثربخشی شغل است؛ نظارت الهام بخش کارکنان است؛ نظارت به صورت یک پویا (همراهی) مستمر با سیستم نمایان می‌شود، پویایی که گستره زمانی گذشته تا آینده را در بر می‌گیرد. نظارت مخاطب مدار است؛ بر روی نقاط قوت فردی تمرکز دارد؛ محیط همواره به عنوان عنصر بالقوه‌ای از منابع در نظر گرفته می‌شود.

متضاد باشد: (۱) ابزاری تسهیل کننده برای مدیریت و یا (۲) دیوانسالاری‌هایی بازدارنده در برابر مدیریت. یکی از دشواری‌ها در برابر نظارت اثربخش به حوزه مفاهیم برمی‌گردد. بدیهی است وضوح مفهوم نظارت یا supervision از واژه‌های مشابه نقش موثری در دست‌یابی به پیش‌فرضها و الزامات الگوی مفروض برای نظارت اثربخش دارد. در این باره باید گفت نظارت کنترل، ارزیابی و یا پایش نیست.

از نگاه واینر، نظارت چیزی نیست جز ارسال پیامهای مؤثر. ابزار نظارت پیامهای مبادله شده است، چنانچه این پیامها اثربخش و تغییر دهنده رفتار باشند آنگاه می‌توان این استنباط را داشت که

علیرغم نیاز شدید به سامانه‌های نظارتی اثربخش در سیستم مدیریت کلان کشور، برخی دشواری‌ها نظیر فرهنگ نظارت ناپذیری، سخت‌گیری بیش از حد یا چشم پوشی‌های ناروا، نگرش غیرسیستمی، عدم درک جامع و مطلوب نظام مدیریت از مفهوم و جایگاه نظارت از یکسو و حاکمیت تفکر تهدید از سوی نظارت شونده‌گان؛ نظام مدیریت را از عوامل محرکه‌ای که در درون نظارت وجود دارد مانند تأیید و تبادل اطلاعات، مسأله‌یابی سازمانی، و تصحیح انحرافات برای پیشبرد اهداف محروم ساخته است. در دیوانسالاری پیچیده امروز نظارت و بازرسی بعنوان رکن اساسی در اداره امور عمومی همزمان می‌تواند دارای دو نقش متفاوت و البته

دکتر مهرنوش هدایتی / ۱۸ مهر:

همسویی و سوء برداشتهای نظری از دیدگاه ویگوتسکی

سپس به تعریف منطقه مجاور رشد پرداخت. وی رشد قضاوت‌های صحیح منطقی، خود، اصلاحی، حساسیت نسبت به زمینه، قضاوت بر اساس معیارهای جای قواعد، حلقه‌کند و کاو، استفاده از شیوه‌های داستانی (بدلیل متناسب سازی مسائل فلسفی با نیازها و علایق سنین خاص)، بحث روی موضوعات فلسفی، بجای خواندن نظریات فلسفی و دیالوگ سقراطی را مفاهیم اصلی رویکرد لیپمن عنوان کرد. سپس انواع تفکر را تفکر انتقادی، تفکر خلاق تفکر مراقبتی/مسئولانه و تفکر مشارکتی خواند و به بیان هم‌سویی‌ها و ناهم‌سویی‌های این دو نظریه پرداخت. پایان نیز جلسه پرسش و پاسخ بین اساتید و مدعوین برگزار شد.

عمل بر اساس آن. سیستمهای رابط، روشهای به اشتراک گذاری افکار و ایده‌ها هستند: مثلاً زبان یک سیستم رابط است. میانجی، عاملی است که به عنوان یک تسهیل کننده یادگیری عمل می‌کند، و میان یادگیرنده و مفهومی که باید یاد گرفته شود وساطت می‌کند. سپس بایان کارکردهای روانشناختی ویگوتسکی گفت و ویگوتسکی معتقد است که فرایند ارتقا از کارکردهای اولیه به کارکردهای عالی، که در حقیقت یادگیری است، در ابتدا میان روان‌شناختی هستند، به این معنی که آنها بین کودک و بزرگسال به اشتراک گذاشته می‌شوند. بعد از آن آنها درون روان‌شناختی می‌شوند به این معنی که کودکان می‌توانند مستقل نسبت به جهان‌ها پایشان پاسخ دهند.

دکتر هدایتی در ابتدا مقدمه‌ای در مورد سخنرانی حاضر بیان کرد و گفت لو ویگوتسکی روانشناس روسی، مبدع نظریه فرهنگی-اجتماعی به روان‌شناسی رشد است. وی نگرش جدیدی را در مورد شکل‌گیری مفاهیم و اصولاً روش آموزش مطرح ساخت که متخصصان متعددی را در عرصه تعلیم و تربیت مجذوب خود ساخت، از آن جمله است لیپمن متخصص فلسفه تعلیم و تربیت که به پشتوانه این نظریه در رشد شناختی کودکان روش آموزش "فلسفه برای کودکان" را ابداع نمود. میانجی‌گری به استفاده از ابزارهای فرهنگی یا علایم جهت ایجاد تغییرات کیفی در تفکر اشاره دارد. هم به عنوان یک سیستم رابط هم برای بازنمایی حقیقت، و هم برای

کامیار صداقت ثمر حسینی / ۱۸ مهرماه

پایگاه‌های اینترنتی و

شبکه‌های ماهواره‌ای ضد شیعه و مخالف ایران

سخنران ابتداء به طرح چند مقدمه در باب موضوع مورد بحث پرداخت. اول آنکه اکثریت مسلمانان قایل به تقریب مذاهب اسلامی‌اند و شیعه را به عنوان یکی از مذاهب اسلامی می‌شناسند. اما مخالفان تقریب مذاهب اسلامی، گروهی در اقلیت هستند که عمدتاً سلفی هستند و متأثر از عقاید ابن تیمیه، شیعه را دینی جدا از اسلام و متأثر از یهود و مسیحیت و آیین زردشت می‌دانند و معتقدند که شیعیان قایل به تحریف قرآن هستند و از سنت پیامبر سرپیچی کرده‌اند. این عقاید عموماً از دوره‌های میانی حیات اندیشه سلفیه از ابن تیمیه و شاگردانش به نسلهای بعدی منتقل شده است. با این حال باید توجه داشت که اقلیت فعال همواره ابتکار عمل را از اکثریت خاموش می‌گیرد. هر چه گروه اقلیت فعال باشند و اکثریت خاموش، به تدریج ممکن است اقلیت در مکان و منزلت اکثریت قرار می‌گیرد و اکثریت به مثابه اقلیت در آید. دومین مقدمه سخنران آن بود که در بررسی شیعه‌شناسی مانند بسیاری از حوزه‌های دیگر باید به بسامد (فرکانس) اندیشه‌ها و پدیده‌ها توجه کرد. بسامد تعداد دفعاتی است که یک اندیشه و یا پدیده‌ها متناوب در یک دوره زمانی مشخص تکرار می‌شود. در مطالعات آسیب‌شناسانه مانند تهاجم فرهنگی توجه به بسامد مهم است. زیرا یک معضل فرهنگی به واسطه بسامدش اهمیت می‌یابد و مشخص می‌شود که آیا در زمان مورد نظر معضلی عمومی و مستمر بوده و یا خیر؟ از طریق بسامد می‌توان امور استثنایی و اتفاقی را از رویه‌ها و جریانهای غالب تفکیک کرد. علامه امینی در کتاب عظیم الغدير و شاگردش محقق طباطبایی نیز در مبحث غدیر به بسامد نقل حدیث غدیر در طول دوره‌های تاریخی مانند قرن دوم، قرن سوم، قرن چهارم تا دوران حیات‌شان توجه داشتند تا نشان دهند که این حدیث شریف همواره عمومیت و استمرار داشته و در حاشیه نبوده است.

در ادامه سخنران اشاره کرد که اینترنت عموماً در نیمه دهه ۱۹۹۰ میلادی به صورت فراگیر وارد جهان عرب شد. هرچند کشورهای مانند عربستان در ۱۹۹۴ و مصر در ۱۹۹۳ میلادی به اینترنت پیوسته بودند ولی عمومیت اینترنت در اواخر نیمه دوم دهه ۱۹۹۰ بود. از این رو همزمان با رواج اینترنت، پایگاه‌های ضد تقریبی نیز رواج یافتند. این موضوع چنانکه در پایان جلسه نیز بر آن تأکید شد، نشان می‌دهد که حل مسایل فرهنگی اینترنت در جهان اسلام باید در خارج از اینترنت مانند دانشگاه‌ها، مدارس، و... آغاز شود و در داخل اینترنت تقویت شود. تکیه تنها بر فیلترینگ محتوای فرهنگ تکفیری در اینترنت مشکلی را حل نخواهد کرد. در نبود فرهنگ تقریب و وحدت اسلامی، اینترنت مبدل به ابزاری برای گسترش تضاد و فعال شدن شکاف‌های اجتماعی می‌شود. بنابراین مقدم بر اخذ اینترنت، اخذ فرهنگ استفاده صحیح از آن اهمیت می‌یابد. وی با اشاره به تقسیم اینترنت به دو مرحله تطور وب (۱) و وب (۲) افزود: در وب (۱) نمونه‌ای چون ایمیل و وبلاگ وجود دارد که عمدتاً حالت تعاملی همزمان ندارند و بر خط و آنلاین نیستند در حالی که در وب (۲) شبکه‌های اجتماعی نمود می‌یابند که بر دسته‌بندی، تعامل جمعی زنده و بر خط (آنلاین) استوارند. در حال حاضر قالب پایگاه‌های اینترنتی منسوب به شیوخ سلفی شامل هر دو دسته یاد شده می‌شود و آنها از هر دوی این امکانات بهره می‌برند و فعال‌اند. او انواع فعالیت

پایگاه‌های ضد تقریب را در انواع مختلفی مانند ۱. اشتراک فایل و ساخت بانک داده‌های نوشتاری، شنیداری و دیداری ۲. آموزشی با تأکید بر آموزش مجازی ۳. خبری و اطلاع‌رسانی ۴. گروه‌ها و احزاب مذهبی (به ویژه پس از قیامهای مردمی جهان عرب) ۵. شبکه‌های اجتماعی (که شامل دو دسته شبکه‌های غربی مانند فیسبوک و یا شبکه‌های منتسب به پایگاه‌های شیوخ سلفی می‌شوند). ۶. شخصی (رسمی و غیررسمی) مورد بررسی قرار داد و با نمایش تصاویری از پایگاه‌های شیوخ سلفی نشان داد که نمادهای t و f و y (فیسبوک، توئیتر و یوتیوب) در آن پایگاه‌ها کاربرد وسیعی دارند.

در شیعه‌شناسی باید به این پرسش پرداخت که چه کسی با چه کسی دوست است و چه کسی با چه کسی دشمن است؟ یکی از راه‌های درک این موضوع منبع‌شناسی است هرچند متأسفانه هنوز کتابخانه‌های کشور به سایت‌های اینترنتی مانند یک کتاب نمی‌نگرند و آنها را در دوره‌های زمانی مشخص بایگانی نمی‌کنند. برای همین سایت رسمی قذافی صدام حسین حسنی مبارک در هیچ کتابخانه‌ای در کشور موجود نیستند؛ در حالی که آنها از منابع مرجع محققان برای شناختن دیدگاه‌ها، متن سخنرانی‌ها، تصاویر، و فرمان‌های حکومتی آنها هستند.

سپس با تحلیل پیوندهای (links) یکی از سایت‌های سلفی، به اهمیت پیوندها در شناخت دسته‌بندی‌ها و دوستان و دشمنانی پرداخت که گردانندگان هر پایگاه سلفی برای خود تعریف کرده‌اند. و انواع پیوندها را در دو گونه در هم تنیده پیوندهایی که به طور رسمی معرفی می‌شوند و ۲. پیوندهایی که در عمل جریان دارند، تقسیم کرد. و مطالعه این پیوندها، علاوه بر آنکه جناح‌بندی سایت‌های سلفی را نشان می‌دهد، نشان از فضای سیاسی پرتنش درونی آنها نیز می‌کند. در ادامه سخنران به طرح چند پرسش درباره پایگاه‌های اینترنتی ضد تقریب پرداخت که عبارت بودند از: این پایگاه‌ها کدامند؟ چه زمانی تاسیس شدند؟ موقعیت جغرافیایی سرورهای آنها کجاست؟ و در نتایج پژوهش خویش بیان کرد که با بررسی پیوندهای درگاه‌های معتبر اینترنتی و نیز پیوندهای متقابل پایگاه‌های ضد تقریبی، در حدود ۷۰ پایگاه انتخاب شد که در نهایت با حذف پایگاه‌هایی که از فعالیت بازمانده‌اند نهایتاً ۴۵ پایگاه انتخاب شد. (که ممکن است در ویرایش بعدی بالغ بر ۵۰ پایگاه شود). از این موارد ۳ پایگاه متعلق به اواخر دهه ۱۹۹۰م و یک پایگاه متعلق به سال ۲۰۱۲

مرور فوری

● هنوز کتابخانه‌های کشور به سایت‌های اینترنتی مانند یک کتاب نمی‌نگرند و آنها را بایگانی نمی‌کنند. برای همین سایت رسمی قذافی، و حسنی مبارک در هیچ کتابخانه‌ای در کشور موجود نیستند؛ در حالی که از منابع مرجع برای شناختن دیدگاه‌ها، متن سخنرانی‌ها، تصاویر، و فرمان‌های حکومتی آنها هستند.

میلادی بود. ۳۹ پایگاه به دهه ۲۰۱۰م تعلق داشتند. و در شکل‌گیری آنها و افزایش بسامد عبارات و واژگان ضد تقریبی، سه واقعه بسیار تأثیرگذار بوده است که عبارت‌اند از: ۱. دوران ۲۰۰۳ تا ۲۰۰۶م اشغال عراق تا اعدام صدام که شیعیان به طور جدی وارد عرصه سیاسی عراق شدند. ۲. سال ۲۰۱۰ میلادی که فعالیت مشکوک پاسر الحبيب در سایه سرویس‌های اطلاعاتی بریتانیا در لندن آغاز می‌شود. که به توهین به مقدسات اهل سنت پرداخت و با محکومیت جهانی علمای شیعه مواجه شد. دشمنی آنان با علمای شیعه موجب ناکامی‌اش در انتساب اعمال تحریک آمیزش به شیعه شد. هر چند سلفی‌های مخالف تقریب، با بهره‌برداری از فعالیت‌های او، این اعمال را به حساب شیعه گذاشتند. ۳. سال ۱۴۳۲ قمری که مصادف با قیام‌های مردم بحرین و یمن و در ادامه بحران سوریه بود و به عاملی جهت تجدید حیات پایگاه‌های سلفی منجر شد. وی سپس با ارائه آماری نشان داد که سرورهای پایگاه‌های فوق نیز جز چند مورد که به کشورهای اروپایی تعلق داشتند، عموماً متعلق به ایالات متحده آمریکا بوده‌اند. سرور رایانه میزبان است. اینکه در خارج از جهان اسلام است: نشانه ضعف جهان اسلام است و اینکه سرور غربی زمین بازی غرب است. اینکه مسلمانان در زمین بازی غرب دعوی داخلی می‌کنند یعنی متوجه چالشهای ارتباطات نوین نیستند. قدرت شناخت غربی‌ها از نقاط ضعف مسلمانان بیشتر می‌شود. جایی می‌رسد که طرفین دعوا فکر می‌کنند بازیگر اصلی‌اند ولی در حقیقت محرک‌های قدرتهای غربی بازی را آغاز کرده‌اند. این موضوع که جهان اسلام داشته‌های فکری و فرهنگی (و نیز اقتصادی و اجتماعی) خود را در قفسه‌های دیگران نگهداری می‌کند، به این معناست که عملاً جهان اسلام مجری قدرتهای غربی برای جمع‌آوری تمامی اطلاعات کلیدی خود شده است. فناوری‌های نوین موجب شده‌اند که قدرت شناخت کشورهای غربی از مسلمانان به مراتب بیشتر از گذشته شود و آنها به شیوه‌های جدیدتری بر نقاط ضعف مسلمانان آگاهی می‌یابند. در گذشته، جمع‌آوری چنین اطلاعاتی به سالها زمان نیاز داشت تا موجبات تداوم استعمار را فراهم کنند. برای مثال هر وقت بخواهند می‌دانند چگونه صوفیه را در مقابل سلفیه، و شیعه را در مقابل اهل سنت و یک نژاد و قومیت خاص را بر ضد سایر اقوام مسلمان تحریک کنند. نکته دیگری که سخنران در خاتمه مباحث خود به آن پرداخت اهمیت فعالیت‌های شبکه‌های ماهواره‌ای ضد شیعه در روزرسانی سایت‌های ضد تقریبی است. زیرا هر فیلم قابلیت تقسیم شدن به دهها «ویدئو کلیپ» (Video Clip) را دارد که کمک شایانی به تاسیس تلویزیون شخصی در اینترنت کرده است. ویدئو کلیپ پاره‌ای منتخب از یک فیلم است، که به انتخاب شخص از آن جدا می‌شود و می‌تواند معنایی مستقل از فیلم و حتی متفاوت از معنای اصلی‌اش به خود گیرد. ویژگی‌های بارز استفاده از ویدئو کلیپ عبارت‌اند از: کوتاه بودن فیلم. (صرف زمان کمتر برای تماشای فیلم)، گلچین کردن (انتخاب اثر گذارترین بخشها)، حجم پایین (قابلیت استفاده در وسایل مختلف پخش کننده)، امکان دستکاری در فیلم (مانند ایجاد زیرنویس، استفاده آسان در قالب وب ویدئو آنلاین مانند اشتراک در یوتیوب

کنفرانس بین‌المللی فلسفه دین معاصر

ویژه نامه همایش بین‌المللی فلسفه دین معاصر

دکتر حسین صافی / دوم آبان مرزشکنی در گفتمان روایی

اصطلاح مرزشکنی را برای نخستین بار ژرار ژنت (۱۹۸۰) در کتاب گفتمان روایی به این عبارت معرفی کرده است: "هرگونه مداخله‌ی راوی یا روایت شنو فوق داستانی در جهان داستان (یا مداخله شخصیت‌های داستانی در جهان فروداستان) یا بالعکس." «مرزشکنی» در این تعبیر دارای دو وجه لاینفک بوده است: وجهی مبتنی بر صورت پاره روایت‌های مرزشکن و مشخصاً ممیزهای کلامی داستان از فوق داستان و فروداستان، و وجه دیگر مبتنی بر کاربرد متناقض نمای پاره روایت‌های مرزشکن در داستان پردازی از راه داستان پریشی. در این میان تنها یکی از دو وجه مورد نظر ژنت، یعنی کارکرد پاره روایت‌ای مرزشکن - آن هم تنها در داستان پردازی پست مدرن - تقریباً همه توجه روایت پژوهان را مصروف خود کرده، و تحلیل مصادیق مرزشکنی را به حاشیه تعاریف انتزاعی‌اش رانده است.

دکتر صافی در این سخنرانی کارکردهای صنعت مرزشکنی را به کمک پاره‌ای از برجسته‌ترین نمونه‌های آن در روایت‌های نوین فارسی (اعم از داستان‌های رئالیستی و پست مدرن) دسته‌بندی و تبیین کرد.

دکتر امید ملاک بهبهانی / ۱۷ مهر تمثیلات مانوی در متن‌های پارسی میانه و پارسی

در این سخنرانی، سخنران به بررسی تمثیلات مانوی در متون کهن مانوی پرداخت. این گفتار به سه حوزه مربوط می‌شود:

- (۱) بلاغت، صنعت ادبی، تمثیل
- (۲) ادیان: کیش باستانی مانی
- (۳) زبان‌شناسی تاریخی

بخش نخست ویژگی‌های کلی صنعت ادبی تمثیل را دربردارد، سپس به گونه‌ای خاص از تمثیل، یعنی داستان تمثیلی (pa - able) می‌پردازد؛ نگاه حوزه‌های کاربر دو اهمیت آن برای رساندن مفاهیم دشوار و پیچیده فلسفی و اخلاقی، با ذکر مثال، نمایانده می‌شود. در بخش دوم کلیاتی درباره کیش از میان رفته، اما زمانی جهانگیر مانی به میان می‌آید.

سپس بر اهمیت میراث ادبی مانی و مبلغانش در مقام سخنوران داستان پردازی تأکید می‌شود، که با بهره گرفتن از داستان‌های تمثیلی، آموزه‌ای زندگی ستیز، پیچیده، و دشوار را با اسلوبی بدیع و آسان فهم برای مردم عادی مطرح و دریافته می‌کنند. در بخش سوم، دو نمونه داستانهای تمثیلی از متون پارسی میانه و پارسی بررسی و تحلیل می‌شود. جلسه با پرسش و پاسخ پایان می‌یابد.

در پایان هم جلسه پرسش و پاسخ بسیار مفیدی برگزار شد و سخنران با تسلط به پرسشهای مطرح‌شده پاسخ دادند.

خلاصه ای از مهمترین سخنرانی ها

لزوم گذار از فلسفه دین غربی به فلسفه دین با رویکرد اسلامی

کنفرانس بین المللی فلسفه دین معاصر به همت انجمن فلسفه دین ایران از روز یکشنبه سوم دی ماه ۱۳۹۱ در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی تهران آغاز به کار کرد؛ کنفرانسی دو روزه با حدود ۲۵ سخنران که مقالات خود را به حضار ارائه دادند. روز آغازین این کنفرانس با سخنرانی دکتر آیت اللهی رئیس پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی همراه بود و پس از وی پروفیسور هانس کوچلر، رئیس گروه فلسفه دانشگاه اینسنبروگ اتریش و حجت الاسلام هادی صادقی معاون فرهنگی قوه قضائیه به بیان سخن درباره فلسفه دین و نسبت فلسفه و دین پرداختند. آنچه در ادامه خواهید خواند گزارش روز اول کنفرانس دو روزه ای است که در آن اساتید فلسفه دانشگاه های ایران به بیان سخن پرداختند.

حمیدرضا آیت اللهی:

فلسفه دین در بستر اسلامی

۱

حمیدرضا آیت اللهی، رئیس پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی طی سخنانی به موضوع «فلسفه دین در بستر اسلامی» پرداخت و گفت: فلسفه دین نظامی است که در فضای غربی منشا یافت و در آن فضا نیز بارور شد که نظام مشابه در بستر اسلامی و کلام جدید بوده است. جهان مدرن با مسائل جدید فلسفی و دینی مواجه شد که باید از منظری فلسفی ارزیابی شوند. به این دلیل بود که فلسفه دین فعالیت جدی خویش را آغاز کرد. آیت اللهی در ادامه به رویکردهای مختلفی که نسبت به فلسفه در فضای اسلامی وجود دارد، پرداخت و با اشاره به تفاوت آن با فضای مسیحی افزود: اولین تفاوت فلسفه اسلامی با فلسفه غربی مساله آموزه های خاص موضوعات فلسفی است. در فلسفه اسلامی بیشتر باورهای گزاره ای داریم، اما در فلسفه غرب باورهای تاریخی وجود دارد؛ از جمله گناه اولیه، هبوط، فدیة، تجسد و... دومین تفاوت ارتباط بین انسان و خداست. اهمیت انسان در مسیحیت به این معناست که انسان انگارهای از خداست. وی تصریح کرد: سومین مساله عشق خداوندی در مسیحیت و خداوند رحمان در اسلام است که این دو گزاره تفاوت مفهومی و معنایی با یکدیگر دارند. چهارمین تفاوت در اخلاق و سیاست است. مسیحیت بیشتر جنبه اخلاقی دارد، اما در اسلام جنبه سیاسی پررنگ تر است به این معنا که در فلسفه غربی رابطه دین و سیاست مطرح نیست اما در رویکرد اسلامی این مساله اهمیت زیادی دارد.

رئیس پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی به پنجمین تفاوت فلسفه اسلامی و فلسفه غرب از منظر آموزه ها پرداخت و گفت: مسیحیت بیشتر دینی شخصی است در حالی که اسلام دینی اجتماعی است. تفاوت دیگر در رابطه عقل و ایمان در اسلام و مسیحیت است. در اینجا تفاوت بین مفاهیم، پیش فرض ها و بسترها در رویکرد اسلام و مسیحیت به فلسفه دین مطرح است. آیت اللهی یادآور شد: معنای وحی در اسلام و مسیحیت با هم متفاوت است. در اسلام وحی ۲۳ سال طول کشید اما در مسیحیت تا ۱۵۰۰ سال ادامه دارد. تفاوت دیگر فلسفه اسلامی و مسیحیت در معنای «تعالی» و «حلول» است. این دو نقش کلیدی در مسیحیت و حتی فلسفه های غربی دارند. علت اهمیت آن، این است که در مسیحیت موضوع «تجسد» وجود دارد اما در اسلام چنین چیزی نیست و برای همین ترجمه آن به فارسی همواره مشکل بوده است. سومین تفاوت فلسفه اسلامی و فلسفه غربی در مفهوم نبوت است.

ما حضرت مسیح (ع) را نبی می دانیم، اما در مسیحیت حضرت مسیح (ع) خدای مجسد است. تفاوت دیگر در مفهوم قیامت است. در بخشی از کلام اسلامی به قیامت پرداخته می شود در حالی که در مسیحیت اهمیت زیادی ندارد.

وی به تفاوت دیگر فلسفه اسلامی و فلسفه غرب اشاره کرد و افزود: موضوع نبوت و پدر بودن خدا در مسیحیت وجود دارد اما در اسلام چنین چیزی نیست، لذا نوع پرداختن به فلسفه دین متفاوت می شود. در اسلام و یهودیت شریعت وجود دارد اما در مسیحیت این شریعت ضعیف است. مساله دیگر اینکه متفکران اسلامی معادل قرآن در مسیحیت را انجیل می دانند در حالی که این دو با هم متفاوتند. در واقع معادل قرآن در مسیحیت خود حضرت مسیح (ع) است که «کلمه» بود لذا در رویکرد اسلام به فلسفه دین بسیار اهمیت دارد. رئیس پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی یادآور شد: مساله اولی که فلسفه اسلامی و غرب با تفاوت مفاهیم دچار مشکل می شوند بحث علم و دین است و مساله تکامل در مسیحیت منجر به ایجاد مفهوم خداوند تجسد یافته، گناه اولیه، هبوط و... شده است در صورتی که این آموزه بنیادی در اسلام نیست.

البته آموزه هایی در مورد علم و دین در اسلام وجود دارد اما این آموزه بنیادی نیست. دومین مساله، مساله شر است. در فلسفه دین اسلامی این موضوع به صورت عدل الهی مطرح است، در حالی که در فلسفه غرب از آن به شر تعبیر می شود.

وی افزود: سومین مساله بحث تجربه دینی و عرفان است. عرفان در فلسفه اسلامی متفاوت با غرب است. در فلسفه غربی این مساله وجود دارد که آیا تجربه های دینی ما متعلق خارجی دارند یا خیر؟

چهارمین تفاوت بحث الهامات است و باید توجه داشت که بین قرآن و انجیل از این منظر بسیار فرق وجود دارد. در مسیحیت ما با قدیسان سر و کار داریم، در حالی که در اسلام بحث علما مطرح است. در مسیحیت قدیسان به خاطر قداستان مورد توجه قرار می گیرند اما در اسلام بحث علم مطرح است. در مسیحیت سلسله مراتب کلیسایی وجود دارد اما در اسلام با اینکه حجت الاسلام و آیت الله وجود دارد اینها با یکدیگر ارتباط درجه ای ندارند بلکه این مساله به درجه علمی شان برمی گردد.

دکتر آیت اللهی در ادامه تصریح کرد: تفاوت دیگر در نقش کشیش و روحانی در ارتباط انسان با خداست که در اسلام هیچ روحانی ای ارتباط انسان با خدا را برقرار نمی کند برعکس در مسیحیت بسیار این نقش برای کشیش پررنگ و تاثیرگذار است. مساله دیگر تفاوت نگاه مسیحی و اسلامی به فلسفه دین است که نشأت گرفته از نحوه استدلال آوری است. بیشتر فلسفه دین غربی مسائل تجربی است اما در فلسفه دین از منظر اسلام مبنای عقلی مسائل مطرح است. همچنین رابطه خدا و مخلوق از دیگر مسائل اختلافی است به این معنا که اراده خدا و فیض الهی در مسیحیت و اسلام متفاوت است. وی در پایان به راه حل های این مشکلات بین فلسفه اسلامی و غربی اشاره کرد و گفت: برای اثبات خدا در اسلام و مسیحیت در غرب فرق می کند که راه حل های متفاوتی را در پی دارد. امید داریم فلسفه دین را از کانتکس صرف غربی در بیاوریم و یک بستر بزرگتری از فلسفه دین در پی این گفت و گوها به دست آوریم تا به ایده های بهتری در حوزه برهان آوری برسیم.

باید بستری گسترده برای ارتباط فلسفه و دین ایجاد کرد

پروفسور هانس کوچلر، رئیس گروه فلسفه دانشگاه اینسبرنرگ اتریش طی سخنانی به ارائه مقاله خود با عنوان «وحدت در کثرت» پرداخت. وی با اشاره به اینکه باید به دیالوگ و گفت‌وگوی میان ادیان توجه ویژه داشت، اظهار کرد: وحدت در کثرت قرار دارد و این موضوع مثال خوبی برای پلورالیسم دینی نیست.

خداوند در داستان موسی و شبان به موسی (ع) پیام می‌دهد که ما انسان‌ها را با زبان‌ها و ایده‌های متفاوتی آفریدیم، این سبک‌ها را نباید نادیده گرفت چراکه تعامل با دیگران یاری‌رسان ماست. وی با بیان اینکه باید درک عمیق‌تری از خودمان و مفاهیم دین‌مان داشته باشیم، افزود: باید خود را به دیگران بهتر بشناسانیم چراکه از گذرگاه این موضوع می‌توان مفاهیم دین را در ساحت‌های متفاوت باز یابی کنیم. رئیس گروه فلسفه دانشگاه اینسبرنرگ اتریش با بیان اینکه نباید میان فلسفه و دین تفاوت قائل شد، یادآور شد: دین و فلسفه ساحت‌های گوناگونی را دربرمی‌گیرند و این دو مولفه متضاد یکدیگر نیستند بلکه مکمل یکدیگر هستند. نباید فلسفه را فقط در ساحت اروپا مورد بررسی قرار داد بلکه باید بستری گسترده برای ارتباط فلسفه و دین ایجاد کرد.

معیارهای عام عقلانیت باور پیروی می‌کند و عقلانیت تصدیق قلبی از معیارهای دیدگاه زندگی به اضافه یک معیار اصلی دینی که در مجموع چهار معیار کفایت وجودی، کفایت انسانی، کفایت اخلاقی و کفایت دینی را دارد.

صادقی عنوان کرد: برای عقلانیت خداباوری نیازمند شواهد هستیم و خداشناسی توحیدی در عرصه‌های مختلف، قدرت تبیین‌گری دارد. نظم حاکم بر جهان، روح انسان و وقوع حوادث خارق‌العاده برخی از عرصه‌هایی هستند که خداشناسی توحیدی به طور انحصاری امکان تبیین آنها را دارد. سرپرست دانشکده علوم حدیث تصریح کرد: همچنین خداشناسی توحیدی از مزیت‌های همگانی بودن و قابل فهم بودن برای همه مردم و سازگاری با شرایط روحی و ذهنی اقشار مختلف برخوردار است.

صادقی در پایان سخنان خود گفت: عقلانیت تصدیق قلبی در گروه کفایت‌های مذکور چهارگانه است و کفر نیز به عنوان یک دیدگاه زندگی است که جایگزین ایمان می‌شود، اما باید بتواند آن چهار معیار را برآورده کند، وگرنه غیرعقلانی است.

سید حسین حسینی

هنر نمی‌تواند بشر کنونی را از چنبره تقدیر پرخطر تکنولوژی رها سازد

حجت الاسلام دکتر سید حسین حسینی عضو هیات علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی در همایش بین‌المللی فلسفه دین معاصر طی سخنانی گفت: ماهیت تکنولوژی در نگاه فلسفی هایدگر نوعی انکشاف دانسته شده که حقیقت را آشکار می‌سازد، چارچوبی که در آن همه چیز به عنوان منبع ذخیره مورد تعرض قرار گرفته و همراه با تقدیری پرخطر است. وی افزود: هایدگر راه‌هایی از این تقدیر را پس از ارائه درمان پدیدارشناختی در توسل به هنر می‌داند که هم نوعی انکشاف است و هم حقیقت را روشن می‌سازد. این راه حل گرچه امکان دارد نقش تسکینی داشته باشد، اما هرگز بنیاد تکنولوژی را دگرگون نخواهد کرد چراکه تقدیر محتمل تکنولوژی زائیده ماهیت حقیقی آن است که از نوع نگاه انسان جدید به طبیعت و انسان نشأت گرفته است.

دکتر حسینی با اشاره به نگاه هایدگر در تکنولوژی که تکنولوژی را به مثابه دین مصنوع بشر معاصر می‌داند، به بازتعریف مولفه‌های اصلی مفهوم دین در تعیین نسبت‌های ضروری انسان با جهان، خدا و خود در قلمروی بینشی، ارزشی و کنشی پرداخت و گفت: هنر نمی‌تواند بشر کنونی را از چنبره تقدیر پرخطر تکنولوژی رها سازد چراکه تکنولوژی اصل جدید توانسته در بسیاری از عرصه‌های فوق به تعیین نوع تعامل انسان با دنیای پیرامونش مبادرت ورزد و بدین سان خود را به عنوان جایگزین ادیان جلوه دهد. هدف توجه به دین جامع اسلام به عنوان نقطه آغازین ایجاد تحول بنیادین در عرصه علم، تکنولوژی و فلسفه است.

دکتر حسینی در ادامه تأکید کرد: می‌توان به ارتباط منطقی بین محصولات تکنولوژی با دستاوردهای علمی و آنگاه با رویکردهای کلی فلسفی استدلال کرد و در این صورت با تغییر و تحول در بنیادهای مبانی فلسفی، نگاه انسان به جهان، این امکان فراهم می‌شود که از تحولی تدریجی در علوم و سپس به بار نشستن زمان مند تکنولوژی متناسب در حلقه‌های پسینی یاد کنیم.

وی در پایان تأکید کرد: اسلام به عنوان دین جامع توحیدی پیش فرض تحقق چنین مسئله‌ای قرار گرفته است و این امکان وجود دارد که با تغییر و تحول در بنیادهای مبانی فلسفی نگاه انسان به جهان تحول تدریجی در علوم را شاهد باشیم.

هادی صادقی:

نسبیت در ماهیت عقلانیت راه ندارد

حجت الاسلام والمسلمین هادی صادقی، سرپرست دانشکده علوم حدیث، در همایش بین‌المللی «فلسفه دین معاصر» به ارائه سخنرانی خود با موضوع «عقلانیت ایمان» پرداخت.

وی پس از تشریح دو باور مشهور در معرفت‌شناسی یعنی «مبنای‌گرایی» و «انسجام‌گرایی» گفت: معیارهای چندی برای عقلانیت ایمان بیان شده که از آن جمله می‌توان به پیش‌فرض بودن الحاد، عقل‌گرایی حداکثری، علم‌زدگی و پوزیتیویسم، عمل‌گرایی و پراگماتیسم و فقدان ادله مخالف اشاره کرد.

صادقی با بیان این که هیچ یک از معیارهای مذکور درست نیست، اظهار کرد: عقلانیت نسبی است و به همین جهت معیارهای متفاوتی پیدا می‌کند، اما ماهیت آن متفاوت نمی‌شود و در آنجا نسبیت راه ندارد.

وی در بخش دیگری از سخنان خود عنوان کرد: به نسبت هر فرد، معیار مخصوصی برای عقلانیت وجود دارد و از همین رو نسبیت عقلانیت نه مطلق، بلکه نسبی است و نسبیت آن با اموری مانند وسع فاعل، شرایط و جهان ممکن زیست فاعل، دسترس‌پذیری منابع عقلانیت و خود فعل سنجیده می‌شود.

سرپرست دانشکده علوم حدیث در بخش دیگری از سخنان خود به تعریف ایمان پرداخت و عنوان کرد: ایمان هم در لغت و هم در اصطلاح الهی‌دانان به معنای تصدیق در برابر تکذیب به کار رفته است و این تصدیق فعلی اختیاری و کار قلب است. ایمان غیر از علم و معرفت است و در عین حال نیازمند باور بوده و با شک قابل جمع نیست.

وی تصریح کرد: در عقلانیت ایمان دو چیز دخالت دارد: نخست عقلانیت باور به خدا و دیگری عقلانیت تصدیق قلبی. عقلانیت باور به خدا از همان

قاسم پورحسن:

عقلانیت در ادبیات فلسفی ما مبهم است

می‌شود؛ معاد صرفاً جسمانی، معاد صرفاً روحانی و معاد جسمانی و روحانی. در معاد صرفاً روحانی، کسانی معتقد هستند که حقیقت انسان صرفاً به روح اوست و در معاد فقط روح می‌ماند و انسان صرفاً روح اوست؛ کسانی چون افلاطون و... به این نوع معاد معتقد هستند. معاد صرفاً جسمانی مربوط به کسانی است که جوهره روح را اصلاً قبول ندارند که حیطه بحث ما همین‌جاست. نوع سوم معاد جسمانی و روحانی است و کسانی که این معاد را قبول دارند معتقدند انسان مجموع روح و جسم است و در معاد باید هر دو گونه اتفاق بیفتد.

وی بعد از بیان این سه قلمرو در خصوص معاد، درباره نوع نگرش به معاد صرفاً جسمانی گفت: در معاد جسمانی کسانی معتقدند حقیقت انسان فقط جسم اوست. آنها معتقدند باید موجودی به نام خدا وجود داشته باشد که جسم از بین‌رفته را برگرداند یا احیا و بازسازی کند، پس این معاد مبتنی بر وجود خداست. نکته‌ای که اینجا وجود دارد این است که اگر در معاد فقط بدن انسان است که می‌خواهد بازسازی شود، آن بدن چگونه می‌خواهد بازسازی شود و آیا آن بدن دنیوی است؟ ما در اینجا با مسأله این‌همانی شخصی روبه‌رو هستیم و این گروه باید توجیه کنند که چگونه همان بدن برمی‌گردد چون آنها معتقدند همان بدن است که در معاد بازمی‌گردد و این‌همانی شخصی تبدیل به بازسازی بدن دنیوی در اخروی می‌شود.

علوی تبار با تقسیم‌بندی دیدگاه‌های معتقدان معاد صرفاً جسمانی گفت: گروه اول عده‌ای هستند که معتقدند بدن اخروی عین بدن دنیوی است و گروه دوم عده‌ای هستند که معتقدند بدن اخروی مثل بدن دنیوی است. وی با اشاره به اینکه منظور از عین معنای فلسفی آن است، در تقسیم‌بندی گروهی که به عین‌بودن بدن اخروی و دنیوی معتقدند، پرداخت و ابراز داشت: اولین گروه از کسانی که بدن اخروی را عین بدن دنیوی می‌دانند متکلمانی هستند که معتقدند بدن اخروی اعاده بدن دنیوی است. تلقی آنها این است که بدن دنیوی به کلی از بین می‌رود و استدلال می‌کنند که فقط خداست که باقی می‌ماند و بقیه چیزها از بین می‌رود. یعنی شما از اول این فرض را بگذارید که همه چیز فانی است.

علوی تبار با اشاره به این مطلب که این گروه به مشکل برمی‌خورد، اظهار داشت: اگر به این قضیه معتقد باشیم این‌گونه است که دقیقاً باید در معاد عین آن بدن معدوم، اعاده شود و برگردد. اما برخی از متکلمان و عموم فلاسفه به بحث اعاده معدوم ایراد می‌گیرند و آن را ممتنع می‌دانند. یکی از مسائل این است که بین هر دو خودش فاصله زمانی ایجاد شده و اینجا بر خودش تقدم زمانی پیدا کرده و این از نظر اصول عقلی نمی‌شود.

علوی تبار با اشاره به گروه دوم در باب معتقدان به عین‌بودن بدن اخروی و دنیوی در معاد گفت: گروه دیگری از متکلمان هستند که قبول دارند بدن اخروی عین بدن دنیوی است اما اعاده معدوم را قبول ندارند. این گروه فرض گروه اول که انسان معدوم می‌شود را قبول ندارند بلکه می‌گویند این فرد در زمانی که زنده بود اجزای بدنش متفرق شده است.

اینها افرادی هستند که قبول دارند انسان از جزء لایتجزا تشکیل شده است. اینجا خدا وجود دارد و اجزا را در روز قیامت جمع می‌کند و اجزا همان اجزاست. یعنی اثبات این‌همانی بین شخص اخروی و دنیوی از طریق اجزاست که همان اجزا عین همان شخص را در معاد خواهد داشت.

این گروه شیئیت اجزا را به ماده می‌دانند. وی افزود: به این گروه اشکال وارد می‌شود که اگر انسان یک هیئت داشته و در معاد آن ساخته می‌شود، این عین آن نیست اما مثل آن است.

آنها جواب می‌دهند که ما ماده را شیئیت اجزا می‌دانیم پس برای این هیئت اشکالی ایجاد نمی‌کند. اشکال دیگر اوصافی است که برای شخص وجود داشته و در روز قیامت دیگر عین آن نیست. اما ملاک این‌همانی از دیدگاه این گروه ماده است و اوصاف مهم نیستند. اما اشکالاتی عقلی و نقلی است که نمی‌توانند این گروه جواب دهند، به همین دلیل است که گروه سومی به‌وجود آمده است.

قاسم پورحسن، استاد دانشگاه علامه طباطبایی در سخنان خود در کنفرانس بین‌المللی فلسفه دین معاصر گفت: باید اینجا مسأله‌ای تاریخی را در باب عقل و باور دینی مطرح کنیم. عقلانیت در ادبیات فلسفی ما مبهم است، در حالی که مباحث فلاسفه دین که مقداری تحت تأثیر فلسفه تحلیلی هم هستند درباره عقلانیت در ۵۰ سال اخیر جامع‌تر از مباحث ما در این حوزه‌اند. آنچه درباره عقلانیت در کتاب «ایمان و عقلانیت» متعلق به یکی از فلاسفه دین غربی می‌خوانیم بسیار نازک‌اندیشانه‌تر از بحث‌های ما در باب عقلانیت است. حتی کتاب «منزلت عقل در هندسه معرفت دینی» آیت‌الله جوادی‌آملی نیز نتوانسته چنین بحث خوبی را درباره عقلانیت داشته باشد. وی افزود: نخستین تصور اشتباه ما آنجاست که می‌پنداریم مسیحیت جریانی ایمانی و اسلام جریانی عقلی است. چنین تصور اشتباهی از نبود مطالعات کافی نشأت می‌گیرد. ما درباره جهان مسیحیت و اسلام دچار خلط شده‌ایم. سه کتاب در دوره نخست دلیل‌گرایی نوشته شده‌اند که یکی «معقولیت مسیحیت» جان لاک است. لاک در این اثر عقل را شمشیر پروردگار می‌بیند. به‌زعم لاک، هر انسانی که باوری را بدون دلیل می‌پذیرد مسوول است و اخلاقاً کار نادرستی را انجام داده است. کلیفورد در کتاب «اخلاق باور» گامی فراتر از لاک برمی‌دارد و می‌گوید اگر انسانی بدون دلیل باوری را بپذیرد نه تنها نزد خود مسوول است بلکه در برابر نسل‌های آینده نیز مسوولیت دارد که چرا در برابر اشاعه باورهای غیرعقلی احساس مسوولیت نکرده است. پورحسن در بخش دیگری از سخنانش گفت: ما باید به دنبال این پرسش باشیم که آیا ما در عقلانیت با بحثی صریح مواجهیم یا مبهم؟ از اینکه از عقل مبهم سخن می‌گوییم مقصودی داریم. در آخرین کتاب حوزه فلسفه اسلامی نوشته آیت‌الله جوادی‌آملی چهار عقل تجربی، تجربی، نیمه‌تجربیدی و ناب معرفی شده‌اند. سپس نویسنده بیان می‌کند ما عقل را یا منبعی می‌دانیم یا مصباحی. به نظر من عقل به هیچ‌وجه منبع نیست، زیرا این مفهوم به آن معناست که هر حکمی را که عقل بفهمد شرع بر آن تأکید می‌کند. این نهایت سخن در استفاده از عقل در معارف اسلامی است. وی تأکید کرد: ما نباید لزوماً در مرحله نخست دست به بررسی تحلیلی در باب عقل بزنیم، زیرا بحث عقل در فلسفه غرب در ساختار و بافت متفاوتی شکل گرفته است. در حالی که با پنج عقل مواجهیم می‌گوییم باور دینی باید عقلانی باشد، اما مشخص نکرده‌ایم که با استفاده از کدام عقل باید این باور دینی را مستدل کنیم. اساساً امکان ندارد که باور دینی عقلانی باشد، زیرا این به آن معناست که تمام انسان‌های برخورداری از عقل باید به باور دینی عقلانی رای دهند در حالی که این امر ممکن نیست و با هیچ گزاره دینی نمی‌توان این کار را انجام داد.

هدایت علوی تبار:

نمی‌توان به نظریه معاد صرفاً جسمانی دل بست

استاد دانشگاه علامه طباطبایی در ابتدای سخنان خود که با موضوع معاد جسمانی و نظریه بازسازی بدن مطرح شد، با اشاره به قلمرو بحث درباره معاد گفت: معتقدان به معاد به‌طور کلی به سه دسته تقسیم

مرور فوری

● هیک معتقد است در مسیحیت مرگ یعنی نابود شدن و معدومیت و تفرق اجزا را قبول ندارد. او می‌گوید خدا در آخرت اعاده معدوم نمی‌کند و چیزی که معدوم می‌شود عین آن نمی‌تواند برگردد پس مثل آن را به وجود می‌آورد.

زبان هدایت گری را می توان از قرآن به دست آورد

استاد عبدالحسین خسروپناه اولین سخنران روز دوم کنفرانس با موضوع «زبان دین اسلام» بود، رئیس موسسه پژوهشی حکمت و فلسفه در ابتدای این سخنرانی که از پتل «معرفت شناسی» روز اول به جا مانده بود، گفت: زبان در مباحث و علوم مختلف، جایگاه گوناگونی دارد. از سوی دیگر دین اسلام نیز با علوم مختلفی ارتباط دارد که می توان از مباحثی مانند گرامر، زبان شناسی، فلسفه زبان و هرمنوتیک نام برد که با زبان در دین اسلام ارتباط دارد. وی افزود: زبان دین در سه مقوله بحث می کند؛ اسماءشناسی و صفات الهی، معناشناسی گزاره های دینی و اثبات پذیری یا معقول پذیری باورهای دینی. این استاد دانشگاه با بیان این مطلب که هر یک از مباحث بالا را می توان در یک پرسش مطرح کرد، ادامه داد: این پرسش این است که چگونه انسان متناهی دین دار می تواند علم نامتناهی اسلامی را درک کند؟ خسروپناه در ادامه افزود: این سوال مطرح است که زبان دین، زبان عرفی است یا خاص است؟ نمی خواهیم به بیان دیدگاه های مختلف بپردازیم، بلکه می خواهیم دیدگاه خود را درباره این سه بحث ارائه کنیم. نمی توان به این سه بحث پاسخ مشخصی داد که در تمام ادیان ابراهیمی مشترک باشد و پاسخ به یک دین را به ادیان دیگر نیز تعمیم داد، بنابراین بحث من ناظر به دین اسلام است. رئیس موسسه حکمت و فلسفه در توضیح مبحث اسماءشناسی و صفات الهی اظهار کرد: در بحث اول که درباره صفات مشترک خالق و مخلوق است، متکلمان معتقدند، این معنا مشترک است. تفاوت این بحث در مصداق صفات مشترک خالق و مخلوق است و آن هم تفاوت هستی شناختی است. بنابراین می توان گفت در باب صفات مشترک متفکران قائل به تشکیک معنایی واحد هستند. وی افزود: درباره صفات خبریه هم متفکران شیعه معتقدند صفات خبریه مثل بد می تواند بر مبنای مجازی استفاده شود. دو قول در اینجا وجود دارد یکی اینکه معنا، معنای مجاز است و می توانیم آن را به حقیقی ببریم و دیگری اینکه معنا حقیقی است. این استاد دانشگاه درباره گزاره های اسلامی و نوع تقسیم بندی آن گفت: گزاره های اسلامی به دو بخش گزاره های خبری و گزاره های انشایی تقسیم می شود. گزاره های خبری گزاره هایی هستند که خبر از واقعیت خارجی در جهان هستی می دهند. گزاره های انشایی گزاره هایی هستند که با بایدها و نبایدهای حقوقی، اخلاقی، عرفانی و... سروکار دارند اما خبر از واقع نمی دهند و به لحاظ منشا و غایت، واقعی هستند. وی در توضیح گزاره های انشایی در میان متفکران شیعی با اشاره به این مساله که این گزاره ها در دین اسلام چنین هستند، اظهار داشت: از میان متفکران شیعی تنها آیت الله مصباح یزدی و مرحوم دکتر حائری یزدی گزاره های انشایی را خبری دانسته اند و مابقی متفکران این گزاره ها را اعتباری می دانند. بنابراین اسطوره ای و سمبلیک خواندن گزاره های دینی نارواست، اما روایی و شنیداری دانستن آن و به روایتی آن را به حال امروزی درآوردن را می توان انجام داد. خسروپناه در توضیح مبحث اثبات پذیری باورهای دینی گفت: اثبات حقانیت استناد گزاره های انشایی به حق تعالی از طریق اثبات گزاره های خبری است، چراکه گزاره های انشایی توسط متفکران اسلامی اعتباری است. از اینجا است که اثبات حقانیت گزاره های خبری مبتنی بر اثبات حقانیت گزاره های پایه دین صورت می گیرد و آن نیز مبتنی بر اثبات حقانیت گزاره های پایه ای اولیه دین است. رئیس موسسه حکمت و فلسفه در پایان صحبت های خود گفت: بنابراین آیا می توان به این سوال که مخلوق انسانی متناهی می تواند زبان نامتناهی اسلام را درک کند پاسخ گفت؟ وی افزود: در زبان هدایت گری می توان این سوال را پاسخ گفت، اما اگر خارج از زبان هدایت گری باشد مخلوق باید به سطوح دیگری دست یابد. ما انسان های متعارف می توانیم زبان هدایت گری را از قرآن به دست آوریم. یک فیلسوف یا یک عارف در حوزه هدایت گری می تواند یک لایه معنایی عمیق تر از قرآن استخراج کند، اما آن از حوزه انسان متعارف خارج است.

مرور فوری

● زبان دین در سه مقوله بحث می کند؛ اسماءشناسی و صفات الهی، معناشناسی گزاره های دینی و اثبات پذیری یا معقول پذیری باورهای دینی. پرسش این است که چگونه انسان متناهی دین دار می تواند علم نامتناهی اسلامی را درک کند؟

علوی تبار با اشاره به گروه سوم در باب معتقدان به عین بودن بدن اخروی و دنیوی در معاد گفت: گروه سوم معتقدند آخرت به وسیله جمع اجزای اصلی حاصل می شود و مشخص است که اجزای اصلی از اجزای فرعی کمتر است و با این مساله شبهات را پاسخ داده اند و می گویند این اجزای اصلی با بالا رفتن سن هیچ فرقی نمی کند.

در آخرت خدا اجزای اصلی را به عنوان معیار این همانی می آورد و اجزای فرعی جدید می دهد، با این اعتقاد شبهات گروه دوم پاسخ گفته می شود، عینیت بدن اخروی به اجزای اصلی است و این همانی درست می شود. در این تلقی ما خیلی تخفیف داده ایم که با انسان چندان جور نمی آید.

علوی تبار با اشاره به گروه چهارم ابراز داشت: نظریه چهارمی هم اینجا داریم که معتقدند اصلا در اسلام بحث روح وجود نداشته و این یک نظر یونانی است و چنین بحثی را حتی در قرآن نداشته ایم و منظور جوهر غیرمادی نیست و تبیین آن براساس معاد روحانی درست نیست. آنها معتقدند در جهان امروز نمی توان از نظریه روح به عنوان جوهر مادی دفاع کرد. آنها معتقدند هویت انسان اصلا به اجزا هم نیست و همه هویت ما در یک سلول است.

زمانی که ما مریدیم، توسط خداوند به عنوان عالم مطلق، آن سلول به عنوان ذخیره همه هویت ما در آخرت مثل یک بذر رشد می کند و در یک پروسه رشد، به آن آدم تبدیل می شود. این همانی هم به دلیل وجود همه هویت انسان برقرار می شود و این دقیقا عین بدن دنیوی است. البته این گروه در پایان نظریه خود معتقد است نیازی نیست بدن اخروی دقیقا به لحاظ صورت شبیه بدن دنیوی باشد، البته این نظریه با احادیث دینی ما تطبیق ندارد.

دکتر علوی تبار با اشاره به دسته دوم که معتقدند بدن دنیوی مثل بدن اخروی است، توضیح داد: این نظریه جان هیک است. او می گوید من آن را کشف کرده ام. وی همچنین می گوید نظریه روح یک نظریه یونانی است و اصلا در مسیحیت وجود نداشته است. او نیز به بحث معاد صرفا جسمانی معتقد است.

هیک معتقد است در مسیحیت مرگ یعنی نابودشدن و معدومیت و تفرق اجزا را قبول ندارد. او می گوید خدا در آخرت اعاده معدوم نمی کند و چیزی که معدوم می شود عین آن نمی تواند برگردد پس مثل آن را به وجود می آورد. وی افزود: هیک می گوید اینجا این همانی شخصی اخروی به ماده نیست بلکه به صورت است. او سه فرض می گیرد؛ فرض غیب شدن، مرگ و دوباره در جای دیگر بودن و مرگ و ظاهر شدن در قیامت. به نظر می رسد هیک معتقد است عرف بیشتر به صورت و شخصیت اهمیت می دهد تا ماده. علوی تبار ادامه داد: این نظریه خود به دو دسته تقسیم می شود؛ بدن جسمانی یا روحانی و آسمانی.

اما هیک می گوید این مساله چندان فرقی نمی کند چون ماده مهم نیست و هویت و شخصیت مهم است. اما اشکالی که به این نظریه می گیرند این است که می گویند اگر این مثل قرار است به وجود بیاید پس چرا باید به جای او کاری انجام داد که این نظریه عجیب و غریبی است که چگونه مثل می تواند این همانی شخصی هم داشته باشد.

علوی تبار در پایان ضمن ارزیابی نظریه معاد صرفا جسمانی بیان داشت: به نظر من هیچ کدام از این نظریات نمی توانند این همانی شخصیتی را ثابت کنند. این همانی باید هم با عقل جور دربیاید و هم با عرف. در نظریه اول چیزی که معدوم شد نمی تواند عین آن ساخته شود.

در نظریه دوم وقتی شما جمع اجزا را در نظر می گیرید چون ملاک ماده است نمی توان قبول کرد. نظریه اول با هیچ کدام جور در نمی آید و سه نظریه دیگر عین بودن نیز با عرف جور در نمی آید. مورد هیک با عرف جور در می آید اما با عقل جور در نمی آید. به نظر می رسد با این اوصاف معاد صرفا جسمانی یک نظریه غلط است و نمی توان تنها به آن دل بست.

علی اصغر مصلح:

اساس گفت و گوی فرهنگ ها، ادیان است

علی اصغر مصلح اولین سخنران پنل اول روز دوم کنفرانس بین المللی فلسفه دین معاصر با عنوان «دین و فرهنگ - دین و اخلاق» بود که در سالن غدیر پژوهشگاه برگزار می شد. استاد دانشگاه علامه طباطبائی که با موضوع «نسبت ادیان شرقی و ادیان ابراهیمی» سخنرانی می کرد در آغاز مباحث خود را میان فرهنگی دانست و گفت: مساله اول در این بحث معنا و شرایط گفت و گوی ادیان است. بحث دوم گفت و گوی میان ادیان ابراهیمی (مسیحیت و اسلام) و ادیان شرق دور (حوزه چین و ژاپن) بر اساس مفهوم میان فرهنگی است. وی افزود: در گام اول من اشاره ای به سابقه گفت و گوی بین ادیان و مناسبات میان دینی دارم. گفت و گوی ادیان و مناسبات میان دینی از ابتدای پیدایش ادیان بوده و آن چیزی که متاخر است از اوایل قرن ۱۹ به بعد به شکل رویکردی بین رهبران ادیان و شخصیت های مهم دانشگاهی و متفکران دینی به وجود آمده است. مصلح با اشاره به اینکه مباحث گفت و گوی بین ادیان از دو وجه شکل گرفته است، اظهار کرد: یک وجه بحث های نظری و فکری و تحلیل محتوای ادیان بین رهبران و پیروان آنهاست. مساله دوم آموزه های ادیان و توجه به گفت و گوی ادیان از منظر سیاست با قدرت است. من در این خصوص تعبیر هانس کنگ را که معتقد است صلح جهانی و همزیستی مسالمت آمیز بدون گفت و گوی فرهنگ ها امکان پذیر نیست و اساس گفت و گوی فرهنگ ها، ادیان است، به کار می برم. در بحث و گفت و گوی فرهنگ ها نیز دین نمونه ای موثر است. بین مقولات فرهنگ نیز موثرترین و بانفوذترین، نهادهای دین و نقش آفرین ترین عنصر دین است چون دین با نوعی دلبستگی، تعلق خاطر و به تعبیری ایمان همراه است و هیچ کدام یک از عناصر دیگر فرهنگ چنین خصوصیتی ندارند. بنابراین سرنوشت گفت و گوی فرهنگ ها و مناسبات میان فرهنگی وابسته به مناسبات ادیان با هم است. بدون برقراری یک نسبت صلح آمیز و از سر مفاهیم بین ادیان، گفت و گوی فرهنگ ها معنایی ندارد. این استاد دانشگاه با بیان این سوال که گفت و گوی بین ادیان چه معنایی می تواند داشته باشد و در شرایطی که ما اکنون در آن زندگی می کنیم چگونه می تواند جریان و ادامه داشته باشد، گفت: کتاب «مطالعات تطبیقی ادیان» که سابقه مطالعات بین ادیان را در آن بیان می کند، نمونه های خوبی در این زمینه دارد. این کتاب حاصل مطالعات و کارهایی است که محققان دانشگاهی انجام داده اند اما به نظر می رسد این گونه کارها به نتایج بزرگ و در سطح جهانی نمی رسد. مصلح افزود: نکته مهم در این بحث توجه به عناصر دیگری است که در سطح ادیان مهم است و آن حوزه قدرت و سیاست است. مناسبات میان تمدنی و میان فرهنگی اغلب اوقات به مسائل میان دینی توجه می کند. آنچه که به این مساله شکل مهم تری می بخشد گفت و گوی بین ادیان در باب واقع است. باید توجه کنیم که گفت و گوی ثمربخشی که در جامعه تاثیر می گذارد نیازمند شرایط دیگری است. استاد دانشگاه علامه طباطبائی در بر شمردن این شرایط ابراز داشت: اولین چیزی

که باید به آن توجه کرد این است که ما در چه زیست جهانی زندگی می کنیم. گفت و گو در متن واقع به این معنا است که به زیست جهان مان توجه کنیم. ما در زمانی زندگی می کنیم که مناسبات دنیای معاصر را قدرت به معنای عام آن تعیین می کند. گفت و گوی بین ادیان آیا می تواند بدون توجه به متن واقع در زیست جهان باشد؟ وی با بیان این سوال که اگر قائل به گفت و گوی بین ادیان هستیم باید ببینیم کجا می توان این گفت و گو را انجام داد، اظهار داشت: ما در زمانه ای هستیم که فرهنگ مدرن زبان مشترک بین انسان ها را فراهم کرده است و به همین جهت گفت و گوی ادیان پیوند محکمی با فرهنگ مدرن دارد. به نظر می رسد یک پایه نظری گفت و گوی ادیان توجه به زیست جهانی است که فرهنگ مدرن به وجود آورده است و

فرهنگ مدرن است که پایه گفت و گوی ادیان را تعیین می کند. ادیان و نسبت گفت و گوی بین آنها مرهون نسبت ادیان با فرهنگ مدرن است. این استاد دانشگاه با اشاره به این نکته که احساس نیاز به گفت و گو بین ادیان کاملاً مدرن است، ادامه داد: شرایط جدیدی که با بسط فرهنگ مدرن ایجاد شده اقتضا می کند که ما یک نگاه میان فرهنگی داشته باشیم. نکته قابل توجه این است که در گذشته به اقتضای شرایط خاصی که در مکان های مختلف وجود داشته گفت و گوی بین ادیان نیز شرایط خاص خود را داشته است. این استاد دانشگاه اظهار داشت: به نظر می رسد ما در شرایط جدیدی به سر می بریم که ضمن اینکه باید به تاریخ و نسبت های به وجود آمده در گذشته نگاه کنیم، باید به این نکته نیز توجه داشته باشیم که انسان معاصر به نگاه دیگری نیاز دارد. مصلح ضمن بیان مفهوم بینش میان فرهنگی آن را مبتنی بر این باور دانست که در زمانه معاصر، ما حاصل فرهنگ های متفاوتی هستیم که به هم رسیده ایم و بینش میان فرهنگی به این معناست که مسائل مشترک داریم و این مسائل ما را به هم پیوند داده و ناچاریم برای زندگی کردن، با هم گفت و گو کنیم. گفت و گو در این فضا کاملاً واقع و متقن است و نظری نیست. وی افزود: در گفت و گوی بین ادیان باید خودمطلق بینی را کنار بگذاریم زیرا بحث از مومن بودن بحث از ایمان و معتقد بودن است و در بحث های میان فرهنگی باید مباحث میان دینی مطرح شود؛ یعنی اینکه پیروان یک دین در عین حال که نسبت به دین خود معتقدند برای گفت و گو باید از دین خود فاصله بگیرند و این مشکل ترین کار ممکن است. ادیان گوناگون ظرفیت های بسیار متفاوتی برای کنار گرفتن از باورهای خویش دارند. این استاد دانشگاه ادامه داد: در نگاه میان فرهنگی دعوت می شود که من خودم را در نسبتی متقارن با دیگران ببینم. به نظر می رسد شرایط جهان معاصر به گونه ای است که ما باید به نگاه میان فرهنگی نظر داشته باشیم. نمایندگان ادیان تاکنون اعتقادات خود را بیان می کردند اما به نظر می رسد با شرایط زیست جهان و اتفاقات درون ادیان ما باید در صورت های ادیان نیز تجدیدنظر کنیم و این مساله با درآیختن در عناصر دنیای معاصر حاصل خواهد شد. مصلح در پایان با اشاره به یکی از راه های گفت و گو بین ادیان که می تواند این مسیر را پیش ببرد، تاکید کرد: یکی از این راه ها گفت و گو در باب مسائل انسان معاصر است. هیچ تردیدی نیست که انسان معاصر سرنوشتی دارد و هر دینی اگر به این مسائل بپردازد شاید ما را در گفت و گو بین ادیان به نتایج خوبی برساند.

غلامحسین خدری

آیا صدر المتألهین قائل به وجود شرور عاطفی است؟

غلامحسین خدری، عضو هیئت علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی یکی از ارائه دهندگان مقالات در دومین روز همایش بین المللی «فلسفه دین معاصر» بود که صبح امروز چهارم دی ماه مقاله خود با عنوان «تبیین، تحلیل و نقد شرور ادراکی از منظر ملاصدرا» در سالن غدیر پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی ارائه کرد.

وی در ابتدا با اشاره به این که حکمای قبل از ملاصدرا دو رویکرد عمده نسبت به بحث شر داشته اند، عنوان کرد: برخی نظریه افلاطونی عدمی انگارانه شر را قبول داشتند و گروهی نیز به طریقه ارسطو بر نظریه تقسیم انگارانه خیر و شر معتقد بودند.

خدری اظهار کرد: در بررسی روانشناختی مسئله شرور در آثار ملاصدرا در نکته جالب توجه است، نخست آن که صدر المتألهین این مسئله را در الهیات بالمعنی الاعم مطرح کرده و این نکته نوعی ابداع و نوآوری در طرح این مسئله محسوب می شود. نکته دیگر آن است که وی این مسئله را با روش فلسفی و نه کلامی و جدلی مورد بحث و بررسی قرار می دهد.

مرور فوری

● به نظر می رسد با شرایط زیست جهان و اتفاقات درون ادیان، ما باید در صورت های ادیان نیز تجدیدنظر کنیم. این مساله با درآیختن در عناصر دنیای معاصر حاصل خواهد شد.

وی با اشاره به نظر ملاصدرا درباره شرور ادراکی بیان کرد: ملاصدرا این مسئله را تقابلی بین خیر و شر مطرح می‌کند و این تقابل را از نوع ملکه و عدم ملکه می‌داند و نه تناقض و از این حیث می‌گوید که ما شأنی از وجود برای شر می‌توانیم قائل شویم. یعنی شر ادراکی شأنی از وجود دارد که هنوز به فعلیت نرسیده است.

عضو هیئت علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی با اشاره به اقسام شرور در آثار ملاصدرا و حکمای پس از او خاطر نشان کرد: شر اخلاقی، شر طبیعی، شر عاطفی و ادراکی و شر مابعدالطبیعی اقسام شروری هستند که در فلسفه صدرایی مورد توجه قرار گرفته‌اند. وی در ادامه با توجه به اقسام شرادراکی از منظر ملاصدرا اظهار کرد: این شرور بر سه دسته تقسیم می‌شوند: نخست ادراک آلامی که ناشی از اعمال عامل بیرونی است، دوم امور رنج‌آوری که در نفس انسان است (مانند تأمل درباره مرگ و احساس نرسیدن به خوشبختی) و قسم سوم رنج‌های ناشی از ادراکات غیر جسمانی است.

خدای ادامه داد: صدرالمآلهین در اسفار شرور عاطفی را بر اساس علم حضوری عدمی می‌داند و این مشکل را بر اساس نیست‌انگاری افلاطونی حل می‌کند، اما در اواخر عمر و در کتاب «شرح اصول کافی» خود به شیوه ارسطویی بهره‌ای از وجود برای شر قائل می‌شود که اشکالاتی بر هر دو نظریه وارد است. وی در بخش دیگری از سخنان خود گفت: در علوم روانشناسی امروز شواهدی بر سابیجیتو و درونی بودن شرور عاطفی وجود دارد که از رهگذر آن می‌توان مسائل مربوط به شرور را حل کرد. ادراک شر مبتنی بر طوری از اطوار نفس است و شرور ادراکی محصول نفس انسان هستند.

عضو هیئت علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی در توجیه علت تعارض نوعی و ظاهری در کلام صدرالمآلهین در باب شرور ادراکی گفت: درباره این که چرا ملاصدرا در اواخر عمر نظریه خود درباره شر را به گونه متفاوتی عرضه کرده، چندین دلیل می‌توان برشمرد: نخست عدول او از نظریه نخست است، دوم تفاوت بیان و سوم آن است که در قول اخیر خود نظریه خود را تکمیل کرده است. وی اضافه کرد: در نهایت دلیل آخر این می‌تواند باشد که تعارضی بین دو قول او در میان نیست و صدرالمآلهین همچنانکه مرحوم فیض گفته در قول اخیر خود به نحوی بهره‌ای از وجود برای شرور قائل بود و این میزان چنان اندک است که می‌توان آن را کالعدم تصور کرد.

خدای در پایان سخنان خود تصریح کرد: شرور ادراکی اموری ذهنی، جعل انسان و طوری از اطوار نفس هستند که هیچ خللی در باورهای توحیدی پیش نمی‌آورند.

مسعود امید:

داستان ابراهیم نمایش تأدیب اخلاقی ایمان است

مسعود امید، استادیار گروه فلسفه دانشگاه تبریز یکی دیگر از ارائه‌دهندگان مقالات در دومین روز همایش بین‌المللی «فلسفه دین معاصر» بود که صبح امروز چهارم دی‌ماه مقاله خود با عنوان «گامی در تفسیر غیر کرکگور از داستان ابراهیم؛ جستاری در سیر عقلایی، اخلاقی ایمان و خدای ابراهیمی» را در سالن غدیر پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی ارائه کرد.

وی در ابتدای سخنان خود با تأکید بر این که متون دینی اعم از ابراهیمی و غیر ابراهیمی می‌تواند منبع الهام بحث‌های فلسفی باشد و این مهم البته در مقام کشف، و نه ارزیابی میسر می‌شود. الهام‌گیری از متون دینی روال رایجی در فرهنگ‌های مختلف است و از میان در سنت مسیحی توجه خاصی به داستان ابراهیم شده است.

وی با مرور بازتاب داستان ابراهیم در میان متفکران غربی گفت: از کانت به این سو، ما در شرف تکوین فلسفه‌ای دینی بر مبنای داستان‌های دینی هستیم. کانت خود داستان ابراهیم را از منظر اخلاقی تفسیر کرده و بر آن است که آن که در این داستان با ابراهیم سخن گفته خدا نبوده است!

این محقق و پژوهشگر خاطر نشان کرد: از منظر کانت خدا نمی‌تواند با انسان سخن بگوید و اگر سخن بگوید ما نمی‌توانیم تشخیص دهیم که آیا او واقعاً خداست یا نه! در داستان ابراهیم نیز چون امر به کشتن فرزند، متضمن یک کلام غیر اخلاقی است، غیر ممکن است که او خدا بوده باشد.

وی در بخش دیگری از سخنان خود گفت: داستان ابراهیم مورد تفکر شخصیت‌های دیگری چون هگل و لویناس نیز قرار گرفته است؛ هگل به این داستان از منظر دیالکتیک روح در تاریخ می‌نگریست و ابراهیم را مظهر ناخشنودی آگاهی می‌دانست.

امید ادامه داد: کرکگور با رویکرد وجودی، تفسیری از داستان ابراهیم ارائه داده و این تفسیر مستلزم آن است که نظریه ایمان را از هر نوع عقلانیت تخلیه کنیم. اما به عقیده بنده بر اساس داستان ابراهیم ما می‌توانیم نوعی از عقلانیت را در نظریه ایمان بپذیریم.

وی با تشریح داستان ابراهیم از منظر کرکگور گفت: «ترس و لرز» کرکگور جذبه‌ای دارد که حتی یک فیلسوف تحلیلی را می‌تواند متأثر کند. دیدگاه کرکگور مبتنی بر ایمان‌گرایی حداکثری است و بدان معناست که هیچ گونه عقلانیتی در اخذ و کسب ایمان وجود ندارد و از همین روی انسان باید جهش کند. حتی شاید از منظر کرکگور معنی‌دار هم نیست که در حوزه ایمان از عقلانیت سخن بگوییم.

استادیار گروه فلسفه دانشگاه تبریز با بیان این که عقلانیت در داستان ابراهیم در «ترس و لرز» به حالت تعلیق و تعویق درمی‌آید، گفت: هر چند از امکان عظیمی که کرکگور برای ما فراهم کرده، نباید غافل باشیم، اما به باور بنده می‌توان به گونه‌ای با این داستان مواجه شد که ظرفیت‌های عقلانی خود را نشان دهد.

وی با بیان این که به عقیده وی تفسیر کرکگور تنها تفسیر ممکن از این داستان نیست، عنوان کرد: بنده دو پیشنهاد دارم که منتهی به این مطلب می‌شود که ما وجه عقلانی این داستان را در نظر بگیریم: نخست آن که داستان حضرت ابراهیم (ع) دو مرحله‌ای است و دیگری به کار بستن خوانش معکوس است.

امید بیان کرد: کرکگور عامدانه بر روی مرحله اول تأکید کرده و ابراهیم را شهسوار ایمان دانسته است؛ اما به عقیده بنده این داستان بخش دومی نیز دارد و آن این که علاوه بر شهسوار ایمان، ما شاهنشاه اخلاق نیز داریم که همان خداوند متعال است؛ خداوندی که قاطعانه به ابراهیم هشدار می‌دهد که حق ندارد انسانی را قربانی کند و کرکگور این ندای الهی را نادیده گرفته است.

وی تأکید کرد: بر این مبنا داستان ابراهیم به ما می‌گوید که اگر ایمانی با تسلیم محض شروع شود ابراهیمی نیست؛ داستان ابراهیم تأدیب ایمان است و ایمان بدون جهت اخلاقی، ایمان نیست.

استادیار گروه فلسفه دانشگاه تبریز خاطر نشان کرد: در داستان ابراهیم مسئله برای نشان دادن تأدیب اخلاقی ایمان است؛ ایمان ابراهیمی جهت اخلاقی دارد و ابراهیم به خاطر تعلیق اخلاق شهسوار ایمان نشده است.

وی در بخش دیگر سخنان خود به توضیح پیشنهاد دوم خود یعنی خوانش معکوس پرداخت و گفت: اگر این داستان را از آخر به اول بخوانیم در فضای اخلاقی قرار می‌گیریم و درمی‌یابیم که ایمان در فضای اخلاقی شکل می‌گیرد.

امید با بیان این که بزرگترین مشکل خدایان یونان رعایت نکردن اخلاق بوده است، اضافه کرد: خدای ابراهیمی مقید به اخلاق است و این مطلب سهمگینی است و خداوند در ارتباط خود با انسان خود را به این نسبت اخلاقی مقید می‌کند.

عضو هیئت علمی دانشگاه تبریز در جمع بندی سخنان خود گفت: از مباحث گفته شده چند نتیجه می‌توان گرفت: نخست آن که نباید از فضای اخلاقی داستان ابراهیم غافل شویم؛ داستان ابراهیم داستان ایمان محض نیست، بلکه داستان ایمان اخلاقی است.

دیگر آن که ایمان و خدای ابراهیمی در چارچوب سپهری اخلاقی تعریف می‌شود.

وی ادامه داد: نکته دیگر آنکه هر کجا چنین ردپایی از اخلاق نباشد ردپایی از ایمان ابراهیمی نیز وجود نخواهد داشت. همچنین می‌توان بر خلاف کرکگور از عقلانیت اخلاقی ایمان ابراهیمی سخن گفت و در نهایت این که ایمان بدون

رعایت اخلاق و عقلانیت اخلاقی می تواند عواقب وحشتناکی چون قتل نفس در پی داشته باشد.

امید در پایان سخنان خود سؤالی چالش برانگیز از حاضران پرسید و آن این که حال با این رویکرد داستان خضر و موسی را چگونه می توان تفسیر کرد؟

حسن میانداری:

نسبت معرفت شناسی و اخلاق در نظریات معرفت شناسی جدید مغفول مانده

حسن میانداری، عضو هیئت علمی مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران یکی از ارائه دهندگان مقالات در دومین روز همایش بین المللی «فلسفه دین معاصر» بود. وی طی سخنانی کوشید تا با استفاده از شواهد قرآنی درباره نسبت معرفت دینی و اخلاق، این موضوع را با نظریه علمی تکامل و نظریه اخلاقی معرفت شناسی فضیلت گرای ملاصدرا مطابقت دهد. میانداری در ابتدای سخنان خود با اشاره به چند گزاره مسلم قرآنی گفت: در قرآن مکرر آمده است که اکثر انسان ها به اموری که مربوط به خدا و آخرت است علم ندارند، یکی از رسالت های اصلی انبیاء آموختن همین نوع معارف، البته با دلایلی آشکار بود که انسان ها به غیر از راه وحی امکان آموختن آن ها را نداشتند، اما اکثریت مردم به آموزش های انبیاء ایمان نیاوردند. یکی از علل ایمان نیاوردن مردم اخلاقیات بد آنان بود که اثر منفی بر قوای شناختی آنان می گذاشت و از همین روی یکی از رسالت های اصلی انبیاء تزکیه اخلاقی مردم بود.

میانداری پس از تشریح نظریه تکامل زیستی و به ویژه انتخاب طبیعی اظهار کرد: این نظریه بر خلاف نظر رایج با بسیاری از مفاهیم دینی ما سازگار است و انتخاب طبیعی به معنای مجموعه ای از جمعیت است که در یک جا زندگی می کنند و صفات آنان در طول زمان تغییر می کند. در این زیست موجودات زنده صفاتی پیدا می کنند که به بقای خود به هزینه از بین رفتن و کم شدن دیگران کمک می کنند.

عضو هیئت علمی مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران در بخش دیگری از سخنان خود گفت: نسبت معرفت شناسی و اخلاق در نظریات معرفت شناسی جدید مغفول مانده و معمولاً اخلاق در آن ها جایگاهی ندارد. با این حال نظریه معرفت شناسی فضیلت گرای ملاصدرا محوریت را به اخلاق داده و نشان داده که معرفت چیزی بیرون از اخلاق نیست.

وی با اشاره به نظریه ملاصدرا، گفت: بر اساس این نظریه ممیزه انسان از حیوان عقل نظری است و کمال انسان در آن است که عقل نظری او تمام شود، در حالی که این نظر غلط و نظریه طبیعت گرایی اخلاقی مردود است، نه عقل ممیزه انسان است و نه کمال انسان در تمام شدن عقل نظری است.

میانداری با بیان این که فضایل اخلاقی با فضایل عقلی وحدت دارند و تقسیم بندی سنتی درباره قوای انسان غلط بوده، افزود: با اصلاحات در این مسائل ملاصدرا می تواند نظریه خود را از قرآن ارائه دهد. وی با اشاره به نظریه تکامل زیستی به ویژه انتخاب طبیعی به نفع محدودیت های قوای شناختی انسان و اخلاقیات بد او و رویکرد از گزاره های قرآنی گفت: با استفاده از این یافته های علمی - فلسفی و اصلاح نظام انسان شناختی صدر المتألهین که در واقع پیراستن نظام او از علم و فلسفه یونانی است، اثبات می شود که بهترین تبیین فلسفی با گزاره های قرآنی ارائه می شود.

حسین هوشنگی

الهیات اخلاقی خداوند را مدد رسان اخلاق می داند

دکتر حسین هوشنگی دانشیار گروه فلسفه دانشگاه امام صادق (ع) در همایش فلسفه دین معاصر طی سخنانی به جایگاه مفهوم خدا در الهیات اخلاقی کانت پرداخت و گفت: کانت معتقد است از آنجا که عقل محدود است نمی تواند هیچ گاه به کمال خود برسد حتی در الهیات و حیانی نیز به خاطر تنزلی که به عالم دارد هیچگاه به کمال خود نمی رسد.

وی افزود: کانت معتقد است این محدودیت توان عقلی، راهگشای یک الهیاتی است که کانت از آن به «الهیات سلبی» تعبیر می کند به این معنی که مجموعه مباحثی که ناظر به محدودیت های عقلی ما در شناخت خدا و اوصاف خداست را در نظر می گیرد. این استاد فلسفه غرب تأکید کرد: کانت معتقد است این الهیات سلبی به لحاظ نظری دستاوردی برای ما ندارد و ما را به احوال و صفات خدا آگاه نمی کند، اما یک منفعت عملی دارد و آن اینکه جاده را برای الهیات اخلاقی هموار می کند. کانت معتقد است که ما به لحاظ اخلاقی نیازمند ایده خدا هستیم. کانت الهیات را در وحله نخست به وحیانی و عقلی و سپس الهیات عقلی را به متعالی، طبیعی و اخلاقی تقسیم می کند. در الهیات متعالی با تکیه بر مفاهیم محض به شناخت خدا به مثابه مبدا، اول، علت ماسوا و واحد مطلق نائل می آییم. این الهیات مبتنی بر برهان وجودی است. در الهیات تبیین خدا از طریق وجوه خاص عالم تجربه یا وجوه عام عالم شناخته می شود. برهان طبیعی - الهیاتی و جهان شناختی مبنای این الهیات را تشکیل می دهد.

وی با اشاره به الهیات اخلاقی کانت تصریح کرد: کانت به الهیات اخلاقی صرفاً بر اساس ملاحظات عملی و اخلاقی و بر مبنای برهان اخلاقی به خدا می پردازد و بدین قرار خدا را به عنوان ایده آلی اخلاقی و موجودی عادل و حکیم و... مورد شناسایی قرار می دهد. اگر حاصل الهیات متعالی، خدا به عنوان موجود اعلا و اول و حاصل الهیات طبیعی خدا به عنوان کامل ترین و مستجمع جمیع صفات کمال (علم، قدرت، حیات، اراده) باشد، الهیات اخلاقی خدا را به عنوان خیر اعلا معرفی می کند.

دکتر هوشنگی در ادامه به برخی نتایج الهیات اخلاقی از منظر کانت پرداخت و گفت: کانت به تفاوت الهیات اخلاق و اخلاق کلامی اشاره دارد و معتقد است که الهیات اخلاقی برخلاف اخلاق کلامی متوقف بر امر الهی نیست. در الهیات اخلاقی تعیین کننده چارچوب افعال الهی است. در اخلاق کلامی یک تصور وحشتناک از خداوند و صفات الهی مطرح می شود تا در افراد ایجاد انگیزه کند اما در الهیات اخلاقی تنها به صفات مثبت الهی پرداخته می شود. کانت جز صفات ایجابی چیزی به خدا نسبت نمی دهد و می گوید خدا قانونگذار مقدس، حاکم خیرخواه، قاضی عادل و... است. کانت می گوید در الهیات اخلاقی بر اساس ترساندن نمی توان افراد را ترغیب کرد، چون اخلاق به خودی خود مستقل از خداست، اما خدا مدد رسان اخلاق است. هوشنگی با بیان اینکه کانت حاصل الهیات اخلاقی را ایمان اخلاقی می داند، افزود: ایمان اخلاقی یک نوع اقناع درونی است که به لحاظ نظری دلیلی برای آن نداریم و منشأ این اطمینان تامل در اخلاق است. کانت برای اخلاق اصلا دلیل نمی آورد و معتقد است لازمه اخلاق که فصل انسانیت است یک اقناع درونی به خداوند است.

این استاد فلسفه دانشگاه امام صادق (ع) تصریح کرد: در نظر کانت ملحد کسی است که ایمان اخلاقی ندارد و با توسعه معنای الحاد می گوید شخصی که ایمان دارد، اما اخلاق ندارد، ملحد است، چون تلقی کانت از دین، عملی است. کانت می پذیرد که فردی به مانند اسپینوزا ملحد است اما به لحاظ اخلاقی او را دارای حیات طیبه می داند.

وی به نسبت میان دین و اخلاق از نظر کانت پرداخت و افزود: کانت معتقد است که اخلاق در دل وحی و دین است و شر (بدی) ریشه و بنیان در وجود ما دارد و ما یک گرایش به شر داریم. انسان به تنهایی خود قابلیت انجام کار خیر را به این دلیل ندارد، لذا به انقلابی در اراده نیازمند است تا بتواند جنگ را مغلوبه کند و این صرفاً با مدد الهی تحقق می یابد.

مرور فوری

● شاید انگیزه جان هیک از طرح نظریه «نقد و بررسی پلورالیسم دینی» ایجاد دوستی و وفاق بیشتر بین پیروان ادیان بوده و بر این اساس مبنایی فلسفی نیز برای آن درست کرده است.

گزارش فعالیت های واحد آموزش ضمن خدمت کارکنان پژوهشگاه منتشر شد

۵۳ درصد رشد در برنامه ها

گزارش فعالیت های واحد آموزش ضمن خدمت کارکنان پژوهشگاه از ابتدای امسال منتشر شد. بر اساس اعلام خانم قاضی میر سعید اخذ مجوز برگزاری ۴ دوره آموزشی حضوری از وزارت علوم که شامل دوره های مقاله نویسی گزارش نویسی، طرحنامه نویسی و خلاقیت و حل مساله می شود، یکی از مهمترین اقدامات این مدت است.

ثبت نام از همکاران جهت، هماهنگی های لازم برای برگزاری دوره ها، عقد قرارداد با اساتید، برگزاری آزمون های هر دوره و تصحیح برگه ها بخشی از فعالیت های انجام شده در این حوزه است. برگزاری دوره های الکترونیک نیز از دیگر برنامه های انجام شده که با استقبال همکاران مواجه شده است. بر اساس این گزارش تا آخر سال جاری جمعاً ۱۶۰ ساعت دوره آموزشی برگزار خواهد شد که در مقایسه با سال گذشته (۱۰۵ ساعت آموزش) رشد ۵۳ درصدی داشته است.

جدول زیر فعالیت های انجام شده را با جزئیات بیشتری منعکس کرده است. نکته اینکه کلیه این دوره ها دارای مجوز کمیته راهبردی آموزش وزارت علوم، تحقیقات و فناوری بوده و از سوی دفتر تحول اداری و فناوری اطلاعات وزارت علوم گواهی نامه های پایان دوره برای کلیه شرکت کنندگان صادر شده است. همچنین همکاران محترم کارگزینی نیز جهت شرکت در دوره «طرح طبقه بندی مشاغل» که ۳۲ ساعت است به وزارت علوم معرفی شده و در حال گذراندن این دوره می باشند.

عنوان دوره آموزشی	شرکت کننده	ساعت	نفر ساعت	مدرس
مقاله نویسی	۹۵	۱۲	۱۱۴۰	دکتر عبدالرحمن حسینی فر
خلاقیت و حل مساله	۱۰۰	۱۲	۱۲۰۰	سارا بنی هاشمی
گزارش نویسی	۸۵	۳۲	۲۷۲۰	دکتر یوسف محمدنژاد
طرح نامه نویسی	۶۰	۲۴	۱۴۴۰	دکتر عبدالرحمن حسینی فر
مدیریت زمان	۱۰۷	۸	۸۵۶	غیر حضوری
مدیریت منابع انسانی	۱۰۲	۱۵	۱۵۳۰	غیر حضوری
مهندسی فرهنگی	۱۰۹	۸	۸۷۲	غیر حضوری
پدافند غیر عامل	۱۰۸	۱۸	۱۹۴۴	غیر حضوری
مدیریت بحران	۱۲۵	۱۶	۲۰۰۰	غیر حضوری
مسئولین دفاتر	۲۷	۱۶	۴۳۲	غیر حضوری
جمع	۹۱۸	۱۶۱	۱۴۱۳۴	

گزارش سفر دکتر جنیدی به ارمنستان

تفاهات جدید بین پژوهشگاه و دانشگاه ایروان

دکتر محمود جنیدی که پس از پذیرش مقاله اش با عنوان «on the Iranian identity» و تصویب هیئت رئیسه برای حضور در کنفرانس بین المللی مردم بومی منطقه قفقاز و حاشیه دریای خزر در دانشگاه دولتی ایروان، به شکور آذربایجان سفر کرده بود، گزارشی از حضور خود در این کنفرانس را منتشر کرد. دکتر جنیدی در روز دوم کنفرانس مقاله اش را ارائه داد و در سومین روز مسئولیت یکی از پنل ها را بر عهده داشت. وی همچنین در برنامه اختتامیه، خلاصه ای از فعالیت های پژوهشگاه در ایران و منطقه را برای شرکت کنندگان تشریح کرد.

بنا به درخواست رئیس دانشگاه دولتی ایروان، جلسه با حضور دکتر جنیدی تشکیل و در آن پیرامون اجرایی شدن تفاهات نامه های منعقد شده مذاکره شد. رئیس دانشگاه ایروان در این جلسه اظهار امیدواری کرد به زودی اتاق اسلام شناسی (شیعه) را در دیارتمان ایران شناسی این دانشگاه با حضور هیئتی از پژوهشگاه افتتاح کند. همچنین مقرر شد این دانشگاه اتاقی را تجهیز کرده و پژوهشگاه هم کتب لازم را ارسال نماید. راه اندازی و تجهیز اتاق «ارمنی شناسی» در پژوهشگاه و افتتاح آن در آینده با حضور هیئتی از دانشگاه ایروان دیگر مصوبه این جلسه بود.

تشکیل پنجمین جلسه دبیران شورای بررسی متون و کتب علوم انسانی

جلسه پنجم شورای دبیران شورای بررسی متون و کتب علوم انسانی مورخ ۱۹/۹/۹۱ در سالن اندیشه پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی برگزار شد. در این جلسه دکتر سید حسین حسینی دبیر

شورا، معاون راهبردی و مسئول دبیرخانه شورا، دبیران گروه های علوم اجتماعی، تاریخ، زبان و ادبیات عربی، زبان و ادبیات فارسی، اقتصاد، علوم تربیتی، زبان شناسی، فلسفه و کلام مدیریت و فقه و حقوق برگزار شد. ارائه آمار نهایی کتب ملی و جهانی هر گروه در سال ۹۱ به همراه سایر فعالیتهای مندرج در جدول شماره ۲ جهت تأیید نهایی و تنظیم قرارداد و هماهنگی سایر فعالیت گروهها مهمترین محور های این جلسه بودند. در این جلسه دکتر حسینی از گروههایی که هنوز گزارش مستندات ۹۰ را ارائه نداده اند درخواست کرد که هر چه سریعتر نسبت به آماده کردن آمار و مستندات کتب ملی و جهانی سال ۹۰ گروهها اقدام کنند. تحویل مستندات برنامه سال ۹۱، ارائه برنامه ۹۲ گروهها حداکثر تا هفته اول اسفند سال جاری هم از مصوبات این جلسه بود. همچنین مقرر شد جلسات شورای دبیران طبق روال سابق در شنبه هفته سوم هر ماه برگزار شود.

تحویل آخرین لیست کتب خریداری نشده گروههای (ملی و جهانی)، تحویل مقالات متون جهانی از سوی گروههای مدیریت، اقتصاد، فقه و حقوق، ادبیات عرب، روان شناسی و علوم سیاسی تا تاریخ ۲۵/۹/۹۱ برای چاپ در نقدنامه کتب جهانی، تحویل لیست و تعداد کتبی را که از بدو فعالیت در هر گروه نهایی شده توسط دبیران گروهها در اسرع وقت و همچنین آماده سازی نقدنامهها جهت آرایه به انتشارات و نهایی کردن آنها، بررسی پرونده های باقیمانده از سالهای قبل در اسرع وقت بررسی، و تکمیل و ارائه آمار کامل کتب با محتوای اسلامی را (از بدو فعالیت تا بحال) از سوی گروه هایی که تا کنون این کار را انجام نداده اند از دیگر مصوبات این جلسه بودند.

جلسات شورای صنفی

پژوهشگاه برقرار است

هفتمین جلسه شورای صنفی پژوهشگاه نهم دی ماه با حضور آقایان و کیلی، صالحی، گودرزی، عباسخواه و خانمها قاضی میر سعید و توکلی برگزار شد.

اعضا پس از بحث پیرامون پیگیری صورت جلسات گذشته، درباره تصویب اساسنامه شورای صنفی تبادل نظر کردند. اعضا همچنین به نمایندگی از کارکنان مسائل مختلفی مانند کیفیت غذا، شیوه برگزاری برنامه های مختلف در پژوهشگاه، شورای صنفی دانشجویان، صدور احکام بر اساس آئین نامه استخدام مصوب هیات امناء و راه اندازی مهد کودک را مطرح کردند. گزارش کلیه مسائل مطرح شده تنظیم و مقرر شد پس از ارائه به هیئت رئیسه پیگیری شود.

دکتر آیت اللهی در جلسه با دانشجویان کارشناسی ارشد پژوهشگاه:

دانشجویان پژوهشگاه باید توانمند تر از دیگران باشند

جلسه ریاست پژوهشگاه با دانشجویان کارشناسی ارشد، چهارشنبه ۳ مهرماه با حضور دکتر وکیلی معاون آموزشی و با همراهی دکتر یوسفی فر معاون پژوهشی و دکتر جنیدی معاون اداری مالی در محل سالن حکمت برگزار شد. خلاصه از سخنرانی دکتر آیت اللهی پیش روی شماست...

فنی هم در رشته خود از این امکان برخوردار نباشند. وی با ارائه اطلاعاتی از این پرتال خاطر نشان کرد: این پرتال در نتیجه طرح مطالعات جامع علوم انسانی راه اندازی شد و در آن تمام مقالات علمی نشریات کشور گردآوری شد. وی افزود: در حال حاضر حدود ۳۰۰ هزار مقاله در آن بارگذاری شده است که هر ماه ۷۵ هزار داندلود از آن انجام می گیرد و روزانه ۲۷ هزار نفر از ۱۸۰ کشور به آن مراجعه می کنند.

دکتر آیت اللهی امکانات کتابخانه دیجیتال را که با همکاری شهرداری راه اندازی شده به دانشجویان یادآور شد و گفت: در این کتابخانه حدود ۲۰۰ هزار کتاب به زبان عربی و انگلیسی و در تمامی رشته های علوم انسانی بارگذاری شده است که به دلیل مسائل کپی رایت فقط در این ساختمان و ساختمان کریم خان زند و مرکزی در شهرداری می توان از آن استفاده و مقالات را مشاهده و داندلود کرد.

آیت اللهی همچنین به امکانات سایت پژوهشگاه اشاره کرد و از دانشجویان خواست که هر روز حداقل یک بار به آن مراجعه نمایند. وی در این خصوص افزود: اخبار، کنفرانس های حوزه علوم انسانی و برنامه های علمی گسترده پژوهشگاه در این سایت قابل مشاهده است.

ریاست پژوهشگاه ضمن تشریح این مسئله که توانایی دانشجویان صرفاً در درس خواندن و پژوهش کردن نیست بلکه حضور در برنامه های تخصصی و علمی است که یک دانشجوی از هر بعد توانمند می شود، افزود: هر روزه برنامه های تخصصی علوم انسانی شامل نشست، کارگاه، سخنرانی و درسگفتار و ... در پژوهشگاه دایر است که دانشجویان می توانند از این فرصت بهره مند شوند.

وی در پایان از دانشجویان خواست که حضوری و از طریق ایمیل با او در ارتباط باشند و اظهار داشت: ما همیشه پیگیر مشکلات دانشجویان هستیم.

دکتر آیت اللهی در ابتدای جلسه ضمن خوشامدگویی به دانشجویان، از برنامه های پژوهشگاه برای دانشجویان کارشناسی ارشد و دکترای سخن گفت. وی اظهار داشت: اگر چه با کمبود بودجه مواجه شده ایم اما تلاش می کنیم با برنامه ریزی بیشتر، شرایط مطلوبی را برای دانشجویان مان فراهم آوریم. وی تصریح کرد: با همه وجود و هنوز هم پژوهشگاه علوم انسانی از مزیت هایی برخوردار است که بسیاری از دانشگاه های کشور در آن ضعف دارند.

ریاست پژوهشگاه ضمن تاکید بر انجام پژوهش توسط دانشجویان گفت: دانشجویان پژوهشگاه باید توانایی بیشتری از دانشجویان سایر دانشگاه ها داشته باشند، چرا که در این پژوهشگاه علاوه بر آموزش به پژوهش هم توجه کافی می شود. وی افزود: مزیت پژوهش به دانشجویان پژوهشگاه کمک می کند تا توانایی مضاعفی داشته باشند و در آینده بیشتر از سایر دانشجویان تاثیر گذار باشند.

دکتر آیت اللهی در ادامه به امکانات ویژه پژوهشگاه اشاره کرد. وی مهمترین امکانات پژوهشگاه را در پنج حوزه کتابخانه پژوهشگاه، پرتال جامع علوم انسانی، کتابخانه دیجیتال، سایت پژوهشگاه و برنامه های گسترده نشست، درسگفتار، کارگاه، سخنرانی های علمی و ... برشمرد. آیت اللهی این امکانات را لازمه پژوهش و ورزیدن عمیق دانست و ضمن تشریح هر کدام از این برنامه ها به کتابخانه پژوهشگاه در طبقه همکف اشاره کرد و گفت: اکنون خدمات کتابخانه گسترش یافته است و تا ۸ شب آماده خدمات رسانی به دانشجویان و پژوهشگران می باشد. وی تصریح کرد حتی اگر دانشجویان مایل باشند تا ۱۰ شب هم می توان فعالیت کتابخانه را گسترش داد، اگر چه ما تمایل داشتیم مثل اکثر دانشگاه های معتبر دنیا، خدمات کتابخانه را ۲۴ ساعته کنیم.

ریاست پژوهشگاه دومین امکان برتر پژوهشگاه را «پرتال جامع علوم انسانی» دانست و عنوان کرد: هم اکنون این پرتال منبع و مرجع تمام فعالیت های پژوهشی و آموزشی علوم انسانی است که شاید دانشجویان

به اعتقاد دکتر آیت اللهی وجود کتابخانه پژوهشگاه، پرتال جامع علوم انسانی، کتابخانه دیجیتال، سایت پژوهشگاه و برنامه های گسترده نشست، درسگفتار، کارگاه، سخنرانی های علمی و دیگر برنامه های تخصصی پژوهشگاه، دانشجویان اینجا باید توانمند تر از سایر دانشجویان باشند

دکتر طاهره ایشانی عضو هیئت علمی پژوهشکده ادبیات پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی در ششمین جشنواره بین المللی فارابی موفق به کسب رتبه برگزیده شد. در ششمین جشنواره بین المللی فارابی که با حضور رئیس جمهوری اسلامی ایران، وزیر علوم، تحقیقات و فناوری، معاونان وزارت علوم، مسوولان شورای عالی انقلاب فرهنگی، استادان دانشگاه ها، دانشمندان و دانش پژوهان عرصه علوم انسانی و اسلامی در محل سالن همایش های بین المللی برج میلاد برگزار شد از دکتر طاهره ایشانی به عنوان یکی از برگزیدگان این جشنواره تجلیل بعمل آمد. رساله دکترای طاهره ایشانی با عنوان «انسجام در غزل فارسی: تحلیل مقایسه ای چند غزل حافظ و سعدی» به عنوان تنها برگزیده در در گروه زبان و ادبیات فارسی، حائز رتبه سوم بخش بزرگسال شد.

کسب یک افتخار دیگر

دکتر ایشانی برگزیده جشنواره فارابی شد

نشست تخصصی مخاطبان نوجوان و فکر پروری

با ایزنی های انجام شده بین صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی در روز یکشنبه مورخ ۲۸ آبان ماه نشست تخصصی با عنوان "مخاطبان نوجوان و فکر پروری" در مرکز تحقیقات صدا و سیما و با حضور جمع کثیری از برنامه سازان تلویزیونی خصوصا در حوزه کودک و نوجوان و اعضای هیات علمی گروه فلسفه برای کودکان پژوهشگاه برگزار شد. ...

اسلامی را تایید نمود. سپس با اشاره به منافع متعدد این برنامه در ارتقای عزت نفس، کنترل خشم، بهبود روابط و... در کودکان به عنوان معماران آینده جامعه، بر اجرای این برنامه با کمک ابزارهای بومی و با عنایت به نیازهای خاص کودکان ایران عزیز تاکید نمود.

در ادامه ی جلسه دکتر سعید ناجی، عضو هیات علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی خاطرنشان کرد: به دلیل کثرت مشکلات و فزونی مسائل و دغدغه های افراد در جامعه کنونی و به دلیل غلبه فردگرایی در جامعه حاضر و افزایش روز افزون اطلاعات و مدها ما باید قدرت پردازش و تفکر را در کودکان تقویت کنیم تا آنها با توجه به آموزش هایی که فراگرفتن اقدام به تصمیم گیری و انجام امور داشته باشند و توانایی انتخاب بین خوب و بد، توانایی مقاومت در برابر فشارها و جوسازی ها، توانایی حل مسئله و پیدا کردن راه حل برای مشکلات و توانایی شناخت ارزش ها را داشته باشند.

وی همچنین عنوان کرد: فلسفه برای کودکان به آنها خواهد آموخت چگونه کشف کنند آنها فرا خواهند گرفت چه درست و چه چیز غلط است. چرا که تلاش آموزش فلسفه برای کودکان تقویت توانایی هایی همچون استدلال، قدرت تمیز، داوری، تفکری خلاق و انتقادی و مسئولانه است تا آنها بهترین و مناسب ترین تصمیمات را اتخاذ کنند. ناجی با بیان شیوه های نوین آموزشی به کودکان یادآور شد: شیوه های گذشته و سنتی در آموزش و یادگیری کودکان امروزه تاثیر چندانی نداشته و آنها در این عصر بیشتر به صورت غیر مستقیم همچون انیمیشن، فیلم، نمایش و... مباحث را درک و استدلال می کنند؛ به عبارتی دیگر باید به کودکان اجازه کشف در مسائل علمی، اخلاقی و اجتماعی داده شود تا راحت تر مسائل درک شود.

وی در پایان خاطرنشان کرد: مباحث اخلاقی باید توسط اشخاص و عواملی عنوان شود که خود مبادی اخلاق بوده و آنچه که خود سعی در تلقین و آموزش داشته را نیز خود باور و به آن عمل کند.

در ابتدا دکتر عباس طارمی قائم مقام مرکز تحقیقات صدا و سیما گفت: زنده نگه داشتن روحیه ی کنجکاوی و تفکر در کودکان در ابعاد مختلف تربیتی، اجتماعی، فرهنگی و علمی باید در دستور کار برنامه سازی رسانه ملی قرار گیرد و به نیازهای این گروه های سنی با ساخت برنامه های جذاب، آموزنده، متنوع و سرگرم کننده پاسخ داده شود.

سپس وی با اشاره به ویژگی های وضعیت جمعیتی و اقتصادی کشورمان در ۴۰ سال آینده، گفت: ما باید برای نسل نوجوان فعلی و نسل بعدی، سبک زندگی مطابق با مقتضیات زمانه خودشان تعریف کنیم تا آمادگی های لازم برای پیشرفت روزافزون کشور را کسب کنند. او سپس به اهمیت اهتمام به فکر پروری و آموزش مهارت های حل مساله، ارزیابی استدلال ها، کشف و تحلیل مفاهیم، انتخاب بهترین تصمیم، مسئولیت پذیری و... به عنوان مقوله های مهم در تربیت کودکان و نوجوانان، بر نقش برنامه های رسانه ملی در شکل دهی به افکار و رفتار کودکان و نوجوان (تربیت رسانه ای) تاکید کرد.

در ادامه دکتر مهرنوش هدایتی، عضو هیات علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی با اشاره به آموزش فلسفه برای کودکان و نوجوانان گفت: هدف این برنامه فراگیری چگونگی تفکر مستقل در راستای نیازهای جمعی بر اساس ملاک ها و معیارهای معتبر و تصمیم گیری خود کودکان در امور و حل مسائل و مشکلات خودشان است. در این برنامه به تقویت چهار نوع تفکر که هم در زندگی شخصی، هم در زندگی اجتماعی و هم از لحاظ علمی به آنها نیاز است توجه می شود در این برنامه تلاش می شود که کودکان به تفکر خلاق، انتقادی، تفکر جمعی و تفکر مسئولانه مجهز شوند.

هدایتی در ادامه با اشاره بر این که برنامه فلسفه برای کودکان دارای خاستگاه های نظری متعددی در آرای اندیشمندان تعلیم و تربیت، فلسفه و روانشناسی است، همسویی این برنامه با نظام تعلیم و تربیت

فلسفه برای کودکان به آنها خواهد آموخت چگونه کشف کنند آنها فرا خواهند گرفت چه درست و چه چیز غلط است. چرا که تلاش آموزش فلسفه برای کودکان تقویت توانایی هایی همچون استدلال، قدرت تمیز، داوری، تفکری خلاق و انتقادی و مسئولانه است تا آنها بهترین و مناسب ترین تصمیمات را اتخاذ کنند.

تقدیر از برگزیدگان علوم انسانی و اسلامی، شکل می دهد. جشنواره در دو سطح «جوان (زیر ۳۵ سال)» و «بزرگسال» به دریافت، بررسی و انتخاب آثار برگزیده می پردازد، و از حیث قلمرو جغرافیایی دو حوزه داخل و خارج را پوشش می دهد. در حوزه داخل کشور، کلیه آثار تولید شده توسط ایرانیان، فارغ از محل کنونی سکونت و اشتغال، مدنظر است و در حوزه خارج، تولید آثار پژوهشی توسط کسانی که دارای تابعیت ایرانی نیستند، دنبال می شود.

آموزشی فعال در گستره علوم انسانی برخوردار باشد. برای این منظور تجارب ارزنده جشنواره های بین المللی کشور و دیدگاهها و پیشنهاد های ارایه شده از سوی فرهنگستان ها و مؤسسات پژوهشی و علمی کشور مورد توجه قرار گرفت و در طراحی جشنواره به کار گرفته شد. افزون بر آن، کلیه نهادهای علمی - پژوهشی حوزوی و دانشگاهی به صورت موثر جهت مشارکت در سیاستگذاری جشنواره فراخوانده شده اند؛ که در مجموع، تلاشی فراگیر و اقدامی جمعی را برای شناسایی و

وی در مراسم اختتامیه و آیین تجلیل از برگزیدگان، علاوه بر دریافت هدیه جشنواره و لوح افتخار از سوی وزیر علوم، تقدیر نامه سازمان های یونسکو و آیسکو را دریافت کرد. جشنواره بین المللی فارابی، ویژه تحقیقات علوم انسانی و اسلامی توسط وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، به صورت سالانه برگزار می گردد. این جشنواره با عنایت به اهداف مشخص شده برای آن در دو حوزه نظری و کاربردی، از حیث سازمانی به گونه ای تعریف شده تا از حداکثر حمایت مراکز پژوهشی -

تأملی در تمدن نوین اسلامی

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی کتاب «تفکر و تمدن» را به کوشش دکتر موسی نجفی در سال ۱۳۹۱ روانه بازار نشر کرد. کتاب «تفکر و تمدن» دربرگیرنده مجموعه‌ای از مقالات تخصصی در حوزه انقلاب، فرهنگ و سیاست است که در چشم انداز تمدن اسلامی به بحث و پژوهش پرداخته است.

مجموعه مقالات این مجموعه با نگاه تمدنی نوشته شده و دیدگاه متفکران و اندیشمندان اسلامی در آن با نوعی نگاه تطبیقی به حوزه تمدن غرب بررسی شده است. همچنین ظرفیت عظیم انقلاب اسلامی در نگاه تمدنی و به خصوص مبحث بیداری اسلامی از نگاه نویسندگان مقالات مغفول نمانده است.

تمرکز مباحث در حوزه اندیشه سیاسی، تاریخ سیاسی و معارف اسلامی از دیگر ویژگی‌های مقالات این مجموعه است.

فلسفه تمدن اسلامی و ادوار تاریخی آن از دکتر موسی نجفی، ظرفیت‌های تمدنی انقلاب اسلامی از دکتر ابودر مظاهری، مواجهه تمدن اسلامی و غرب با تأکید بر نقش انقلاب اسلامی از دکتر محمدتقی حسینی، تمدن اسلامی از منظر آیت الله العظمی سید علی خامنه‌ای از بتول یوسفی، نسبت تمدن اسلامی و حکومت در اسلام از محمد مهدی شیرمحمدی، بنیان‌های تمدن سازی در تفسیر میزان و مقایسه آن با المنار از سید محمدعلی حسینی، تأملاتی درباره تمدن اسلامی از مصطفی‌امه طلب، تمدن در تفسیر نمونه از سیدرضا حسینی و تمدن برتر از نگاه شهید مطهری از دکتر محمد طیب صحرانی، مجموع ۸ مقاله این مجموعه است

مجله تفکر و کودک

علمی پژوهشی شد

مجله تفکر و کودک موفق به کسب درجه علمی پژوهشی شد. بر اساس جلسه ۱۲/۷/۹۱ کمیسیون محترم بررسی نشریات علمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، دو فصلنامه تفکر و کودک موفق به کسب رتبه علمی - پژوهشی شد. این نشریه از کلیه مقالات ارزشمند علمی - پژوهشی در زمینه‌های مرتبط استقبال می‌کند

تحریریه مجله تفکر و کودک اعلام کرده از مقالاتی در موضوعات فکر، استدلال، قضاوت و دیدگاه شخصی در کودکان، کودکان و بلوغ فکری و عاطفی، فرهنگ و کودک، تفکر اخلاقی و کودک، برنامه آموزش فلسفه به کودکان، مفاهیم بنیادی پژوهشهای داخلی، نقدهای بنیادی و کاربردی، ادبیات داستانی و کودکان، مفاهیم و اصول و اعمال دینی و نسبت آن با تفکر و کودک، مفاهیم تعلیم و تربیت در برنامه فلسفه برای کودکان، بنیادهای فلسفی در تربیت کودک، بنیانهای روان شناختی و فلسفی رشد شناختی کودک و سایر موضوعات مرتبط استقبال می‌کند

پنج کتاب جدید در حوزه امنیت اجتماعی منتشر شد

پنج اثر جدید از گروه پژوهشی جامعه و امنیت پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی به تازگی منتشر شده است.

کتاب «ترجمان جامعه و امنیت؛ جلد اول: جامعه، امنیت، هویت» از اما روچلد و دیگران با ترجمه علیرضا طیب یکی از این آثار جدید است. این کتاب که اولین جلد از سلسله کتاب‌های ترجمان جامعه و امنیت است، شامل ۹ مقاله تفصیلی است که در هر یک از آنها به مفاهیم اساسی و کلان امنیت و ریکرد اجتماعی آن پرداخته شده است.

«ترجمان جامعه و امنیت؛ جلد دوم: خشونت قومی و محظور امنیتی» اثر پل روی با ترجمه عسگر قهرمانپور دومین جلد از سلسله کتاب‌های ترجمان جامعه و امنیت و شامل ۷ مقاله است. این مجموعه مقالات به موضوعات با اهمیتی در نظام مفهومی امنیت می‌پردازد که اخیراً مورد توجه نظریه پردازان امنیت در رویکرد جدید مطالعات امنیتی قرار گرفته است. کتاب خشونت قومی و محظور امنیتی از سه بخش محظور (معمای) امنیت به همراه مطالعه موردی یوگسلاوی سابق، امنیتی نمودن به همراه مطالعه موردی الجزایر و هویت، امنیت و اجتماع تشکیل شده است.

«جامعه‌شناسی تاریخی امنیت در ایران» تألیف دکتر سیدمحمد میرسندسی کتاب دیگری است که در راستای یکی از مهمترین اهداف طرح جامع مطالعات امنیت اجتماعی در ایران یعنی بستر سازی برای نیل به نظریه بومی امنیت در ایران قرار می‌گیرد. مولف در این اثر کوشیده است تا با محور قرار دادن نگاهی تاریخی، به جستجوی مفاهیم و نگرش‌های نو نسبت به امنیت در بستر فرایند تاریخی ایران و در مناسبات عرصه‌های مختلف حیات اجتماعی بپردازد.

گروه پژوهشی جامعه و امنیت پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی با توجه به تاثیر فضای سایبری بر امنیت اجتماعی کتاب دیگری با عنوان «اینترنت و امنیت اجتماعی» به قلم سعیدمجدری را به هدف بررسی پیامدهای فرهنگی اجتماعی کاربرد اینترنت بر امنیت اجتماعی در ایران منتشر کرده است. همچنین در این اثر، راهبردها و راه حل‌هایی جهت بستر سازی و بهره برداری از آثار مطلوب اینترنت در تولید امنیت اجتماعی و جلوگیری از آثار نامطلوب آن در ایجاد ناامنی ارائه گردیده است.

«پژوهشنامه امنیت اجتماعی؛ دفتر نخست: مبانی و مسائل امنیت اجتماعی؛ رویکردی ایرانی» به قلم جمعی از نویسندگان آخرین اثری است که از گروه پژوهشی جامعه و امنیت منتشر شده است. این گروه پژوهشی، پس از انجام پژوهش‌های نظری در حوزه مطالعات امنیت اجتماعی، سلسله مقالاتی را با هدف تولید دانش بومی تحت عنوان پژوهش نامه امنیت اجتماعی منتشر کرده است. دفتر نخست این پروژه تحقیقاتی کتاب حاضر است که شامل ۱۰ مقاله می‌باشد؛ پنج مقاله این کتاب به مبانی و مفاهیم کلان امنیت اجتماعی می‌پردازد و پنج مقاله دیگر نیز به بررسی مسائل امنیت اجتماعی در ایران اختصاص دارد.

کهن نامه و ادبیات پارسی معاصر منتشر شدند

دو مجله جدید در حوزه ادبیات فارسی توسط انتشارات پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی منتشر گردید. شماره چهارم دو فصل نامه علمی پژوهشی «ادبیات پارسی معاصر» و پنجمین شماره «کهن نامه ادب پارسی» با مدیر مسئولی دکتر حمیدرضا آیت الهی و سردبیری دکتر ابوالقاسم رادفر هم اکنون در کتابفروشی پژوهشگاه علوم انسانی موجود است.

چهارمین شماره ادبیات پارسی معاصر شامل ۶ مقاله تحلیل روان کاوانه شخصیت‌های رمان سمفونی مردگان؛ بر اساس آموزه‌های زیگموند فروید و شاگردانش به قلم محبوبه اظهري و سهیلا صلاحی مقدم، تحلیل مقایسه مضامین برجسته شعر فرخی یزدی و عارف قزوینی به قلم یدالله بهمنی مطلق و علی پورطریفی، بررسی و تحلیل کاربرد اصول مکتب نئوکلاسیسیسم در اشعار تقی رفعت به قلم ابوالقاسم رادفر و لیلا شامانی، بررسی تصویر زن در کتاب‌های فارسی راهنمایی و دبیرستان به قلم طیبه رحمانی و سهیلا موسوی سیرجانی، نقد شعر «تا انتها حضور»، اثر سهراب سپهری، از منظر رشد روانی سوژه در روان کاوی لاکان به قلم عبدالرضا سعیدی و گروتسک و ادبیات داستانی؛ بررسی مفهوم گروتسک و کاوش مصداق‌های آن در داستان‌های کوتاه شهریار مندنی‌پور به قلم کیوان شربتدار و شهره انصاری است.

همچنین شماره پنجم کهن نامه ادب پارسی دربردارنده ۷ مقاله علمی با عناوین نقدی بر طوطی نامه عماد بن محمد الثغری، شرح و تصحیح شمس الدین آل احمد به قلم علی اصغر باباصفري و حسن زیباری، تأملی بر داستان حسن و دل سبک نیشابوری به قلم زهرا پارساپور و آزاده مولایی، شرح ابیاتی از دیوان شمس بر اساس مثنوی معنوی به قلم تقی پورنامداریان و محمدحسینی ملازاده، کارکرد نماد در حکایتی از هفت‌پیکر به قلم کاظم دزفولیان و مصطفی ملک‌پائین، بررسی تطبیقی ایزد باد بارستم و سهراب به قلم ابوالقاسم رادفر و سامان قاسمی فیروزآبادی، تصحیح چند تصحیف در قصاید خاقانی به قلم سعید مهدوی‌فر و محمدرضا صالحی مازندرانی و بازتاب اندرزنامه‌های پهلوی در ادب و حکمت ایران اسلامی به قلم مهشید میرفرخایی است. اساتید و پژوهشگران حوزه ادبیات فارسی و ادب دوستان علاقمند به این مجلات می‌توانند برای تهیه آن به کتابفروشی پژوهشگاه علوم انسانی مراجعه نمایند.

شماره جدید غرب‌شناسی بنیادی منتشر شد

جدیدترین شماره دوفصل نامه علمی - پژوهشی غرب شناسی بنیادی

به مدیریت مسئولی دکتر حمیدرضا آیت الهی و سردبیری دکتر حسین کلباسی اشری منتشر شد. نگاهی تحلیلی به مفاهیم پیشرفت و گسست در انقلاب‌های علمی کوهن (نوشته محمد مهدی حاتمی، سیدمحسن عزیزی، و مهدی دهباشی)، معضل رابطه سنت و تجدد در جهان عرب از منظر محمد عابد الجابری (نوشته محسن دریابیگی)، غرب و غرب‌زدگی در اندیشه دکتر داوری؛ با تکیه بر ملاحظات اخذ و اقتباس مقالات غرب جدید (نوشته رضا دهقانی)، تطور خلاق بر گسون و فلسفه ارگانیک (نوشته مهدی سلطانی گازار)، ژیلسون و رویکرد میان‌رشته‌ای به تاریخ فلسفه (نوشته سیدحمید طالب‌زاده و مالک شجاعی جشوقانی)، پوزیتیویسم منطقی و تجربه‌گرایی از دید فریدمن (نوشته حسن فتحی و سکیه غریبی) و نقد گفتمان فلسفی مدرنیته: سوژه، حقیقت، و قدرت

در اندیشه میشل فوکو (نوشته زکریا قادری) عناوین مقالات این شماره هستند. برای ارتباط با این نشریه می‌توانید از شماره تلفن ۸۸۰۳۶۳۲۰ یا نشانی الکترونیک qarbshenasi@ihcs.ac.ir استفاده کنید. اطاعات بیشتر در پایگاه اینترنتی <http://occidentstudy.ihcs.ac.ir> در دسترس است.

«تحقیقات تاریخ اجتماعی» و «پژوهش نامه تاریخ اجتماعی و اقتصادی» در بازار نشر

دو مجله در حوزه تاریخ اجتماعی منتشر شد

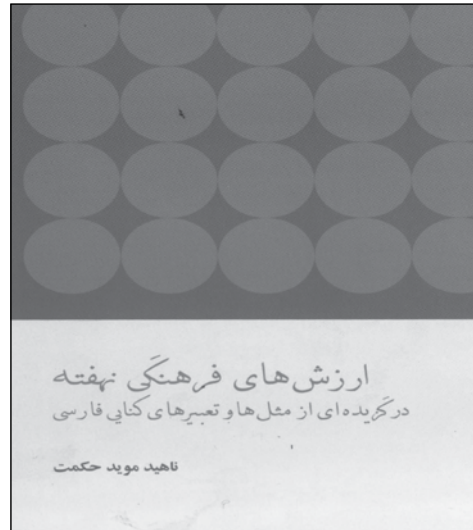
سومین شماره دو فصل نامه علمی پژوهشی «تحقیقات تاریخ اجتماعی» و اولین شماره «پژوهش نامه تاریخ اجتماعی و اقتصادی» توسط پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی منتشر شد. سومین شماره تحقیقات تاریخ اجتماعی دربردارنده ۶ مقاله است که اولین مقاله آن را محسن الویری و جواد نظری مقدم با عنوان نقش ارتباطات سنتی در جنبش‌های سیاسی اجتماعی شیعه نگاشته‌اند. رویکرد حکومت به زرتشتیان در عهد ناصری به قلم علی اکبر تشکری، نهاد دایگانی در دوره ساسانیان به قلم شهرام جلیلیان، فرایند حل یک معضل اجتماعی در مدیریت شهری اصفهان (تاریخچه آب و فاضلاب) به قلم عبدالمهدی رجائی و مرتضی نورائی، پیامدهای اجتماعی - اقتصادی تاخت‌وتاز نگویدریان در قلمرو ایلخانی به قلم محسن رحمتی و طاهره و تأثیر حملات و حکومت مغولان در جمعیت خراسان (۶۱۶ - ۷۳۶ ق) به قلم جواد عباسی و تکتم یارمحمدی

دیگر مقالات شماره بهار و تابستان دو فصل نامه تحقیقات تاریخ اجتماعی است.

پژوهش نامه تاریخ اجتماعی و اقتصادی نام نشریه جدید دیگری است که به تازگی توسط پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی و با همکاری انجمن ایرانی تاریخ منتشر شده است. اولین شماره این نشریه علمی که در بهار و تابستان سال جاری چاپ گردیده، شامل ۶ مقاله با این عناوین است: جامعه‌شناسی تاریخی موقعیت و عملکرد اقلیت‌های مذهبی در شهر اصفهان دوره صفوی (مطالعه موردی: ارامنه جلفای اصفهان در عصر صفوی) به قلم علی اکبر جعفری، کارکردهای اجتماعی طریقت نوربخشیه از آغاز تا عصر صفوی به قلم حمید حاجیان پور و اکبر حکیمی پور، گردش نظام پولی خلافت عباسی در قالب چک و سفته به قلم سیدمحمدحسین ربانی‌زاده، جایگاه خوارزم در جغرافیای اقتصادی جهان اسلام به قلم کوروش صالحی و محرم قلی‌زاده، بازتاب تحولات سیاسی و اجتماعی دوره پهلوی اول در رمان‌های تاریخی و اجتماعی این دوره (۱۳۰۰ - ۱۳۲۰) به قلم حسین مسعودنیا و عاطفه فروغی و منصب داروغه در دوره صفویه به قلم شهرام یوسفی‌فر و محمد بختیاری.

ارزش های فرهنگی نهفته در گزیده ای از مثل ها و تعبیرهای کنایی فارسی

مؤلف: دکتر
ناهید مؤید
حکمت
قیمت: ۲۰۰۰۰
توسن

همنویایی دارد؟
در بررسی ارزشی، مثل هایی انتخاب شده اند که در آن ها حس خوشایند یا ناخوشایند نسبت به موضوعی خاص ابراز شده و آن هایی که بیان وضعیت صرف هستند کنار گذاشته شده اند .
بعد از تشریح روش و مراحل تحقیق در فصل اول، به ساختار ادبی مثلها پرداخته شده است.

هر چند که بررسی ادبی آن ها از اهداف اصلی این پژوهش نبوده اما چون شناخت ساختار زبانی می تواند به درک محتوای نگارشی کمک کند در این بخش محققان به بررسی صورت بلاغی، مراتب زبانی و وجه و طرز بیان مثل ها پرداخته اند .

بخش بعدی که می توان گفت مقدمه ای بر قسمت نهایی و اصلی اثر به حساب می آید به مطالعه ضرب المثل از دیدگاه نگارشی می پردازد و پسندها و بیزاری های نهفته در آن ها را در سه بعد شناختی، رفتاری و عاطفی طبقه بندی می کند.

در فصل آخر ارزش های فرهنگی موجود در مثل ها استخراج و در ده مضمون ارزشی دسته بندی شده اند. پس از این دسته بندی ها و تحلیل ها، نتایج به دست آمده با نتایج سایر تحقیقات در زمینه منش و خلق و خوی ایرانیان مقایسه شده که در غالب موارد نتایج با هم همخوانی دارند . به این ترتیب اثر به مطالعه بخشی از فرهنگ جامعه ایرانی می پردازد و هر چند که دامنه آن محدود به یک موضوع خاص است اما می تواند زمینه ساز تحقیقات گسترده تری در خصوص شناخت فرهنگ جامعه مان شود.

ضرب المثل ها و تعبیر کنایی همیشگی بخشی از ادبیات یک ملت را تشکیل می دهند اما بیشتر از آن که جنبه ادبی و هنری داشته باشند با فرهنگ عامه پیوند خورده اند و ارزش و اعتبار خود را از نزدیکی با جامعه و واقعیت به دست می آورند. بنابراین ضرب المثل ها می توانند آینه ی ویژگی های رفتاری یک ملت یا به تعبیر کلی تر فرهنگ عامه باشند و مطالعه ی آن ها از دید جامعه شناختی جالب و لازم به نظر می آید .

کتاب «ارزش های فرهنگی نهفته در گزیده ای از مثل ها و تعبیرهای کنایی فارسی» که حاصل تحقیقی گروهی است با هدف شناسایی عنصرهای مطلوب مشترک در جامعه (ارزش ها) که در ضرب المثل ها و تعبیر کنایی مستتر است نوشته شده. ناهید مؤید حکمت، سرپرست طرح، در مقدمه اثر سوال اساسی تحقیق را بررسی این نکته می داند که آیا محتوای ارزشی مثل ها و تعبیرهای کنایی فارسی با نتایج به دست آمده در سایر تحقیقات در زمینه ارزش های منش ایرانیان

توسط انتشارات پژوهشگاه علوم انسانی منتشر شد سومین شماره فلسفه علم

شماره سوم فلسفه علم شامل ۶ مقاله انواع شیمیایی، کشف یا قرارداد: بررسی دیدگاه جوزف لاپورت در مورد ارجاع واژه های انواع طبیعی از کیوان السستی، رویکرد طبیعت گرایانه و معرفت شناسانه هیوم در خصوص رابطه علیت از سیدمهدی بیابانکی، رهیافت وحدت گرایانه و مکانیک کوانتوم استاندارد از سیدهدایت سجادی، مهدی گلشنی و امیراحسان کرباسی زاده، قیاس ناپذیری و مسئله تعارض پارادایم های علمی؛ پیشنهاد یک نظریه سمانتیکی از رحمان شریف زاده، دیدگاه راسل درباره استقرار فاطمه فرحانیان و محمدعلی عبداللهی و بازنمایی علمی از ابوتراب یغمایی و حسین شیخ رضایی است.

اساتید و پژوهشگران حوزه فلسفه می توانند برای تهیه شماره جدید و شماره های قبلی به کتابفروشی پژوهشگاه علوم انسانی یا به آدرس اینترنتی <http://philosophy.ihcs.ac.ir> مراجعه نمایند.

سومین شماره دو فصلنامه علمی پژوهشی فلسفه علم توسط پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی و به مدیرمسئولی دکتر حمیدرضا آیت اللهی و سردبیری دکتر سیدحسن حسینی منتشر شد.

تفکر و پژوهش؛ باید و نبایدهای یک کتاب درسی جدید

کتاب تفکر و پژوهش درس تازه‌ای است که امسال به دروس کلاس ششم ابتدایی اضافه شده است. پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی نشست را برای بررسی آسیب‌ها و فرصت‌های این طرح برگزار کرد. آنچه در ادامه می‌خوانید خلاصه‌ای از این نشست است

کتاب تفکر و پژوهش درس تازه‌ای است که امسال به دروس کلاس ششم ابتدایی اضافه شده است. تدوین این کتاب، بحث‌های فراوانی را از دویچه محتوای کتاب و نحوه تدریس به محفل‌های فکری و آموزشی کشانده است. این کتاب شامل دویچه بخش مجزاست.

اولی، کتاب کار و تفکر و پژوهش که مربوط به دانش‌آموزان است و دیگری راهنمایی تدریس تفکر و پژوهش که به معلمان اختصاص دارد. برخی معتقدند تالیف این کتاب با شتابزدگی‌هایی همراه بوده و به همین دلیل بسیاری از نیازها و ضرورت‌ها در این کتاب گنجانده نشده است. اما برخی دیگر تدوین چنین کتابی را اتفاقی خجسته برای سازندگی تفکر انتقادی در آموزش و پرورش کشور تلقی می‌کنند. به مناسبت روز جهانی کودک، سه شنبه هجدهم مهر ماه پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی نشست را برای بررسی آسیب‌ها و فرصت‌های این طرح برگزار کرد.

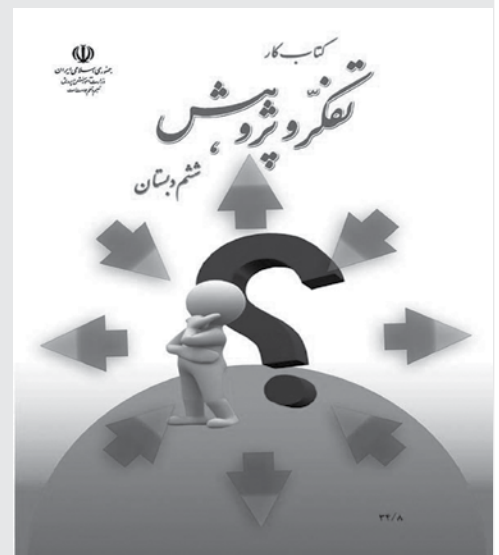
این نشست با همکاری گروه «فبک» یا آموزش فلسفه برای کودکان شکل گرفت. در ابتدای این جلسه دکتر یحیی فائدی پژوهشگر فلسفه برای کودکان و نوجوانان گفت: «همه نظام‌های آموزشی مدعی هستند که تفکر محور هستند. در پنجاه سال گذشته تلاش‌های زیادی برای آموزش فلسفه به کودکان انجام شده است. تا به امروز طرح‌های پژوهشی بسیاری از سوی اندیشمندان به آموزش پرورش ارائه شده است اما تا به حال نتیجه‌بخش نبوده است.

شروع این طرح اتفاق خجسته‌ای است و ما باید بپذیریم کودکان طبیعتاً فیلسوف هستند. اما این نگرانی نیز وجود دارد که این طرح مانند بسیاری از طرح‌ها از محتوا تهی شده و تنزل پیدا کند. پس این اتفاق خجسته به همت جدی و همگانی نیازمند است» در ادامه جلسه، دکتر شیخ رضایی پژوهشگر فلسفه برای کودکان و عضو گروه مطالعاتی فبک از طراحی و تدوین این کتاب انتقاد کرد و گفت: «من سال‌هاست در زمینه فلسفه کودکان کار کرده‌ام و وابستگی سازمانی هم ندارم. اما متأسفانه انتقادات جدی از حیث ظاهر و محتوا بر این کتاب وارد است.»

وی طراحی ظاهری این کتاب را ضعیف و منفعل معرفی کرد و گفت: «در دنیایی که بچه‌ها با رایانه و صدها عنصر جذاب روبه‌رو هستند؛ کتابی که می‌خواهد معرف خلاقیت و ابتکار باشد، هیچ‌گونه خلاقیت گرافیکی و ظاهری ندارد.»

شیخ رضایی از لحن و ادبیات کتاب تفکر و پژوهش انتقاد کرد و ادبیات آن را خشک و آمرانه دانست و تأکید کرد: «در این کتاب باز به شیوه سنتی از معلم و نمره به طور مکرر صحبت شده است و جای عناصر زیبایی‌شناختی و اخلاقی در کتاب بسیار خالی است.» دکتر حسینی عضو شورای برنامه‌ریزی کتاب‌های درسی نیز به سخنرانی پرداخت و گفت: «اگرچه بسیاری انتقادات که به نحوه نگارش و محتوای این کتاب می‌شود وارد است اما به هر حال ما باید پاسخگوی جناح‌های فکری و سیاسی گوناگونی باشیم. ما در ابتدای راه هستیم و این مسائل نباید سبب این شود که به‌طور کلی این پروژه تفکر و پژوهش برای کودکان را به دست فراموشی بسپاریم.»

در انتهای برنامه دکتر رحیمی، عضو اتحادیه تلویزیون و رادیو گفت: «ما باید سعی کنیم تفکر انتقادی و پژوهش در کنار سایر درس‌ها و آرام و پیوسته به ذهن بچه‌ها منتقل شود. نه اینکه حتماً به تفکر و پژوهش به عنوان یک درس مجزا نگاه کنیم که انگار تفکر و پژوهش در دروس دیگر معنا ندارد.» بنابراین دانش‌بومی، دانشی است که با فرهنگ و نیازهای جامعه سازگار باشد.

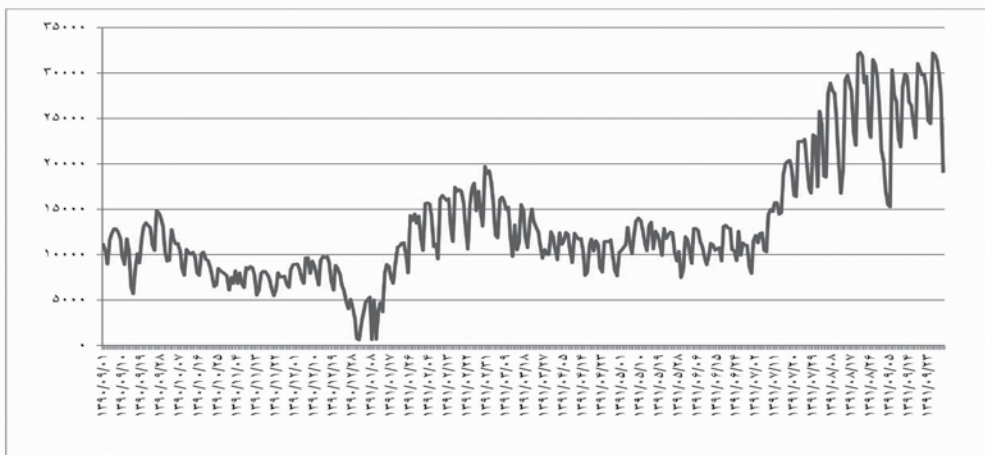

یک گزارش تحلیلی از وضعیت غنی ترین منبع علوم انسانی در کشور

پرتال جامع علوم انسانی؛ بیش از ۲۵ هزار بازدید در هر روز

پرتال جامع علوم انسانی از اسفند ماه ۱۳۸۸ فعالیت رسمی خود را آغاز نمود. در فاز اول پرتال، ابتدا چارت موضوعی ۱۵ پایگاه اصلی پرتال با مشورت اساتید و صاحب نظران هر حوزه تهیه و بیش از ۲۵۰ هزار داده علمی جمع آوری و ۱۸۰ هزار داده علمی تا پایان سال ۱۳۸۹ در پرتال بارگذاری شد. از این تعداد حدود ۱۱۰ هزار مقاله بصورت تمام متن بوده است. فاز دوم پروژه با هدف تکمیل بانک اطلاعاتی موجود، بروزرسانی نشریات و اضافه نمودن نشریات جدید از اردیبهشت سال ۱۳۹۰ فعالیت خود را آغاز نمود. همچنین در این دوره ۲ پایگاه جدید تربیت بدنی و کتابداری، به پرتال اضافه شد. حاصل این مرحله، جمع آوری ۱۶۰ هزار داده علمی بود که حدود ۱۲۰ هزار داده توسط کارشناسان ۱۷ پایگاه اصلی موجود در پرتال حائز شرایط درج در پرتال تشخیص داده شد. همزمان با آغاز فاز دوم پروژه پرتال، پس از پایان فعالیت بارگذاری مقالات گردآوری شده در فاز اول، رونمایی رسمی از پرتال برای استفاده عموم مخاطبان در خرداد ۱۳۹۰ انجام شد. اما وضعیت پرتال از آن موقع تا کنون چگونه بوده است؟ در این چند صفحه خلاصه ای از یک گزارش تحلیلی مربوط به وضعیت سایت در این مدت را می توانید ببینید.

میزان بازدید روزانه از پرتال جامع علوم انسانی

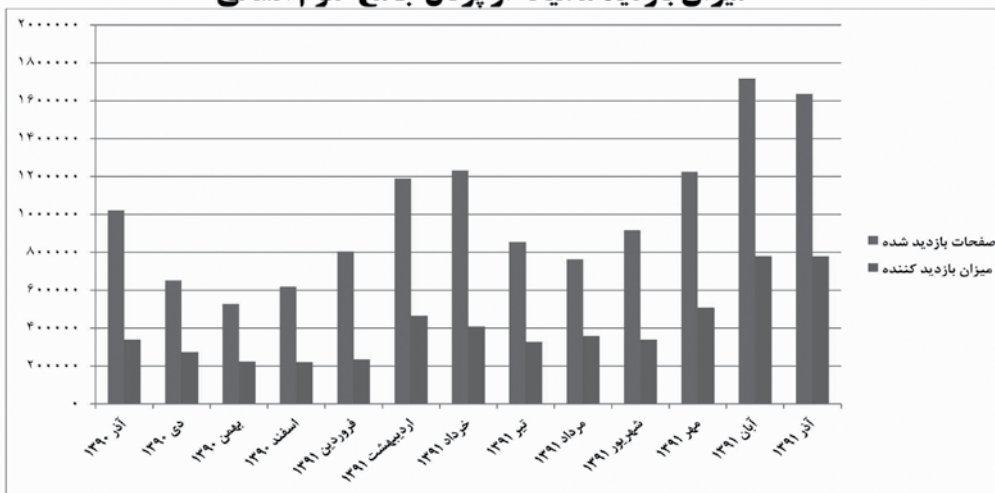
از آغاز رونمایی از پرتال در شبکه وب تا کنون ۶۰۱۹,۴۸۱ کاربر، بازدیدي معادل ۱۶,۷۶۸,۱۰۹ از صفحات پرتال داشته اند. میزان بازدید کننده در آذر ماه ۱۳۹۱ نسبت به آذر ۱۳۹۰ رشد ۱۳۰ درصدی داشته است که این رشد برای صفحات بازدید شده رقم ۶۰ درصد نشان می دهد. میانگین میزان بازدید کننده از پرتال در ابتدای فعالیت حدود ۲ هزار کاربر بوده که هم اکنون در آذر ماه ۱۳۹۱ میانگین روزانه کاربران ۲۵,۹۳۸ نفر می باشد.

همانطور که در جدول اول می بینید میزان بازدید کننده از پرتال جامع علوم انسانی در آذر ۱۳۹۱ نسبت به آذر ۱۳۹۰ به میزان ۱۳۰ درصد افزایش یافته است.

همچنین میزان صفحات بازدید شده پرتال جامع علوم انسانی در آذر ۱۳۹۱ نسبت به آذر ۱۳۹۰ به میزان ۶۰ درصد افزایش یافته است. در جدول نیز می توانید آمار را از آذر ۹۰ تا آذر ۹۱ به تفکیک در مورد صفحات بازدید شده و میزان بازدید کننده ها را ببینید.

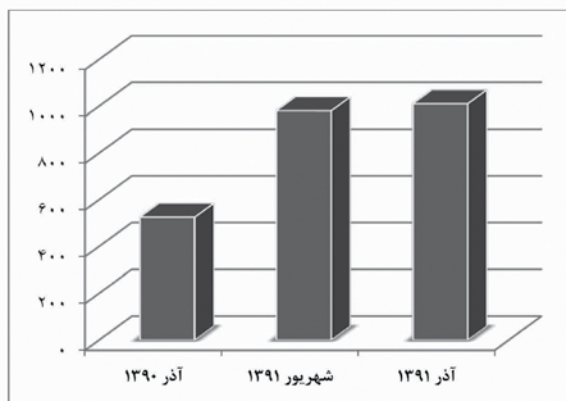
میزان بازدید کننده از پرتال جامع علوم انسانی در آذر ۱۳۹۱ نسبت به آذر ۱۳۹۰ به میزان ۱۳۰ درصد افزایش یافته است.

میزان بازدید ماهیانه از پرتال جامع علوم انسانی

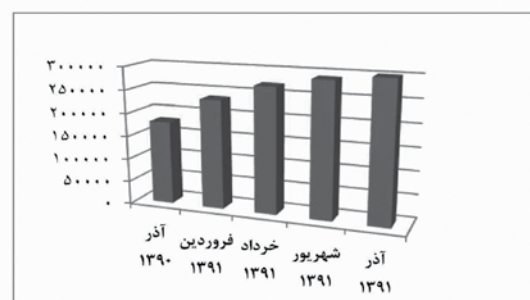
میزان نشریات نمایه شده در پرتال جامع علوم انسانی

زمان گزارش	تعداد نشریات نمایه شده
آذر ۱۳۹۰	۵۲۵
شهریور ۱۳۹۱	۹۸۰
آذر ۱۳۹۱	۱,۰۱۰

میزان داده های علمی موجود در پرتال جامع علوم انسانی

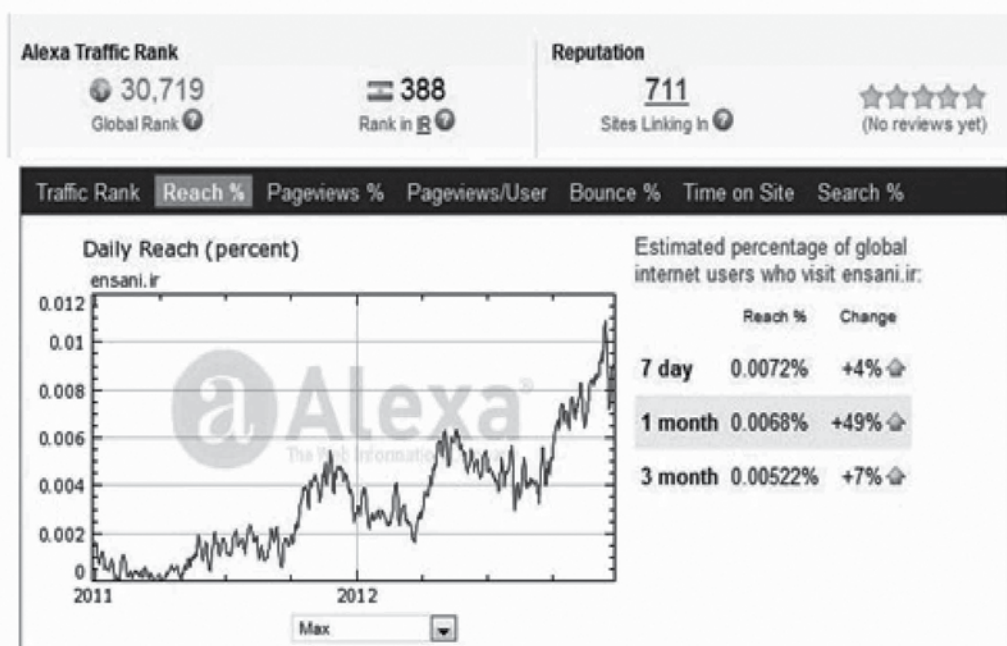
زمان گزارش	میزان داده علمی
آذر ۱۳۹۰	180,000
فروردین ۱۳۹۱	235,000
خرداد ۱۳۹۱	270,000
شهریور ۱۳۹۱	290,000
آذر ۱۳۹۱	300,000

داده های این دو جدول نیز قابل تامل است. در جدول سمت راست میزان داده های علمی موجود در پرتال جامع علوم انسانی و در جدول سمت چپ میزان نشریات نمایه شده در پرتال جامع علوم انسانی را می بینید. بر این اساس میزان مقالات موجود در پرتال در آذر ۱۳۹۱ نسبت به آذر ۱۳۹۰ به میزان ۶۳ درصد و میزان مقالات تمام متن موجود در پرتال در آذر ۱۳۹۱ نسبت به آذر ۱۳۹۰ به میزان ۱۰۹ درصد افزایش یافته است. همچنین در جدول دوم نیز ملاحظه می کنید که تعداد نشریات نمایه شده در پرتال در آذر ۱۳۹۱ نسبت به آذر ۱۳۹۰ به میزان ۹۲ درصد افزایش یافته است.

در حال حاضر پرتال جامع علوم انسانی در حال بروزرسانی نشریات موجود در پرتال به همراه تکمیل بانک نشریات خود می باشد که میزان داده های علمی موجود در آن تا پایان آذر ماه ۱۳۹۱ از مرز ۳۰۰ هزار داده علمی که بیش از ۲۳۰ هزار داده آن به صورت تمام متن بوده و میزان نشریات موجود در آن از مرز ۱۰۰۰ نشریه فراتر رفته است. این رقم نسبت به مدت مشابه خود در آذر ماه ۱۳۹۰ از نظر میزان مقالات رشد ۶۳ درصدی و از نظر میزان مقالات تمام متن رشد ۱۰۹ درصدی داشته است. از نظر میزان نشریات نمایه شده در پرتال نیز این رقم به میزان ۹۲ درصد رشد داشته است.

رتبه پرتال در بین پربازدیدترین سایت های مشاهده شده داخل کشور

وب سایت معتبر الکسا به عنوان مرجعی برای رتبه بندی وب سایت ها از نظر میزان مراجعه کاربر و صفحات بازدید شده، رتبه پرتال جامع علوم انسانی را در آذر ماه ۱۳۹۱ در بین وب سایت های پربازدید مخاطبان ایرانی رقم ۳۸۸ نشان داده است که این رقم نسبت به زمان مشابه خود در سال گذشته با رشد ۲۱۵ واحدی همراه بوده است. همانطور که در نمودار ملاحظه می شود بازدید از پرتال سیر صعودی داشته و رتبه پرتال در بین سایت های بازدید شده داخل کشور با توجه به افزایش میزان مراجعه کننده و ارجاع از طریق موتورهای جستجو، در آذر ماه ۱۳۹۱، ۳۸۸ می باشد.

پرتال به روایت آمار

۱ راه اندازی روابط عمومی پرتال

مهمترین اقدامات فاز دوم، راه اندازی واحد روابط عمومی پرتال برای تعامل بیشتر با نشریات جهت دریافت موافقت، دریافت اصل مقالات، دریافت و اعمال نقطه نظرات صاحبان نشریات، رسیدگی به درخواست نشریات برای عضویت در پرتال و از همه مهم تر ارتباط با مخاطبان برای راهنمایی، رفع نیاز آنها و رفع نواقص و اشکالات احتمالی موجود در پرتال، بوده است.

۲ بازدید جهانی و منطقه ای از پرتال

از آغاز فعالیت پرتال تا کنون ۶,۰۱۹,۴۸۱ مخاطب از ۱۴۰ کشور جهان و بیش از ۹۰۰۰ منطقه جغرافیایی (ناحیه و شهر) از پرتال بازدید نموده اند که ۸۵ درصد مراجعه کنندگان داخل کشور و ۱۵ درصد نیز از سایر نقاط جهان بوده اند. میزان مراجعه کننده داخل کشور به پرتال در آذر ماه ۱۳۹۱ نسبت به زمان مشابه سال قبل رشد ۱۴۰ درصدی و میزان مخاطب خارجی نیز در همین زمان رشد ۱۴۱ درصدی داشته است. در همین زمان مراجعه کنندگان تهرانی ۴۶ درصد مخاطبان داخل کشور و مخاطبان شهرستانی نیز ۵۴ درصد مخاطبان را شامل می شوند. از نظر میزان رشد مخاطب نیز در آذر ماه ۱۳۹۱ نسبت به زمان مشابه سال گذشته مخاطبان تهرانی رشد ۹۶ درصدی و مخاطبان شهرستانی رشد ۱۰۴ درصدی داشته اند.

۴ بازدیدهای داخلی

در باره پراکندگی بازدید کنندگان داخل کشور از پرتال جامع علوم انسانی باید

نمونه جدول

پراکندگی ناحیه ای بازدید کنندگان داخل کشور از پرتال جامع علوم انسانی

• آمار ارائه شده در این جدول فوق بر اساس آمار شرکت های ارائه دهنده خدمات اینترنتی (ISP) در شهرهای بزرگ کشور می باشد. این بدان معناست که به طور مثال منظور از اصفهان در جدول فوق شهر اصفهان و شهرهای تابعه آن می باشند. بر اساس جدول فوق میزان بازدید کنندگان تهرانی از پرتال جامع علوم انسانی در مدت زمان بررسی شده ۲,۰۵۱,۹۴۴ کاربر (حدود ۴۶ درصد) و میزان بازدید کننده شهرستان ۲,۴۴۵,۲۹۲ کاربر (حدود ۵۴ درصد) بوده است.

ردیف	مرکز	تعداد بازدید کننده	ردیف	مرکز	تعداد بازدید کننده
۱	تهران	۲,۰۵۱,۹۴۴	۱۲	کرمانشاه	۹۱,۹۱۰
۲	خراسان (رضوی، شمالی، جنوبی)	۳۲۴,۱۶۴	۱۳	یزد	۸۸,۷۳۳
۳	مازندران	۲۶۷,۰۵۹	۱۴	آذربایجان غربی	۸۰,۳۹۰
۴	آذربایجان شرقی	۲۴۴,۴۲۲	۱۵	لرستان	۵۷,۷۶۲
۵	اصفهان	۲۴۰,۴۳۳	۱۶	مرکزی	۵۰,۸۶۲
۶	فارس	۲۱۳,۰۰۳	۱۷	سیستان و بلوچستان	۳۸,۲۳۲
۷	خوزستان	۱۶۶,۵۵۶	۱۸	هرمزگان	۲۸,۵۳۷
۸	کرمانشاه	۱۲۱,۸۸۴	۱۹	چهارمحال و بختیاری	۲۸,۴۴۷
۹	گیلان	۱۰۳,۴۷۷	۲۰	ایلام	۲۷,۸۴۱
۱۰	همدان	۹۷,۴۱۲	۲۱	سمنان	۱۹,۲۸۲
۱۱	زنجان	۹۷,۱۲۶	۲۲	سایر مناطق	۵۷,۷۶۱

گفت میزان بازدید کننده تهرانی از پرتال در آذر ۱۳۹۱ نسبت به آذر ۱۳۹۰ به میزان ۹۶ درصد افزایش یافته است. همچنین میزان بازدید کننده شهرستانی از پرتال در آذر ۱۳۹۱ نسبت به آذر ۱۳۹۰ به میزان ۱۰۴ درصد افزایش یافته است.

۵ بازدیدهای خارجی

میزان بازدید کننده خارج از کشور از پرتال در آذر ۱۳۹۱ نسبت به آذر ۱۳۹۰ به میزان ۱۴۱ درصد افزایش یافته است. از آذر ۱۳۹۰ تا آذر ۱۳۹۱، ۵,۲۴۹,۸۴۸ بازدید کننده از ۹,۲۲۰ شهر جهان از ۱۳,۱۵۵,۱۷۸ صفحه از پرتال جامع علوم انسانی بازدید نموده اند. بعد از ایران، بیشترین بازدید ها از پرتال به ترتیب از کشورهای ایالات متحده آمریکا، آلمان، بریتانیای کبیر و افغانستان بوده است. کمترین میزان بازدید ثبت شده هم مربوط به کشورهای نروژ، اتریش، اسپانیا و هنگ کنگ است.

۶ بیشترین بازدید

در صفحات بازدید شده سایت، صفحه جستجو با ۱,۶۸۰,۹۵۸ بار بازدید رکورد دار است. بعد از این صفحات کلی و اصلی «صفحه اصلی» «صاحبان آثار» و «صفحه مجلات» در صدر جدول بازدید ها هستند. اما در میان بخش های تخصصی، صفحات پایگاه حقوق، صفحات اختصاصی نشریات و پایگاه روانشناسی و علوم تربیتی به ترتیب بالاترین بازدید را داشته اند.

۳ صاحبان آثار

در حال حاضر مطالب علمی بیش از ۱۴۵ هزار صاحب اثر در پرتال جامع علوم انسانی نمایه شده است که به هر صاحب اثر صفحه ای اختصاصی برای آرشیو آثار آن اختصاص داده شده است. میزان صاحبان اثر در پرتال در آذر ۱۳۹۱ نسبت به زمان مشابه سال گذشته رشد ۳۸ درصدی داشته است.

کارگاه تخصصی آموزشی تحلیل محتوا

کارگاه تخصصی آموزشی تحلیل محتوا برگزار می‌شود. ثبت نام برای حضور در این کارگاه که با تدریس دکتر مهدخت بروجردی عضو هیئت علمی گروه ارتباطات دانشگاه علامه طباطبائی و در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی برگزار می‌شود، آغاز شده است. این کارگاه یک روزه پنجشنبه ۲۶ بهمن ۱۳۹۱ از ساعت ۸ تا ۱۶ در سالن حکمت پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی (بزرگراه کردستان، نبش خیابان ۶۴ غربی) برگزار خواهد شد. ۲۵ بهمن ۱۳۹۱ آخرین مهلت ثبت نام در این کارگاه است. هزینه ثبت نام ۵۰۰۰۰۰ ریال است که دانشجویان با ارائه کارت معتبر از ۲۰٪ تخفیف برخوردار خواهند شد.

دکتر بروجردی در این کارگاه کتاب «تحلیل پیام‌های رسانه‌ای» نوشته دانیل ریف استغن لیسسی فریدریک جی فیکو که با ترجمه خودش منتشر شده را منبع قرار خواهد داد. این اثر در موضوعات مختلف از پوشش خبری کاخ سفید تا نحوه باز نمود زنان و اقلیت‌ها در آگهی‌های بازرگانی که مخاطبان‌شان کودکان بوده‌اند و گزارش‌های زیست محیطی تا موضوع بحث برانگیز در اخبار داخلی و ... را در منابع متعددی از جمله روزنامه‌ها، مجله‌ها، رادیو و تلویزیون و وب سایت‌های جهانی مورد تحلیل محتوایی قرار می‌دهد

آموزش مکالمه و فرهنگ زبان روسی در پژوهشگاه

کارگاه آموزشی مکالمه و فرهنگ زبان روسی در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی در حال برگزاری است. خانم تاتیانا ووروپایوا (میری) متخصص زبان و ادبیات روسی، مدرس این دوره است. او که از ۵ سال گذشته در ایران زندگی می‌کند، علاوه بر فعالیت تخصصی در حوزه ترجمه متون روسی به فارسی و فارسی به روسی، متخصص مغز و اعصاب از دانشگاه نواسیبیرسک روسیه نیز هست. این دوره آموزشی در ۱۵ جلسه سه ساعته و در روزهای یکشنبه و سه‌شنبه از ساعت ۱۵ تا ۱۸ در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی برگزار شد. هزینه شرکت در این کارگاه برای عموم ۱۵۰ هزار تومان و برای دانشجویان ۵۰ هزار تومان بود. پیش از این پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی دوره‌های آشنایی با زبان‌های غیر از انگلیسی مانند یونانی را برگزار کرده بود. برگزاری چنین دوره‌هایی با هدف آشنایی دانشجویان و محققان با زبان‌های دیگر که منجر به دسترسی مستقیم آنها به منابع متنوع غیر انگلیسی زبان می‌شود در دستور کار پژوهشگاه قرار دارد. البته دوره‌های متنوع آموزش زبان انگلیسی نیز به‌طور همزمان و با محورهای تخصصی مختلف برگزار خواهد شد.

کارگاه روش تحقیق کیفی با موضوع تحلیل گفتمان

پس از برگزاری مجموعه کارگاه‌های روش تحقیق کمی پیشرفته و تکنیک‌های آن با تدریس دکتر خلیل کلانتری، کارگاه روش تحقیق کیفی با موضوع تحلیل گفتمان نیز در پژوهشگاه برگزار شد. مدرس این دوره دکتر مسعود کوثری عضو هیأت علمی دانشگاه تهران و سر فصل‌های آن تعاریف و مفاهیم اصلی تحلیل گفتمان، رویکردهای نظری به تحلیل گفتمان و بررسی نمونه‌های عملی تحلیل گفتمان بود. این دوره آموزشی که همراه با اجرای کار عملی بود شنبه ۱۸ آذر برگزار شد. هزینه شرکت در این کارگاه برای عموم ۵۰ هزار تومان و برای دانشجویان ۳۰ هزار تومان بود. دکتر مسعود کوثری مدرس این دوره که مدتی قبل نیز دوره روش تحقیق کمی را در همین پژوهشگاه برگزار کرده بود، استادیار و مدیر گروه ارتباطات اجتماعی دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران است. وی مدرک کارشناسی را در رشته جامعه‌شناسی از دانشگاه فردوسی مشهد (۱۳۶۹)، مدرک کارشناسی ارشد (۱۳۷۵) و دکتری (۱۳۸۱) را در رشته جامعه‌شناسی از دانشگاه تربیت مدرس اخذ کرد. عنوان رساله دکتر کوثری در دوره کارشناسی ارشد «بررسی عوامل مؤثر بر مشارکت روستائیان خراسان در فعالیت‌های عمرانی» و در دوره دکتری «بررسی عوامل مؤثر بر احساس آثومی سیاسی در شهروندان تهرانی» است.

دوره آموزشی تصحیح نسخ خطی با حضور سه تن از اساتید برجسته

دوره آشنایی با تصحیح نسخ خطی نیز در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی در حال برگزاری است. در بخش مقدماتی این دوره که به مبحث منبع‌شناسی می‌پردازد، سه نفر از اساتید برجسته حضور دارند. در حوزه متون پزشکی، دامپزشکی، داروسازی و گیاه‌شناسی استاد دکتر مهدی محقق در ۱۱ جلسه به ارائه بحث می‌پردازد. استاد سید عبدالله انوار در حوزه متون طبیعی، ریاضی، نجوم، گاهشماری و موسیقی در ۱۱ جلسه تدریس می‌کند و در حوزه کلیات و منابع علوم عقلی نیز استاد دکتر نجف‌قلی حبیبی در ۱۱ جلسه به ارائه بحث می‌پردازد.

کارگاه‌های دیگر در پژوهشگاه

در ماه‌های گذشته چندین عنوان کارگاه دیگر نیز در پژوهشگاه برگزار شد. کارگاه آموزشی «تاثیر شبکه‌های اجتماعی و شکاف بین نسلی در خانواده» یکی از این موارد بود. این کارگاه به همت گروه بررسی مسائل زنان ۶ دی با حضور دکتر خیمای، استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات و رئیس سازمان نظارت و ارزیابی صدا و برگزار شد. کارگاه «شیوه‌های فرزند پروری در خانواده» نیز با حضور دکتر بنی‌هاشمی، مدرس دانشگاه علوم پزشکی تهران سه‌شنبه ۲۳ آبان برگزار شد. سه عنوان کارگاه تخصصی ویژه دانشجویان تحصیلات تکمیلی در قالب یک دوره ۱۳ جلسه‌ای از دیگر برنامه‌های مهم پژوهشگاه بودند. دوره‌های تدوین طرح‌نامه (پروپوزال)، پایان‌نامه‌نویسی و تدوین گزارش و مقاله علمی توسط دکتر یوسف محمدنژاد عالی‌زمینی (عضو هیئت علمی پژوهشکده ادبیات پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی) تدریس شد. تدوین طرح‌نامه (پروپوزال) به مدت سه جلسه و پایان‌نامه‌نویسی هم به مدت پنج جلسه برگزار شد. «بخش معدن و چالش‌های فزاینده اقتصادی» با رویکرد بررسی و شناخت ابعاد امنیت ملی در بازار جهانی با حضور بازیگران جدید عنوان کارگاه دیگر برگزار شده بود که ۲۹ آبان با حضور دکتر محمد تقی‌زاده انصاری عضو هیئت علمی پژوهشگاه برگزار شد.

تسلیت

■ سرکار خانم شهرستانی
درگذشت پدر گرامی تان را
تسلیت گفته و برای آن مرحوم
علو درجات و برای شما و خانواده
محترمان صبر جمیل
آرزو مندیم.

■ سرکار خانم اعظم ریاحی
درگذشت پدر گرمی تان را
صمیمانه تسلیت عرض
می کنیم. ما را هم در غم تان
شریک بدانید.

جناب آقای دکتر خدری
در گذشت عمومی بزرگوارتان را
تسلیت عرض می کنیم. سلامتی
شما و خانواده محترم را از
خداوند خواستاریم.

■ جناب آقای دکتر حسین
کلباسی اشتري،
تسلط صميمانه همه همکاران
پذيرا باشيد. علو درجات و
مغرت الهی را برای والده مكرمه
از خداوند می طلبيم.

سرکار خانم فیروزہ شاہ
محمدی

درگذشت پدر گرامیتان را تسلیت می گوئیم. برای شما صبر و برای آن مرحوم طلب آمرزش داریم.

سرکار خانم زهرا صادقی
درگذشت پدر بزرگ گرامی تان
را به شما و خانواده محترم تان
تسلیت عرض می کنیم.

■ جناب آقای بهرام عزیزی
درگذشت مادر بزرگ گرامی تان
را تسلیت میگوئیم. ما را هم در
غم تان شریک بدانید.

جناب آقای محمد غیاثوند
مصیبت وارده را به شما و
خانواده محترمتان تسلیت گفته
و برای آن مرحومه علو درجات
آرزو مندیم.

با بازدید از سایت پژوهشگاه علوم انسانی به روز می شوید

همه چیز درباره علوم انسانی